

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 23 (1842) 1985 BIRŽELIS-JUNE 4

LIETUVIŲ SAVAITRASTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

50 ct.

Neatmezgamas mazgas

Graikų legenda pasakoja apie Gordiją, kuris, reikšdamas dėkingumą dievui Dzeusui, atgabeno šventyklon savo vežėčias ir pritvirtino jungą sudėtingu mazgu, slepiančiu ypatingą jėgą: kas tą mazgą atmegs, taps pasaulio karaliumi. Toks išminčius neatsirado, bet atžygiavęs Aleksandras Makedonietis tą mazgą perkirto kardu. Iš tos legendos atsirado ir neatmezgamo mazgo posakis, taikomas įvairiomis kebliomis situacijoms. Jis tinka ir mūsų tautos atvejui, kai sprendžiamas išeivijos ryšių su okupuota Lietuva klausimas. Jį sprendžiame jau išties kečuris dešimtmečius, bet mazgas tebėra — daug kartų ir daugelio rankų vartytas, bet neatmegztas. Iš vienos pusės jaučiame gyvą reikalą palaikyti ryšius su savo tauta, gyvenančia sovietinėje okupacijoje, iš kitos — atsitrenkiant į okupacinę jėgą, tarytum kalėjimo sieną, kurioje tėra tam tikri langeliai, pro kuriuos galima tuos ryšius palaikyti. Matome, kad ilga išeivijos izoliacija nuo tautos kamieno toliau abi tautos dalis, bet kai bandome plačiau užsimoti šia linkme, susitinkame ne su savo tauta, o su okupaciniais pareigūnais arba jų statybiniais, kurie kečiom dienom išeivijos žmones nuolat seka ir nurodinėja ką, kur ir kada galima lankyti. Tokia būklė tęsiasi dešimtmečiais.

IŠEIVIAI, palikę savo tėvynę Lietuvą prieš 40 ar daugiau metų, ima nekantrauti, nes amžius baigiasi, o galimybės aplankyti kraštą negerėja. Leidžiama vos kelias dienas pabuvoti Vilniuje, aplankyti vieną kitą nurodytą vietovę ir vėl grįžti svetiman pasaulin su skaudžia širdimi: tėvynė ne tikai prarasta, bet ir kalėjimu paversta. Tai jokia paguoda. Jos įsiekiantieji bando gauti privilegijas iš sovietinės valdžios. Kai kurie ir gauna, bet tikai už tam tikrus smulkalus. Į tokias eiles įsiriškioja įvairūs pataikūnai, asmeninės naudos jėskotojai, pagarbos bei dėmesio trokštantys. Jie patenka į sovietinės spaudos puslapius kaip savotiški "didvyriai", kurių pareikšimus cituoja okupacinės santarkos korespondentai, spausdina jų nuotraukas. Taip įvyko ir su kai kuriais išeivijos dailininkais, surengusiais Vilniuje savo darbų parodas. Jie dosniai smilkė kompartijai, gyrė dabartinę santarką, liaupsino pažangą. Jie elgėsi kaip tie, kurie, patekę į svetimą vežimą, jaučia pareigą ir atitinkamą giesmę giedoti. Grįžę į laisvąjį pasaulį, jie džiaugiasi savo "laimėjimais" ir teisinga savo elgesį reikalauja atskirti kultūrą nuo politikos. Kultūrinis gyvenimas esanti sritis, kurioje galima plėsti ryšius su Lietuva, nepaliečiant politikos. Tai esanti nauja formulė, įgalinanti atmegti Gordijo mazgą dabartinėje situacijoje.

DEJA, tai viliojanti, bet iliuzinė galimybė. Totalistinėje santarkoje viskas turi tarnauti politikai, neišskiriamas nė kultūros. Gali išeiviai kultūrininkai turėti geriausias intencijas, bet jos sovietų okupuotoje Lietuvoje visais atvejais permatomos ir į politinę plotmę. Štai rengiama dainų šventė Vilniuje. Rodos, tai turėtų būti grynai kultūrinis renginys, bet okupacinė valdžia pirmiausia reikalauja pasmilyti jos Dzeusui-Leniniui, jo Sov. Sąjungai, "išlaisvinusiai" Lietuvą prieš 45 metus. Štai kitas atvejis. Nuvažiuavo Vilniun solistas ir muzikas-dirigentas. Vienas dainavo "Traviatoje", o kitas ją dirigavo. Taip, tai kultūrinis veiksmas, bet ir jis buvo perkeltas į politinę plotmę. Propagandinis "Gimtas kraštas" spausdino abiejų nuotraukas propagandiniu tikslu: žiūrėkite ir išeivijos kultūrininkai bendradarbiauja su sovietais. Tuose puslapiuose dargi pažymėta, kad minėti du kultūrininkai atvyko "Tėviškės" draugijos kviečiami. Juk tai sovietinės propagandos įstaiga, vykdanči Maskvos valią, o ne Lietuvos. Kyla tad klausimas, ar tokiu būdu plėsdami kultūrinis ryšius su Lietuva nepasitarnaujame daugiau okupantams nei lietuvių tautai? Juk išeivijos kultūrininkų sodinimas į sovietinį vežimą verčia ir jo giesmę giedoti. Tai priešingas mostas paskirti išeivijos, kuri turi talkinti ne vergijos, o laisvės jėgoms. Kalėjime uždaryta tauta laukia ne smilkalų jo viršininkui, o kaliniams. Taigi mazgas tebėra neatmegztas.

TELEFONU IŠ OTAVOS

Tautinių mažumų teisės

J. V. DANYŠ

Helsinkio akto peržiūros konferencijoje išliko pažeidimai tautinių mažumų teisių Europoje. Išeivijos vengru organizacijoms pavyko išskirti tautinių mažumų priespaudą dabartinėje Čekoslovakijoje ir Rumunijoje. Smarkiai pasisakė Turkijos ambasadorius, kaltindamas Bulgariją, verčiančią turkų kilmės žmones net pavardės bulgarinti.

Apie tautinių mažumų teisių pažeidimus Sov. Sąjungoje kalbėjo visa eilė delegacijų — Britanijos, V. Vokietijos, Lichtenšteino, Olandijos, JAV ir kt. Labai stipriai pasisakė JAV ambasadorius R. Schifteris ilgokioje kalboje gegužės 28 d. Jis apibūdino sovietų rusifikacijos politiką, pažymėdamas, kad nuo 1980 m. pradėtas rusų kalbos mokymas

net vaikų darželiuose. Dažnai verčiama rusų kalbą laikyti oficialia net ir nerusiskose respublikose. Norint patekti į universitetą, reikia mokėti rusų kalbą.

Be to, Sov. Sąjungos vyriausybė vykdo sistemingą prievartinį gyventojų perkėlimą. 1979 m., pagal sovietinę statistiką, rusų gyventojų skaičius Estijoje pakilo iki 35%, Latvijoje — iki 54%, Lietuvoje — iki 22%. Įvairių sąjūdžių nariai, kurie gina tautinių mažumų teises, yra persekiojami, mušami, suimami, įkalinami, uždaromi psichiatrinės ligoninės.

R. Schifteris savo kalboje priminė estą N. Tarto, lietuvių — kun. A. Svarinską, kun. S. Tamkevičių, kun. J. K. Matulionį, latvių Gunars Astrą, ar-
(Nukelta į 9-tą psl.)

PLB valdybos sukviestoje spaudos konferencijoje Čikagos lietuvių jaunimo centre. Joje buvo pateikta informacija apie rengiamą mokslinę konferenciją išeivijos tautinės sąmonės tema. Iš kairės: dr. T. Remeikis, B. Jasaitienė, kun. dr. K. Trimakas, J. Šlajus, A. Juodvalkis, J. Žemaitis, J. Žygas, V. Kerelytė, kun. J. Vaišnys, S.J. dr. J. Račkauskas, Br. Juodelis. Nuotr. J. Tamulaičio

Kitataučių spauda apie lietuvius

Sekant įvairių tautų spaudą, matyti, kad Lietuvos ir jos išeivijos rūpesčiai nesvetimi ir kitataučiams. Ispanai rašo apie arkiv. P. Marcinkų, lenkai apie Lietuvą, rusai apie kolchozus ir t.t.

Ispanai apie arkiv. Marcinkų

"Kodėl Jonas-Paulius II nepakėlė į kardinolus savo iždininko, lietuvių kilmės amerikiečio arkivyskupo Pauliaus Marcinkaus?" — klausė Madrido dienraštis "El País" balandžio 28 d. laidoje. "Romoje šis klausimas yra daugelio nagrinėjamas, nes kardinoliška skrybėlė buvo duota vienuoliškai Romos kurijos pareigūnų, kurie yra mažiau svarbūs negu Marcinkus.

Dar 1983 m. buvo manoma, kad šis svarbus pareigūnas bus pakeltas kardinolu, tačiau tada Vatikanas buvo sukrėstas "Ambrosiana" banko skandalu, ir Marcinkus buvo Vatikano laikomas labiausiai atsakingu.

Nuo to laiko daug kas pasikeitė palankia arkivyskupui prasme. Italija ir Vatikanas pernai susitarė: Vatikanas sutiko sumokėti 240 milijonų dolerių, tačiau su sąlyga, kad Marcinkus nebus kaltinamas arba teisingiau pasakius — bus laikomas Roberto Calvi auka, blogiausiu atveju — neapdairiu.

Atsižvelgdamas į tai, popiežius Vojtyla, kuris visada gynė Marcinkų, dėl tarptautinio spaudimo turėjo jį atleisti iš savo kelionių organizatoriaus ir asmens sargybinio pareigų, tačiau turėjo laisvesnes rankas jį paskirti kardinolu, juo labiau, kaip daugelis tikėjo, kad popiežius, viešai gelbėdamas savo pareigūno autoritetą, kartu pabrėžtų, jog visi prieš Vatikaną nukreipti priekaištai buvo machinacijos. Marcinkaus pakėlimas kardinolu galėtų parodyti pasauliui, kad popiežius yra tikras Marcinkaus nekaltumu. Kodėl jis to nepadarė? Žinant Jono-Pauliaus II sprendimą, atrodo, jis to nepadarė, nes ne viskas buvo išaiškinta.

Paskutinieji Francesco Pazienza iš Niujorko kalėjimo pareiškimai rodo, kad "Ambrosiana" banko bankrotavimas turėjo rimtas pasekmes ir Marcinkaus vadovaujamam religinių darbų institutui (IOR) ir kad tas bankrotavimas dar nėra pilnai išaiškintas.

Rusai apie Lietuvą

Paryžiaus rusų savaitraštis "Ruskaja Mysl" gegužės 9 d. laidoje rašo: "Kybartų ir Utenos lietuviai katalikai pasiun-

tė sovietinei Lietuvos prokuraturai petijciją, kuriose yra ginamas trejų metų nu- teistas kun. Jonas Matulionis. 666 Kybartų katalikai rašo, kad jau antrą kartą jie praranda savo gerąjį ganytoją. Prieš jį ir Kybartus atvyko kun. Sigitas Tamkevičius, kuris 1983 m. buvo suimtas ir nuteistas šešerių metų lagerio ir penkerių metų tremties bausme.

1825 Utenos katalikai reikalauja išlaisvinti ir kun. J. Matulionį ir anksčiau nuteistus Tikinčiųjų teisėms ginti komiteto narius S. Tamkevičių ir A. Svarinską. Abiejose petijcijose yra protestuojama prieš jauno kataliko Romo Žemaičio nuteisimą dviem metams.

Doleriai ir rubliai

Balandžio 1 d. Maskvos "Izvestia" laidoje valstybinis Sov. Sąjungos bankas paskelbė šį dolerių kursą: už 100 JAV dolerių duodama 86 rb. ir 55 kapeikos; už 100 Kanados dolerių — 63 rb. ir 34 kapeikos. Toronto Bay gatvėje esančioje pinigų keitimo įstaigoje už 100 kanadietišku dolerių yra duodama 250 rb.

Statistika lenkų spaudoje

Po ilgesnės pertraukos Paryžiaus lenkų "Kultura" žurnalo balandžio mėn. laidoje vėl pasirodė E. Žagiellio "Lietuvių kronika". E. Žagiell kartoja 1982 m. "Sovietkajaj Litva" leidinyje paskelbtą statistiką, kurioje yra nurodomas tautybių nuosimtis dabartinės Lietuvos teritorijoje 1897-1923-1975 m. eilės tvarka: lietuviai 61, 70, 80; rusai 5, 2, 5, 9; lenkai 9, 7, 15, 7, 3; žydai 13, 8, 3, 0, 4. Natūralus gyventojų prieauglis 1923 m. buvo 13%, 1950-1970 m. nukrito iki 11%, o 1980 m. iki 4,6%. Kitose Sov. Sąjungos respublikose 1979 m. gyveno 140.000 lietuvių.

Komunistų partijoje 1982 m. buvo 123.000 lietuvių, 32.000 rusų, 7.000 lenkų, 2.000 žydų ir 12.000 kitų — daugiausia ukrainiečių ir gudų.

E. Žagiell džiaugiasi, kad priešlenkiškas nusistatymas mažėja lietuvių tarpe Lietuvoje ir išeivijoje ir kad 1984 m. "Kultura" žurnalo 7-8 laidos jo redaguojamos lietuvių kronikos beveik pilno teksto vertimas buvo išspausdintas

Kanados lietuvių dienraštyje (?) Tai bus greičiausiai savaitraštis "Tėviškės žiburiai". E. Ž. pastebi, kad vilniečių sąjunga vis dar tęsiasi priešlenkišką propagandą.

Pilsudskis Vilniuje

Š. m. gegužės 12 d. sukako 50 metų nuo Lenkijos nepriklausomybės atstatytojo maršalo Pilsudskio mirties. Ta proga lenkų išeivijos spaudoje pasirodė eilė straipsnių, jų tarpe ir apie maršalo veiklą šio šimtmečio pradžioje Vilniuje. Norėdamas pabrėžti Vilniaus priklausomybę Lenkijai, Pilsudskis savo testamentu pageidavo, kad jo širdis būtų palaidota Vilniuje, Rusų kapinėse, šalia jo motinos. Tai buvo padaryta 1936 m.

Sovietinėje spaudoje

Sovietų spauda plačiai mini 1945 m. pergalę kare prieš Vokietiją: spausdinami karo veteranų atsiminimai, karo meto nuotraukos ir pan. Maskvos "Izvestia" įdėjo 1945 m. Maskvoje įvykusio pergalės parado nuotraukas, kuriose yra matomas maršalas Žukovas, sėdintis ant balto žirgo. Dėl šio įdėjimo maršalas buvo vėliau apkalintas "bonapartizmu" ir pašalintas iš pareigų.

Londone leidžiamas mėnesinis biuletinis "Soviet Nationality Survey" gegužės mėn. laidoje rašo, kad pagal pirmąjį Lietuvos komunistų partijos sekretorių P. Griškevičių, kolchozininkų bėgimą į miestus pavyko Lietuvoje sustabdyti. Per paskutiniuosius dvejus metus jaunų žmonių (16-29 m.) skaičius kaimuose pakilo 5,3%, o dirbančiųjų žemės ūkyje 9,7%.

Poetai Jeruzalėje

Toronto lenkų laikraštis "Kurier" balandžio 7 d. laidoje rašo, kad Jeruzalėje įvyko simpoziumas tema "Literatūra ir emigracija". Dalyvavęs šiame simpoziume Nobelio premijos laureatas Č. Mišaius pareiškė: "Kai apsišprendžiau emigruoti, man atrodė, kad darau savizudystę; ilgą laiką jaučiausi lyg paraližuotas ir negalėjau nieko rašyti. Tada sau pasakiau: šiaip ar taip esu baigtas, reikia iš to padaryti kokią nors naudą". Šiame simpoziume dalyvavo ir Tomas Venclova.

Pasaulio įvykiai

ŽIAURIA TRAGEDIJA PASIBAIGĘ PASKUTINĖS EUROPOS TAURĖS futbolo rungtynės Briuselio stadione. Jose turėjo susitikti Britanijos Liverpoolio komanda ir italų "Juventus" klubas iš Torino. Į rungtynes buvo atvažiuavę daug britų, ypač iš Liverpoolio, ir italų žiūrovų. Dar prieš rungtynių pradžią riaušės pradėjo dėl alkoholio labai karingi britai, įsiverždami italams skirtingo stadiono dalin. Ten buvo nugriauta plytų siena sutriuškinusi nemažai žiūrovų, kiti buvo sutripyti. Žuvo 38 žiūrovai, buvo sužeisti 275. Žuvusiųjų eilėse yra 28 italai, keturi belgai, prancūzas ir britas. Keturiuos aukos tebėra neatpažintos. Policija buvo per silpna riaušėms sustabdyti. Tvarkai atstatyti teko šauktis kariuomenės pagalbos. Šį tragišką įvykį transliavo visam pasauliui rungtynėms pasirodusios televizijos.

Rungtynės nebuvo atidėtos, nes jų atidėjimas galėjo baigtis naujomis riaušėmis. Europos taurę 1:0 rezultatu laimėjo italų "Juventus" klubas, bet šį kartą italai nesidžiaugė laimėjimu, nes ta taurė, galima sakyti, buvo pilna kraujo. Televizijos vaizduose buvo pastebėtas pistoletu šaudęs "Juventus" klubo narys U. Salussoglia, už riaušės futbolo rungtynėse jau seniau suimtas Torine ir Florencijoje. Dabar kartu su juo yra suimta kitų italų ir riaušės pradėjusių britų, kuriuos premjerė M. Thatcher pavadinu visam kraštui gedą darančiais chuliganais. Britai jau siautėjo Barcelonos, Roterdamo, Paryžiaus, Torino, Madrido, Bazelio, Oslo, Amsterdamo, Liuksemburgo, Lisabonos stadionuose ir gatvėse. Muštynių netrūksta ir futbolo rungtynėse pačioj Britanijoje. Prieš kelias savaites dar didesnė tragedija įvyko Bradforde, kai ten staiga užsidegė ar buvo uždegta žiūrovų platforma. Liepsnose žuvo 53 žiūrovai.

bės užsienyje, ypač Italijoje, kur jau pasitaikė britų turistų apmušimų. Tikimasi, kad chuliganų siautėjimą sustabds griežtesnės baudmės, britų futbolo komandų išjungimas iš žaidynių užsienyje.

Gamtos nelaimė

Bangladešą (Bengalią) nusiaubė ciklonas, atnešęs dides bangas Bengalijos įlankoje, kur yra daug nedidelių salų pakrantės, potvynį pačiame Bangladeše. Iš kai kurių salų bangos nusinešė šimtus gyventojų. Tikslus žuvusiųjų skaičius nėra žinomas, nes didžioji jų dalis yra niekur neužregistruoti keliaujantys sezoniniai darbininkai. Spėjama, kad žuvo apie 10.000, o 200.000 neteko pastogės. Vis dar nepalaidoti lavonai sudaro choleros pavojų. Cholera buvo prasidėjusi 1970 m., kai tose srityse nuo ciklono žuvo 100.000 gyventojų.

Pakistano pasienyje

Okupacinės sovietų kariuomenės daliniai Afganistane praėjusią savaitę buvo pradėti telkti Pakistano pasienyje. Atrodo, norima paimti partizanų apsuptą Barikoto miestelį ir ten įsteigti savo bazę. Pagrindinis dėmesys yra nukreiptas į Kunaro slėnį. Spėjama, kad ten jau yra apie 25.000 sovietų karių. Kovoms naudojami naikintuvai ir raketomis ginkluoti malūnsparniai. Didžiausia ofensyva lig šiol turėdavo apie 10.000 karių. Dabar karių skaičius padidintas dvigubai. Ofensyvai panaudojami šimtai tankų ir šarvuoti. Sovietų kariuomenės daliniai Afganistaną įsiveržė 1979 m. pabaigoje, įvesdami Maskvai tarnaujantį B. Karmalio režimą, tačiau lig šiol negali susidoroti su partizanais, kovojančiais prieš B. Karmalio komunistus ir sovietinius okupantus. Perna sovietų daliniams pavyko užimti didžiąją Pandžaro slėnio dalį, bet partizanų puolimai tebėra nesustabdyti. Šį kartą, matyt, norima visiškai uždaryti pasienio su Pakistanu 100 km ilgio ruožą. Iš partizanų bazių Pakistane ten kalnais gabenamas maistas ir ginklai. Varginas tiekiamas atliekamas mūlais.

Šiame numeryje:

Neatmezgamas mazgas

Ryšiai su okupuota Lietuva ir naujieji bandymai

Kitataučių spauda apie lietuvius

Įvairių tautų laikraščiuose rašoma ir apie lietuvių rūpesčius

Kritiškoji popiežiaus kelionė

Vakarų Europos spauda apie jo lankymąsi Olandijoje

Svetimųjų ginklanešiai ir propagandistai

Klaipėdiečiai Henrikas-Albertas Kuršaitis ir Albertas Anyas

"Karo nusikaltėliai" sovietiniame lageryje

Lietuvos pogrindžio "Aušra" apie lietuvių ir kitataučius

Sutikome vilniečius, planavusius sukilimą

Iš tų laikų, kai braskėjo lenkų valdžia Vilniuje

"Broliai lietuviai"

Kai mūsų tautiečiai tampa vienas kitam priešais

Šoko jauniai, studentai ir veteranai

Iškilus sukaktuvinis Hamiltono "Gyvataro" šokėjų koncertas

Tiriamas lietuviškumas išeivijoje

Mokslinė konferencija Čikagoje apie tautinę sąmonę

Penktoji premijų šventė

Lietuvių Bendruomenės kultūros tarybos renginys Klivlande

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata — \$20, pusmetinė — \$11, mėmė — \$25 (Amerikoj — JAV doleriais).
Pavieniai numeriai — 50 ct.

Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuostata. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$20.00 per year, \$11.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.
U.S.A. Second class postage pending at Lewiston, N.Y. U.S. Post master send address changes to P.O. Box 255 Lewiston, N.Y. 14092. Printed in Canada weekly except 4th week in December and 1st and 2nd week of August

Kritiškoji popiežiaus kelionė

Vakarų Europos spauda apie popiežiaus priėmimą Olandijoje

Hagoje Šv. Tėvą pasveikino Olandijos min. pirmininkas Ruudus Lubbersas, pats katalikas, neslėpdamas, kad Vatikano ir Olandijos santykiai nėra patys geriausi, kaip parodė šios kelios popiežiaus apsilankymo dienos. Premjeras kalbėjo: "Roma atrodo labai toli, net pats žodis Roma (nenorėčiau to nusišlepti) sukelia daugelio šio krašto gyventojų rezervuotumą, kartais tiesiog nepasitikėjimą". Pabrėžęs Olandijos demokratine tradicija, žmogaus teises, ypač tų, kurie vargsta ir kenčia priešpaudą, Olandijos vyriausybės vadovas savo kalbą užbaigė tokiais žodžiais: "Ir mes Olandijoje įsiekome Bendrijos, kuri nebūtų niekados stipriųjų, galingųjų skydas, bet drąsintų žmones, kiekvieną žmogų, visų pirma tuos, kurie vieniši ir silpni".

Šv. Tėvas savo kalboje pabrėžė krikščionybės reikšmę Olandijos kultūrai, pagyrė Olandijos įnašą Europos vienybei, jos pastangas ginant žmogaus teises ir žmogaus vertybę, Olandijos valstybės ir privačių sluoksnių pastangas pagerinti vargšų padėtį pasaulyje. Prieš tai jis atnašavo Mišias ligoniams ir invalidams. Popiet aplankė tarptautinį teismą ir dalyvavo ekumeniniame susitikime.

Stebėtojų nuomone, tai pati sunkiausia popiežiaus kelionė, tačiau aplamai ji praėjo geriau, negu galima buvo tikėtis, nes stiprios jėgos, beveik visą spaudą ir net didelę dalį šio krašto katalikų nerodė jokio draugiškumo popiežiui, veikiau priešingai.

Amsterdamo liberalų konservatorių laikraštis "Telegraaf" apie šaltą ir kritišką popiežiaus priėmimą rašė: "Olandija pasaulyje garsi kaip pakantos ir didelės laisvės šalis. Prie šių laisvųjų priklausomų teisė laisvai ir netrukdomai rinktis į pamaldas. Kad šią pagrindinę teisę reikėjo jėga ginti, meta ne tik šešėlių popiežiaus priėmimui, bet ir yra ženklas, kad toji pakanta nebėra savaime suprantama."

Popiežiaus vizitą kritiškai vertino kairiųjų liberalų laikraštis "Volkskrant": "Kad ir nepaneigiamai patrauklus, popiežiaus savo susitikimuose iki šiol pasirodė autoritetingas Bažnyčios vadovas... ir dar nepraregėjo, kuo gyvena Katalikų Bendrijos dalis Olandijoje".

Tuo tarpu liberalų dienraštis "Algemeen Dagblad" reiškė nuomonę, kad popiežiaus vizitas visiškai atitiko realistiškus ir konservatyvius, ir pažangių katalikų lūkesčius. Konservatoriai gali būti visiškai tikri, kad aukščiausias Bendrijos vadovas juos remia. Pažangieji yra labai nusivylę dėl to, kad popiežiaus nuolat kala, jog Bendrija turi būti vienalytė, ir visos srovės turi paklusti šios Bendrijos hierarchinei sąrangai.

Paryžiaus dienraštis "Figaro" pastebi: "Nematėme ir veikiausiai nematysime Olandijoje didelių minių aplink popiežių, kaip įprasta. Čia lėmė, be abejonės, beveik visos olandų spaudos, įskaitant televiziją ir "katalikiškus" laikraščius, smarkūs priešiški užsipuolimai". Dienraštis abejojo, ar pavyks popiežiui šį priešišką kumą įveikti, tačiau "visi", teigia "Figaro", — turi sutikti, kad vizitas pavyko. Eindavo ne pabučiavęs Olandijos žemę ir jam paduotą šventraštį, popiežiaus pasakė gerai olan-

diškai kalbą, kurią pertraukė plojimai, ypač kai jis paminėjo žydus. Minia aiškiai buvo sujaudinta šio mosto šalyje, kur kaip tik žydų bendruomenė atsisakė jį priimti".

Kitas prancūzų dienraštis "Quotidien de Paris" rašė: "Nuo savo atvykimo Jonas Paulius II parodė, kad jis nevengia jokios problemos, kurias kelia Olandijos K. Bendrija. Tiems, kurie reikalauja autonomijos ir protestuoja dėl jo nutarimų, popiežiaus labai aiškiai atsakė, kad nėra dalinės Bendrijos be visuotinės Bendrijos... Nuo pirmosios vizito dienos kalbose ir pamoksluose skambėjo tikslus atsakymas į visus neramios ir suskilusios bendruomenės klausimus. Jonas-Paulius II nenori nieko griežtai nuspręsti. Jis neatstumia, nenori išskirti tų, kurie nesutinka su juo nurodymais ir vyskupų paskyrimais. Jo vienybės ir meilės misija priešinasi jėgos sprendimui. Jis nori pirmiausia įtikinti..."

"Quotidien de Paris" rašė: "Vykdamas į Olandiją, popiežiaus norėjo pamatyti sunkumų tiesiai, be baimės, tokius, kokie jie yra. Prieš ketverius metus jis krito Šv. Petro aikštėje nuo Agdžos kulų". Nepaisant neatsakingų grasinimų, kurie kursto nužudyti popiežių, Paryžiaus laikraštis reiškė viltį, kad popiežiaus gyvybė nebus pavojuje, kaip aną nelemtą gegužės 13-ją. "Vis dėlto jam reikės jėgų, kad išreikštų visuotinio ganytojo raginimą eiti prieš srovę atsinaujinimo keliu, nepaisant nepopuliarumo ir tų, kurie jį visur kaltina".

Su užuojauta popiežiui Italijos laikraščiai komentavo jo apsilankymą Olandijoje. Nepriklausomas Romos dienraštis "Giornale" priekaištavo olandų katalikams, kad jiems rūpi ne religija, bet sociologinė mada. Laikraštis klausia, kodėl kritiškai nusiteikę olandų katalikai nenutraukia ryšių ir nesudaro savo atskiros tikinčiųjų ar netikinčiųjų bendruomenės. Matyt, jie nori pasilikti visuotinėje Bendrijoje, tačiau be hierarchinio jos aspekto, tarsi jau daug kartų nebūtų patirta, kad tokie mėginimai pasmerkti žlugimui. Lmb.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaugstos kainos. Gaunami kontaktiniai lęšiai (contact lenses).

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUISTEMPORE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms. Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529
Atstovas — St. Prakash.
Tel. 233-4486

Išleisuvės Toronto Maironio mokyklos X skyrių baigusių mokinių. Pažymėjimą gauna DAIVA GRYBAITĖ iš mokytojos S. BUBELIENĖS ir vedėjos G. PAULIONIENĖS. Gėles laiko R. MALINAUSKAITE. Nuotr. R. Pranaičio

Svetimųjų ginklanešiai ir propagandistai

Du iš Klaipėdos krašto kilę buvę redaktoriai — Henrikas-Albertas Kuršaitis ir Albertas Anyšas

ANSAS LYMANTAS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Po karo

Paleistas iš amerikiečių nelaisvės, Kuršaitis sunkiai pritaupo prie pokarinio gyvenimo sąlygų: sąjungininkų karinės įstaigos jam nedavė leidimo dirbti laikraščio darbe, o demokratiškoji spauda, žinodama jo veiklą Trečiojo reichso spaudoje, jo kratesi. Tik "Memeler Dampfboot" leidėjui Siebertui atidarius spaustuvę Oldenburge ir vėl pradėjus leisti "Memeler Dampfboot", redaktorių pasikvietė Albertą Kuršaitį. Nors pastarasis vėliau buvo faktiniu laikraščio redaktorium, bet viešai galėjo pasirašyti tik kaip bendradarbis (Mitarbeiter).

Su pirmuoju jo redaguotu numeriu atgijo ir mokyklos suole jam iskiępta neapykan-ta prieš lietuvių tautą. Kadangi politinė padėtis dabar buvo visai pasikeitusi — nacizmas sužlugdytas, nebeveikė kacetai, krematoriumai, tai beliko tik dvasinis teroras. O jo specialistai kaip tik buvo "Dampfbootas", Kuršaitis, Siebertas ir kiti.

Taip buvo šmeižiamas ir puolamas V. Vokietijoje veikusios išeivijos įstaigos — gimnazija, VLIKas, lietuvių politinės bei kultūrinės veiklos asmenybės. Ypač buvo puolami mažiųjų lietuvių veikėjai su Erdmonu Simonaičiu priešakyje.

Aukščiausią teroro laipsnį "M. D-bootas" pasiekė 1956 m., skelbdamas pasiūlymą, kaip Vokietija turėtų maininkauti žmonėmis kaip vergais. Straipsnyje "Pasiuntynys Haas vėl Maskvoje" "MD" piktinosi, kad Bonnos vyriausybė apsi-pratusi su mintimi, jog klai-pėdiečių išvykimas iš Sovietų Sąjungos pasiekęs negyvą tašką. Reikalas liečias apie 20.000 klai-pėdiečių Sibire ir 10-20.000 Klaipėdos krašte. Klai-pėdiečių kantrybės pasibaigusi. Pasak "MD", esą verta susidomėti sovietų reikalavimu perduoti jiems buvusius sovietinius piliečius, esančius Vokietijoje, būtent — rusus, ukrainiečius, gudus, lietuvius, latvius, estus. Daugelis jų esą (1956 m.) tebesėdi lageriuose ir tik verčiasi tamsia prekyba, o dažnai dar tamsesne politika. "Mes čia turime galvoje ir lietuvių tarybininkus, kurie kaip vokiečių svečiai veikia prieš tai, kad Klaipėdos kraštas būtų vokiškas" — rašė "MD". Esą sovietai kurią nors dieną pateiks

pasiūlymą: "Jei norite klai-pėdiečių, atsiųskite mums dipukus".

Toks mainas, girdi, iki šiol nebuvo aktualus. Bet kaip Bonna atsakytų, jei jis tikrai būtų pasiūlytas? Ar leistina, kad Bonna taptų baltiečių pabėgėlių užuovėja ir išsižadėtų klai-pėdiečių bei kitų vokiečių? Tiesa, kad "visi mūsųose priešinasi minčiai perduoti pabėgėlius jų grobikams", bet ką pasakysią klai-pėdiečių artimieji? Ar jie laisva valia atsisakys grįžti tik dėl to, kad nebūtų drumsčiama Fed. Vokietijos respublikos imigrantių ramybė? Savo straipsnio pabaigoje "MD" rašė: "Žmoniškumas — labai gražu, bet marškiniams mums artimesni negu švarkas".

Kitų reakcija

"MD" ir jo redaktoriaus Kuršaitis žiaurus, nežmoniško tuo laiku pasiūlymo buvo pritrękti patys vokiečiai, net ir pabėgėlių vadai. Rodos, pirmas atsipeikėjo Rytprūsių vokiečių pabėgėlių sąjungos (Landmanschaft Ostpreussen) pirmininkas E. Otto, sąjungos organe "Ostpreussenblatt" viešai pabrėždamas, kad jo vadovaujama sąjunga, kuri apjungia ir klai-pėdiečius vokiečius, tiek materialiai, tiek ideologiškai neturi nieko bendro nei su "Dampfbootu", nei su jo leidėju ar redaktorium.

Pabėgėlių sąjungos V.d.L. (Verband der Landsmanschaften) pirmininkas Gruenbaum "M. D-booto" redakcijai taip rašė:

"Tegul sovietai daro su žmonėmis ir jų likimais politinį biznį, bet teisingumu besiremianti pažūra ir politinės globos teisė yra pagrindas atmes-ti bet kokius tokio pobūdžio pasikalbėjimus su sovietais... Kaip klai-pėdėtis šiandien gali tikėtis savo teises į tėvėskę respektavimo, kaip jis gali turėti drąsos ją atgauti, jeigu pripažintus pagrindinius teises dėsnius pakeičia brutalia marškinių artimumo politika?"

1963 m. Barsinghausene, Vokietijoje, įvykusiame vokiečių politikų ir kultūrininkų su Europos tautų atstovais pasikalbėjime Latvių-lietuvių draugijos atstovas Julius Bracs, dideliu vokiečių nustebimui, atkreipė dėmesį į "M. D-booto" nežmonišką pasiūlymą. Bracs pabrėžė, kad tokiais išsišoki-mais praraja tarp vokiečių ir ypatingai tarp Šiaurės Europos tautų vis didėjanti (Die Barsinghausener Gespraech, t. XII).

Taigi, lygiai kaip įvairiais prieškariniais metais tėviškėje naciai baugino jiems nepritariančius Klaipėdos krašto gyventojus reichso galybė ar galimu kerštu, taip ir pirmaisiais pokariniais metais Kuršaitis bei kiti skleidė terora, jog su lietuviškoms organizacijomis bendradarbiaujantieji klai-pėdiečiai pabėgėliai gali nukentėti ir būti išduoti sovietams.

Anyšas sovietų tarnyboje Kai Kuršaitis iniršis prieš lietuvių buvo aiškus, bekompromisinis, neapgalvotai impulsyvus arba tiesiog patologi-nis, visai kitaip veikė bendrininkas jo kovos prieš lietuvių tautos laisvės siekių solidarumą Albertas Anyšas. Šis,

šiai pavelnau būdo žmogus, šioje kovoje buvo vylingesnis, negu Kuršaitis, ir jį jo pinkles, kaip matysime, pakliuvo net tokie mūsų tautiečiai, kurie būtų turėję pažinti tikruosius Lietuvos laisvės priešus.

Albertas Anyšas gimė 1919 m. liepos 21 d. Smilgynų kaime, Klaipėdos krašte. Kaip A. Kuršaitį, taip ir Albertą Anyšą jungė ryšiai su "Ryto" spaus-tuve: jis ten mokėsi ir dirbo raidžių rinkėju. Naciams okupavus Klaipėdos kraštą, spaus-tuvė buvo uždaryta. Tada Anyšas pasirinko visai kitą kar-jerą.

Susizavėjo naciai

Kai 1939 m. pavasarį vyko "anšliusas" (prijungimas prie Vokietijos), daugelis jaunuolių buvo sužavėti regima vokiečių karine galybe: atplaukusias kariniais laivais, karo aviacijos pasirodymu, džiūga-vimų lydimais pėstininkais. Daugelis jų savanoriškai stojo į "Wehrmachtą". Nuo jų neatsi-liko ir vokiškos militaristinės dvasios apsaugintas Albertas Anyšas.

Tiesa, vėliau besireikšdamas prosovietinėje veikloje, savo taip spontanišką 1939 m. žygį mėgino pateisinti. Esą tai daręs, norėdamas išvengti nacių bausdos dėl jo turėtų ryšių su "Ryte" spausdinamais antinaciniais laikraščiais, kaip "Lietuvos keleivis" ir "Baltischer Beobachter". Bet iš tikrųjų jo ryšys su minėtais laikraščiais buvo nežinomas. Nei jis juose bendradarbiavo straipsniais, nei jo vardas figūravo viešai skelbiamų redakcijos narių sąrašuose. Jis buvo naciams lygiai neįdomus techniška darba dirbęs tarnau-tojas, kaip ir kiti. Tik jis, jei patikėti jo draugui Kuršaitiui, niekad neslėpęs savo vokiško nusistatymo ir dėl to susilau-kęs iš lietuvių neapykantos.

Po jo tėviškės — Klaipėdos krašto "išlaisvinimo" nuo lietuvių "prievartingo jungo" (Gewaltherrschaft) jis stojęs į vokiečių kariuomenę ("MD" 1956 m. 7 nr., 83 psl.).

Kariuomenėje tas iš Smilgynų kaimo kilęs jaunuolis stengėsi pasižymėti, iškilti, o karo metu rodė net savižudišką drąsą. Atrodo, jis taip buvo pamėgęs militarizmą, jog nuo puskarininko iškilo iki kapitono ir bataliono vado. Bet ir tai dar ne viskas — dvi savaites prieš karo pabaigą, kai iro vokiečių frontai ir visur reikėsi chaosas, Albertas Anyšas, prisilaikydamas tvirtai hitlerinės priesaikos, toliau kovojo už Trečiąjį reichą, kol jam 1945 m. balandžio 13 d. buvo įteiktas riterio kryžius.

(Bus daugiau)

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys. Tel. 498-5823 arba 755-3174

Bookbinding Studio "SAMOGITIA"

meniškai įriša knygas bei žurnalus. Savininkas — lietuvis. Telefonas 625-2412
P. O. Box 1343, Postal Station "B" Mississauga, Ontario L4Y 4B6

PADĖKA

A+ A

ELZBIETA PAŽEMECKAITEI-

JONIŪNIENEI

iškeliavus amžinybėn, nuoširdžią padėką reiškiu visiems, vienokiu ar kitoku būdu prisidėjusiems bei pagelbėjusiems, taip pat dalyvavusiems laidotuvėse.

Ypatingą nuoširdžią padėką reiškiu poniai Szalowski-Kaveckaitei už visokeriopą pagalbą laidotuvių metu.

Brolis Juozas Pažemeckas

PADĖKA

Mano mylimai žmonai

a.a. PETRONELEI VALIUKIENEI

atsiskyrus su šiuo pasauliu,

reiškiu gilią padėką Prisikėlimo parapijos kunigams už maldas laidotuvių namuose, šventovėje ir kapinėse.

Nuoširdžiai dėkoju karsto nešėjams ir draugams, kurie lankė velionę ligoninėje, dalyvavo maldose ir palydėjo į amžino poilsio vietą.

Taip pat nuoširdžiai dėkoju visiems, kurie užprašė šv. Mišias ir atsiuntė gėles.

Stasys Valiukas

PADĖKA

Mano motinai

a.a. PETRONELEI ŠTRIMIENEI

gegužės mėn. 5 d. mirus Montrealyje,

liūdesio valandoje patyriau daug nuoširdumo. Esu dėkinga asmenims už aukas Attričio fondui, už gausias Mišias ir maldas, už velionės lankymą prieglaudoje. Dėkoju klebonui kun. St. Šileikai už Mišias, pamokslą, laidojimo apeigas ir Rožinį koplyčioje. Dėkoju J. Skėriui už giedojimą laidotuvių Mišiose, A. G. Dasiams už visokeriopą pagalbą, rūpinantis laidotuvių.

Dėkoju visiems ir visoms už atsilankymą į šermenis bei laiduves. Dėkoju E. Kurilenei ir jos padėjėjom už pusryčių paruošimą.

Liūdinčios — dukrė Kristina, žentas — Leonas Šimonėlis, vaikaičiai — Kenneth, Robertas, Erikas

A+ A

JUOZUI ŠMITUI

netikėtai mirus,

reiškiame gilią užuojautą žmonai ADELEI, dukterims, p.p. Smilgiams bei kitiems artimiesiems ir kartu liūdimė. Prašome Dievulį suteikti jam amžiną ramybę savo karalystėje ir tariame iki pasimatymo!

Vyt. E. Barisai
Alb. V. Tautkevičiai

Ged. O. Vindašiai
M. Šilinskai

A+ A

ONAI PAJARSKIENEI

mirus,

jus vyrą FELIKSĄ, dukrą DALIĄ, jos vyrą ROD, kitus gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdimė —

J. E. Bajoraičiai

B. B. Venslovai

J. E. Mažulaičiai

J. Klypas

J. Čekelis

Jonas Jurėnas ir šeima

L. P. Jurėnai

Juozas Jurėnas

P. D. Vaitekūnai

V. E. Bilevičiai

P. J. Gabrėnai

Pr. St. Ročiai

E. P. Lukavičiai ir šeima

Mobawk Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

* Elektros reikmenys
* Televizijos aparatai
* Skalbiamosios mašinos
* Vaikų baldai
* Įvairūs kilimai

* Saldytuvai
* Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
* Siuvamos mašinos
* Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose —
137 RONCESVALLES Ave.
Tel. 537-1442

Rytuose —
2448 DANFORTH Ave.
Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro

Jaunieji Toronto atžalyniečiai scenoje metinio koncerto metu Lietuvių namuose

Nuotr. B. Tarvydo

“Karo nusikaltėliai” sovietiniame lageryje

Iš Mordovijos politkalinių lagerio Ž CH 385 baro kronikos. Duomenys pateikti pagrindžio “Aušros” 43 nr.

Ž CH 385 stovyklose nr. 7, 11 ir 19 sumažėjus politkalinių, pastarieji buvo išvežti į Permės stovyklą, o apie 120 1973 m. spalio 17 d. perkelti į 3-čios stovyklos rekonstruotą barą 5 nr. Barašev. Perkeltųjų absoliučią daugumą sudarė nuteisti pagal BK 64 str. — taip vadina mi “kariniai nusikaltėliai” (tarnavę policijoj, SS daliniuose, baudžiamuose batalionuose, Vermachte, Vlasovo armijoje; priklausę UPA (Ukrainiskąja povstančaskaja armija), OUN (Organizacija ukrainiskich nacionalistov), 1941 m. “baltaraiščiams” ir pokario partizanams Lietuvoje, “žaliaraiščiams” ir partizanams Latvijoje, Estijoje ir kt.

Iš tokių 1983 m. viduryje zonoje (učastok) buvo 40 (iš jų trys atvežti 1979 m.). Pagal tautybes: 11 ukrainiečių, 11 baltarusių, 7 latviai, 5 lietuviai, 3 totoriai, 2 gruzinai, 1 estas; tarp jų vienas su aukštuoju išsilavinimu. Vyriausiam 82 metai amžiaus, jauniausiam — 56 m. Iš jų iki 1983 m. rudens mirė 10. Be to, žinoma, kad vienas mirė išvežtas į Rygos KGB paleidimo į laisvę dieną, kitas po dviejų dienų paleidus iš Talino KGB.

Tarp perkeltųjų į Baraševą 8 buvo teisti pagal BK 70 str. — antitarybinę propagandą ir agitaciją; tarp jų 3 nuteisti dar jiems nebaigus atlikti bausmės už kriminalinius nusikaltimus.

1980 m. atvyko 6, išvyko 27 (iš jų 2 mirė, 2 — į tremtį). 1981

m. atvyko 15, išvyko 21 (iš jų 4 mirė, 1 — į tremtį, 4 — į kitas stovyklas, 1 į kalėjimą). 1982 m. atvyko 16, išvyko 23 (iš jų 2 mirė, 1 į priverstinius darbus gyvenamoje vietoje). 1983 m. iki VI. 30 atvyko 8, išvyko 10 (iš jų vienas mirė).

Iš 1980 m. paleistųjų: 4 rusai, 5 ukrainiečiai, 4 baltarusiai, 4 latviai, 1 lietuvis, 3 estai, 1 gruzinas, 2 totoriai, 1 vengras, 2 nežinomos tautybės.

Iš 1981 m. paleistųjų: 14 ukrainiečių, 10 latvių, 9 rusai, 5 lietuviai, 1 estas, 1 armėnas, 1 baltas, 1 osetinas.

1983 m. vidury zonoje buvo 83 kaliniai. Iš jų teisti pagal BK 64 str. (kariniai) — 40; pagal BK 64 str. kitas dalis (šnipinėjimas, mėginimas ar ketinimas bėgti į užsienį) — 18, pagal BK 70 str. — 25.

Nuo 1980 m. iki 1983 m. vidurio atvyko: 3 “kariniai”, 16 teisti pagal BK 64 str. kitas dalis (iš jų 2 perkelti iš kitų stovyklų) ir teisti pagal BK 70 str. — 25 asmenys. Tarp pastarųjų 10 rusų, 7 ukrainiečiai, 2 baltarusiai, 3 lietuviai, 1 latvis, 2 žydai. Tarp pastarųjų pagal amžių: vyriausiam 66 m., jauniausiam 27 m.; vidurkis — 47 m. (gim. 1936). Iš teistųjų pagal 70 str. 16 su aukštuoju išsilavinimu.

1983 m. vidury baustų pagal 64 str. kitas dalis zonoje buvo 18; iš jų 8, kurių amžius 23-26 m., vyriausiam 54 m. Pagal tautybes: 9 rusai, 2 žydai, 1 armėnas, 1 azerbaidžanietis, 1 gruzinas, 1 baltarusis, 1 estas, 1

latvis (baustas ir pagal 70 str.), 1 korėjietis. Iš jų visų 4 su aukštuoju išsilavinimu.

1983 m. antrame kvartale išvyko 5. Iš jų 4 “kariniai” (baltarusis, lietuvis, totorius, latvis (pastarasis mirė zonoje) ir vienas teistas pagal BK 70 str. — lietuvis. Atvyko 7; iš jų 2 pagal BK 64 str. kitas dalis 1 rusas, vienas tadžikas, 20 ir 19 m. amžiaus; vienas pagal BK 66 str. (terorizmas) — rusas 24 m. amžiaus ir 4 pagal BK 70 str. armėnas, gruzinas, žydas ir latvis (41, 41, 47 ir 24 m. amžiaus); du iš jų su aukštuoju išsilavinimu.

Iš 23 zonoje esančių politkalinių su aukštuoju išsilavinimu yra 9 humanitarai, vienas iš jų filologijos kandidatas. Iš 14 kitų su aukštuoju techniniu išsilavinimu — 2 geologijos-mineralogijos m. kandidatai, vienas fizikos-matematikos m. kandidatas.

1983 m. pradžioje baro (učastok) 5 nr. mažojoje zonoje buvo 4 moterys politkalinės; trečiame kvartale jų buvo jau 10.

OPTOMETRISTAS

Dr. S. Brogowski

412 Roncesvalles Ave.

Toronto, Ontario

(prie Howard Park Ave.)

Kabineto telefonas

531-4251

Pacientai priimami

susitarus telefonu

Sutikome vilniečius, planavusius sukilimą

Kai Lenkijai žlungant keitėsi politinė padėtis

1939 m. rugsėjis. Mobilizuoti kaimo vyrai, vadovaujami vietos mokytojo — karininko pakeitė pasienio policiją. Šešiasdešimt vyrų būrys saugo pasienį nuo Nemuno, Merkio iki Miliūniškių k. — apie 25 km. Būrys apsisitojo Norulių kaime ir tik žvalgų porėlės tikrina pasienio liniją.

Nuo pat Nemuno per miškus iškirsta, išarta ir išakėta apie 20 metrų pločio juosta su ilgų karčių ir šiaudų gniūžčių ryšulėliais ant jų viršūnių skiria brolius lietuvius vadinamoji demarkacijos linija. Gretimai tos iškirstos per krūmus linijos, pro medžius, kalnelius, balutes kraiposi takelis, kuriuo vaikščioja nesuskaitomai skaičių kartų pasienio policininkų per 20 metrų. Ir dabar (1939 m.) retkarčiais mūsų puse praeina du kareiviai, tikrindami skiriamąją gairių liniją. Taip pat antroje pusėje kartas nuo karto tenka matyti porą lenkų kareivių, praeinančių krūmų takeliais. Visur ramu buvo apie savaitę laiko, nors nuolatinės radijo žinios skelbė vokiečių veržimąsi į Lenkiją. Jokių pasikeitimų prie demarkacijos linijos.

Vokiečių lėktuvai

Jau girdimi lėktuvų skridimai, bombų sprogdimai lenkų pusėje. Vokiečiai sprogdina Zervynų (apie 15 km) geležinkelio tiltą per Merkio upę. Girdėti ilgus kulkosvaizdžių šūvių salves. Staiga pro medžių viršūnes išlenda trys lėktuvai su vokiškais kryžiais ant sparnų ir skrenda virš mūsų į Lietuvos pusę. Nespėjau paimti telefono ragelio, kai jie pranyko virš medžių Merkinės link. Norimas telefonas jau užimtas — taip praneša man pažįstamas pašto tarnautojas, nes iš Merkinės jau perduodama žinia į Kauną. Vokiečiai, vengdami lenkų apšaudymų, po bombardavimo įskrido į Lietuvos pusę ir kuri laiką skrido Lietuvos puse. Tačiau daugiau tokių skridimų nebuvo, nors geležinkelį dar porą dienų lėktuvai daužė.

Sieliai Nemune

Apie rugsėjo 10-12 d. jau tik labai retai praeina lenkų patuliai. Nujoju prie Uciekos plento. Rankos storumo eglaitės-pušaitės auga ant vidurio plento, kuris nebuvo naudojamas per 20 metrų. Tik po lenkų

ultimatumo plentas buvo nulytas. Čia — buvusį mūsų policijos sustojimo vieta su telefono būdele. Atbėga uždusęs mano kareivis ir praneša: atėjęs iš anos pusės lietuvis pranešė, kad Nemune lenkų pusėje yra labai daug priarių prie kranto sielių. Lenkų patrulių beveik nėra. Jis tuos sielius tuoj paleis, nukirdamas sielių vielas, kuriomis jie priarišti. Jis mus perspėjo pasirošti gaudyti sielius. Tuoj pranešų į Merkinę kuopos vadui V.V. Jis, manydamas, kad tai mano planas paleisti sielius, grąsina karo lauko teismu, kad nesimėčiau su kareiviais sielių paleidimo. Jis netiki, kad tai padarys vilniečiai lietuviai. Atsargumo dėlei paskambinu pažįstamam girininkui D. Merkinėje apie galimą sielių atplaukimą. Nebaigiau kalbėti su girininku, kai atbėgo kitas kareivis ir pranešė, kad visu Nemunu be žmonių plaukia sieliai. Vėl pranešu kuopos vadui apie plaukimą sielių, bet jis dar kartą grąsina karo lauko teismu už sielių paleidimą. Taip pat pranešu girininkui, kad pasirostų gaudyti.

Į Trasnykų kaimą

Sekančią dieną žymiai papildoma pasienio apsauga. Į Ucieką atkeliamas kitas būrys, o vėliau — kita kuopa. Mano būrys perkeliamas į Trasnykų kaimą, o už Merkio upės sienos saugojimą perima kita kuopa. Trasnykų kaimas yra Merkio slėnyje, kurį supa iš pietų pusės aukštų buvusių krantų miškuota, pakili lyguma. Toje iškilioje lygumoje miške prieš ultimatumą buvo nušautas lenkų kareivis Serapin 17 metrų Lietuvos pusėje, kai lenkų kareiviai norėjo pagauti lietuvių policininką. Kaime visų gyventojų sodybos viena prie kitos su mažo darželio tarpu, o už sodybų — Merkio upė. Tik už 100 metrų nuo sodybų buvo demarkacijos linija su sargybinio būdele prie žolėmis apaugusio kelelio.

Lietuviai iš anapus

Kitą rytą puskarininkis su kareiviu atveda iš miško pas mane 40 vilniečių lietuvių. Suvarge, nes nakties metu atėjo per miškus pro lenkų sargybas. Jie atvyko iš Kapiniškių, Darželių, Rudnelės, Marcin-

konių, Kašetų kaimų gauti ginklų ir atvaduoti Vilniaus kraštą iš lenkų. Jų atnešti ginklai: vienas labai senas pistoletas, o kitas — šaltkalvio pasidarytas. Mūsų ūkininkai tuoj pat vaišina pusryčiais, tabaku, nes lenkų pusėje neleidė tabako auginti. Apie jų atvykimą pranešu kuopos vadui V.V. Tas kaip pamišęs pradėjo rėkti, grasinti karo lauko teismu, kad aš juos leidau. Jis įsako man, kad aš juos tuotuojau išvyčiau atgal, nors tai yra dienos metas. Nepriima jokių paaiškinimų. Tuojau aš pranešu apie jų atvykimą karioomenės štabo antro skyriaus rajono viršininkui K. Š., Merkinėje, kurio vaikus aš mokiau ir buvom artimai pažįstami. Tas viską tiesiai pranešė karioomenės vadui. Aš perspėjau vilniečius apie kuopos vado įsakymą ir patariau dienos metu nueiti į ūkininkų kluonus pailsėti, nebūti ant kelio dėl galimų nemalonių. Jei jau reiktų, tai tik naktį galėtų išeiti per sieną, kad lenkų sargybos nepastebėtų. Jie visi pritrenkiamai nustebo tokiu kuopos vado įsakymu. Kai kurie ruošėsi

tuoj pat grįžti per sieną. Aš prašiau, kad dienos metu neitų dėl lenkų patrulių pavojaus. Kiti nuėjo į ūkininkų daržines pailsėti.

Su manim liko tik trys grupėi vadovavę vilniečiai. Stai ga i kaimą atvažiavo bataliono bei kuopos vadai ir II skyriaus rajono viršininkas K. Š. Bataliono vadas tiesiog rėkia mai kaltina mane dėl jų įsileidimo. Aš paaiškinu, kad jie nebuvo įsileisti, o tik rasti miške mūsų pusėje. Bataliono ir kuopos vadai įpykę rėkia ant manęs, puskarininkio su kareiviu ir ant vilniečių. Bataliono vadas nubaudžia puskarininkį, išskeldamas jį į kitą dalinį, kareivį nubaudžia keletu valandų stovėti su šautuvu. Jis man įsako visus vilniečius tuojau ištrėmti per sieną. II skyriaus rajono viršininkas K. Š. man mirkteli. Supratau, kad reikia tylėti ir delsti. Aš pakartoju bataliono vado įsakymą ir pasakau, kad tuoj vykdsiu.

Vilnietis vadovas teisingai bataliono vadui, kad puskarininkis ir kareivis nekalti, o tik vilniečiai kalti. Bataliono (Nukelta į 9-tą psl.)

Kelionė į Šv. Žemę ir Europą
3 savaitės — \$2,995.00. 1985 m. rugpjūčio 3-24
Viena, Miunchenas, Oberammergau, Garmišas, Insbrukas, Venecija, Florencija, Roma, Amanas, Jeruzalė, Nazaretas ir Galilėja, Haifa ir Karmelio kalnas, Cezarėja, Jafa, Tel-Avivas, Betanija, Jerichas, Mirties jūra, Jordano upė.

Išpūdingiausia gyvenimo kelionė - Tol. Rytai
2 savaitės — \$2,895.00. 1985 m. spalio 5-19
Tokijo, Singapūras, Hong Kongas, Honolulu

Kelionė į Šv. Žemę ir Romą. Kalėdos Betliejuje
2 savaitės — \$2,495.00. 1985 m. gruodžio 21 - 1986 m. sausio 4
Amanas, Petra, Jeruzalė, Betliejus, Nazaretas ir Galilėja, Haifa, Karmelio kalnas, Cezarėja, Jafa, Tel-Avivas, Jerichas, Mirties jūra, Jordano upė, Betanija, Roma ir Vatikanas

Smulkesnį informacijų teirautis:
Rev. Father J. Cullen, C.S.B., c/o St. Michael's College School, 1515 Bathurst St., Toronto, Ont. M5P 3H4. Tel. (416) 653-3180 arba:
GIDEON TRAVEL AGENCY
60 St. Clair Ave. East, Toronto, Ont. M4T 1N5
Tel. (416) 923-7337

ANTANAS MACEINA

Reforma ar revoliucija?

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

2. Išlaisvinimo teologijos suaktualėjimas

Politinės teologijos mintys, nors griežtos ir net perversmingos savyje, seniau kokio nors ypatingai plataus atgarsio nerado nei Europos teologuose, nei Vatikano sluoksniuose — gal todėl, kad tai buvo laikas tuoj pat po Vatikano II susirinkimo, kai beveik kiekvienas mėgino permąstyti religines tiesas, arba jas naujai nusakydamas, arba net abejodamas jų buvusia samprata bei pagrindimu, pvz. kristologija, eucharistija, vaikų krikštąs, išpažintį, popiežiaus neklaidingumas, moterų kunigystę ir t.t. ir t.t. Taigi ir politinė teologija buvo anuomet laikoma tik visuomeniškai socialinio Bažnyčios pobūdžio pabrėžimu, nelaukiant iš jos svaresnės įtakos, Evangeliją skelbiant ar ją vykdan.

Be abejonės, knygų bei straipsnių tiek pačios politinės teologijos, tiek jos atšakų (išlaisvinimo ir revoliucijos teologijos) klausimais buvo prirašyta labai daug, ypač romaniškomis kalbomis (prancūzų, ispanų, portugalų), mažiau vokiečių ir anglų.⁶ Tačiau R. Veke-mansas, apžvelgdamas šią literatūrą, vadina ją “atogrąžų mišku” (op. cit. p. 434), vadinasi, tokiu medelynų, kuriame galima rasti visko — tiek naudingo, tiek nuodingo, kuris betgi yra taip surišęs, jog sunku jį įžengti ir jame susivokti. Įvairūs šios literatūros autoritai galejimais ribojosi anuo metu siaurais teologų būreliais, nepereidami į tikinčiųjų sąmonę ir neužkliudydami bažnytinės drausmės ar jos mokslo, išskyrus gal tik H. Kiungą, nekalbant, žinoma, apie tuos teologus ar vienuolius, kurie patys iš Bažnyčios išstojo. Atrodo, kad pastaraisiais keleriais metais politinė teologija ir jos atšakos brendo bei skleidėsi net savotiškoje tyloje.

Ir štai, ši tyla buvo 1984 m. staiga nutraukta mažučio, beveik nereikšmingo įvykio, būtent: Tikėjimo kongregacijos prefekto kardinolo J. Ratzingerio laiško (1984 m. geg. 15 d.) Brazilijos pranciškonui L. Boffui, autoriui knygos “Bažnyčia: charizma ir valdžia” (port. Petropolis 1981, vok. Diusseldorf 1985), ir šiojo atsakymo kardinolui (1984 m. rugp. 24 d.). Abu raštai buvo paskelbti viešumai. Kard. J. Ratzingeris savo laiške, apžvelgęs knygos turinį ir padaręs jai keletą priekaištų dažniausiai klausimais forma, kviečia L. Boffą pokalbiui į Vatikaną, kad būtų galima išsiaiškinti tas knygos vietas, kurios keliančios daugiau ar mažiau abejonių. Pokalbis įvyko 1984 m. rugsėjo 7 d. ir praėjo, kaip skelbia abiejų pusių sutartas komunikatas, “broliška nuo-

taika” (“Osservatore romano” 1984 m. rugs. 9 d.). Pokalbio metu L. Boffas įteikė Tikėjimo kongregacijai savo atsakymą, kuris yra 8 kartus ilgesnis už kardinolo Ratzingerio laišką. Atsakymas yra pasirašytas gana būdingai: “Leonardo Boff, OFM, frater, theologus minor et peccator — Leonardas Boffas, OFM, brolis, mažasis teologas ir nusidėjėlis”.

Atoveikis į šį, rodos, tokį menką įvykį buvo nuostabiai smarkus. Nes nelaukdami kard. J. Ratzingerio pokalbio su kun. L. Boffu, teologai, susitelkę aplink tarptautinį teologinį žurnalą “Concilium”, paskelbė pareiškimą, pavadintą “Grėsmė naujam Bažnyčios keliui” (1984 m. birž. 17 d.), kuriame rašo: “Mes ryžtingai solidarizuojame su išlaisvinimo sąjūdžiu ir jo teologija. Mes protestuojame prieš jų įtarinėjimus bei neteisingas kritikas. Mes esame įsitikinę, kad šis sąjūdis siejasi su Bažnyčios ateitimi, su Dievo Karalystės vykdymu ir su dieviškuoju pasaulio teismu.”⁷

Pareiškimas svarus tuo, kad “Concilium” yra leidžiamas net septyniomis kalbomis ir kad jo būrelį sudaro gana žymūs įvairių tautų teologai. O būdingas jis yra tuo, kad jau pati kard. J. Ratzingerio kritika, liečianti tik L. Boffo knygą, ir jos autoriaus kvietimas pokalbio yra laikomi “per skubiu bažnytinio autoriteto kišimusi, sudarančiu pavojų užgniauzti dvasią” (t.p.).

Prieš L. Boffo kvietimą protestavo ir Vokietijos pranciškonų provincijos vadovybė, gindama savo vienuolijos nario ištikimybę Bažnyčiai ir išlaisvinimo teologijos pagrindus. O kai praėjusių metų rudenį Tikėjimo kongregacija paskelbė “Instrukciją kai kurių išlaisvinimo teologijos atžvilgių reikalu” (instrukcija pasirašyta rugp. 6 d., bet paskelbta tik rugs. 3 d.), protestai dar pasmarkėjo. Išlaisvinimo teologijos šalininkams ir vienuolių viršininkams ypač nepatiko, kam instrukcija šią teologiją gretina su marksizmu.

Jau ir savo laiške L. Boffui kard. J. Ratzingeris buvo rašęs, jog, skaitant kai kurias knygos vietas (plg. vok. vert. p. 196-221), “nežinia, ar autorius vadovaujasi tikėjimu ar ideologiniais neomarksizmo principais... Knyga išvysto kaip tikslą ne krikščioniškąją eschatologiją, o tam tikrą Bažnyčiai svetimą revoliucinę utopiją”; gi Bažnyčia, pasak Ratzingerio, turinti būti laisva “ne tik nuo praeitų priešų, bet ypač nuo dabartinių, pavyzdžiui, nuo tam tikro utopinio socializmo, kuris neprivalo būti tapatinamas su Evangelija.”⁸

Tačiau Ratzingerio laiško žodžiai buvo tik užuomina, taikoma grynai L. Boffo veikalui. Tikėjimo kongregacijos instrukcija prabilo šiuo atžvilgiu daug aiškiau bei aštriau. Ji prikiša išlaisvinimo teologijai, esą ši padariusi savo svarstymų vidurkiu “iš marksizmo pasiskolintą branduolį” (p. 17), būtent, “klasių kovos teoriją kaip struktūrinį dėsni” (p. 19), pagal kurį ir pati Bažnyčia skylanti į klases ir kovojanti savo vidu-

je. “Istorijos variklis” išlaisvinimo teologijai, kaip ir marksizmui, esą “klasių kova” (t.p.). Tai “pagrindinis istorijos dėsnis”, nurodąs, jog visuomenė esanti suresta pagal prievartinius santykius: “turtinieji spaudžia vargšus”, gi į priešpauld atsakanti “priešinga revoliucinė jėga, griauianti šiuos santykius”.⁹

Tikėjimo kongregacija neigia išlaisvinimo teologų teisinimąsi, esą jie skolinąsi iš marksizmo tik priemonių bei įrankių (instrumentarium) visuomenės analizei, nes “Markso mąstymas yra pasaulėžiūra” (p. 14), kuri “remiasi ateizmu ir žmogaus asmens, jo laisvės ir jo teisių neigimu” (p. 15), todėl ir jo visuomeninė analizė įgyja pasaulėžiūrinio pobūdžio, kaip tik perėjusio į išlaisvinimo teologiją (plg. p. 19).

Marksistinė atspalvį išlaisvinimo teologijoje sklaidysime kiek vėliau. Čia jį minime tik kaip “lapis offensionis”, davusį progos piktintis Tikėjimo kongregacijos instrukcija.

Ypač stipriai atveikė į marksizmo priekaištą išlaisvinimo teologijai “Pastoralinė Šveicarijos vienuolių komisija” (VOS), atšaudama Tikėjimo kongregacijai, esą ji, “gretindama išlaisvinimo teologiją su ateistiniu marksizmu, kelianti nepasitikejimo šia teologija viso pasaulio akyse”; pati gi komisija mananti, kad “išlaisvinimo teologija pažadinusi Lotynų Amerikoje naujas Bažnyčios Sekmines”.¹⁰

Ta pačia linkme gina išlaisvinimo teologiją nuo įtarimo marksizmu ir Vienos pranciškonų provincijos viršininkas Ulrich Zankanella, OFM. Išlaisvinimo teologija, pasak jo, pasižymi iš Markso tik visuomenės analizę, gi iš šios analizės išaugusi teologija sukūrusi liaudies bendrijas (Basisgemeinden), kurios sudarančios “Pietų Amerikos Bažnyčiai staburkaulį ir anaipol nesančios tik nereikšmingos grupelės” (t.p.).

Sąmyšis dar padidėjo, kai Briuselio-Malines arkivyskupas kardinolas Godfried Danneels, apsilankęs Pietų Amerikoje, prancūzų žurnale “Panorama au-jourd'hui” paskelbė straipsnį, kuriame rašo: “Aš nepastebėjau, kad tikėjimas ten būtų susiaurintas marksistiniu mąstymu, kaip paprastai manoma. Žemesniuose sluoksniuose (a la base) — dvasiškumoje ir pasauliškumoje — šitokios išlaisvinimo teologijai pradžios mąstysenos aš ten neužtikau... Išlaisvinimo teologai, su kuriais man teko susipažinti, buvo visų pirma dvasiškai stiprūs vyrai, pasiryžę, reikalui esant, savo teologiją ir pataisyti!”¹¹

Be abejonės, lankytojo išpūdziai dažniausiai priklauso nuo jo paties nuotaikos: tai mums gerai žinoma iš Lietuvos lankytojų — tiek mūsų, tiek svetimųjų. Tas pat yra ir su Pietų Amerikos lankytojais. Kard. G. Danneels manosi patyręs, jog išlaisvinimo teologijoje “kunigai, vienuoliai, pasauliškiai ir vyskupai randa

paskatų teologiniam mokymui ir sielovadinei veiklai” (t.p.).

Gotthold Hasenhiuttlis, kat. teologijos profesorius Saarbrückeno (Vokietijoje) universitete, ištisą pusmetį lankęs Pietų Amerikos kraštus, teigia: “Ispaniškai kalbančioje Pietų Amerikoje beveik visur susidūriau su neigiamu oficialios Bažnyčios nusistatymu išlaisvinimo teologijos atžvilgiu: vyskupų, profesorių, klebonų... Tik Brazilijoje ši teologija yra radusi didelį atgarsio ir giliai įsišibursi į daugelio visuomenės sluoksnių sąmonę.”¹²

Taigi išpūdziai nevienodi. Kiekvienu atveju jie apskunkina suvokti objektyvią padėtį.

Pats L. Boffas pastarąją Tikėjimo kongregacijos “Declaratio” (1985 m., kovo 11 d.) yra priėmęs ir viešai pareiškęs, kad jis “mieliau liks drauge su Bažnyčia, negu vienas su savo teologija”.¹³ Vis dėlto 1984 m. jis karčiai skundėsi, esą “teologija, kilusi iš bažnytinio vargšų patyrimo, jau kuris laikas vis stipriau yra puolama tam tikrų pasauliškų grupių, grupių prekybos bei ūkio, vyskupų ir Romos kurijos”.¹⁴

Šie puolimai, pasak Boffo, neapsirėžia “tik bažnytiniais rateliais; net ir pranešimais, liečiančiuose Šiaurės Amerikos politiką ar ūkį, šisai teologinio mąstymo būdas esti nuolatos vaizduojamas kaip grėsmė JAV ūkio interesams” (t.p.).

Visai šiai propagandai naudojamas minėtas kard. J. Ratzingerio laiškas, kurį pats kardinolas, pasak Boffo, “laiko privačiu ir neoficialiu raštu” (p. 532). “Mes apgailestaujame, — rašo Boffas, — jog daugelis atsakingų asmenų net ir Romos kurijos viršūnėse deda rimtų pastangų kelti nepasitikejimo Bažnyčios dalyvavimu vargšų gyvenime ir jų kovose. Mes negalime suprasti tos baimės, kuri juos į tai veda”. Kaip tik tą akimirka, kai Bažnyčia pradedanti kelti vargšuose viltį, jog jų padėtis pasikeisianti, “jungiantis jiems į veiklų Bažnyčios ir visuomenės gyvenimą, ta pati Bažnyčia, kviečianti vargšus jungtis į šį gyvenimą, dabar stengiasi sunaikinti jų drąsą naujam gyvenimui. Tai skaudu ir sykiu skandalinga” (p. 532).

Pietų Amerikos religinį atgimimą L. Boffas vaizdingai lygina su pirmaisiais vaiko žingsniais: jie esti sunkūs bei keblūs; “tai skausminga pradžia” (t.p.); bet štai, suaugusieji, užuot džiaugsi pirmaisiais bandymais vaikščioti savarankiškai, “ima vaiką stumdyti ir mindžioti”. Tai skaudu, pasak Boffo, “ypač todėl, kad naujas gyvenimas yra liaudžiai duotas ne kurios nors žmogiskos galios, bet paties Dievo, kuris liaudį iš mirties pašaukė į naują egzistenciją” (t.p.).

Šiame sakinyje jau girdėti vargšų apoteozė ir net savotiškai mistinis jų pergyvenimas, apie kurį kalbėsime vėliau. (Bus daugiau)

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

NETIKĖTAS VIESULAS

Lietuvos hidrometeorologijos centro pranešimu, gegužės 11 d. Vilniaus rajone į šiaurės vakarus nuo Nemenčinės miesto praskriejo viesulas. Jis padarė daug nuostolių 300–400 metrų pločio ir 8-9 kilometrų ilgio ruože: išlaužė medžius, nugriovė ryšius ir elektros atramas. Tarpkolchozėnėje „Neries“ gyvulininkystės įmonėje, kuri yra už šešių kilometrų nuo Nemenčinės, viesulas nutraukė elektros tiekimą, susuko keturių tonų traktorinę priekabą. Didesnių nuostolių susilaukė Ždanovo kolchozas. Jame nugriauti du kluonai, arklidė, galvijų tvartas. Aplinkiniuose kaimuose apgriautos sodybos, sulaužyti ir išverstai vaismedžiai. Aiškina, kad viesulas susidarė dideliame kamuoliniame debesyje daugiau kaip 15 kilometrų aukštyje, slinkusiam iš pietų į šiaurę.

SUŠAUDĖ ŽUDIKĄ

„Tiesos“ gegužės 14 d. laidoje skaitytojai informuojami apie Kupiškį įvykusį A. Minkevičiaus ir I. Minkevičiūtės teismą. Pranešime rašoma: „1984 m. kovo 27 d. naktį Kupiškio rajono Keršuliškių kaimo gyventojas E. Palileikienė iš miego prižadino kaimynę I. Minkevičiūtę, kuri pasisakė atnešusi pasiskolintus pinigus. Kartu su ja pro duris įžengė iki tol tūnojęs už kampo A. Minkevičius. Pastarasis, pagal ankstesnį susitarimą su savo seserim, pareikalavo pinigų. Kuomet E. Palileikienė atsisakė duoti, ją nužudė. Trisdešimt penkerių metų A. Minkevičius tris kartus buvo teistas už asmeninio ir valstybinio turto vagystes. Po paskutinio baismės atlikimo išėjęs į laisvę jis ir toliau girtuokliavo, apvaginėjo kaimynus. I. Minkevičiūtė, anksčiau teista, taip pat paskutiniu metu niekur nedirbo, girtuokliavo...“ Aukščiausiojo Lietuvos teismo baudžiamųjų bylų kolegija išvažiavojamajame posėdyje Kupiškįje A. Minkevičių nuteisė aukščiausią bausmę — sušaudyti. I. Minkevičiūtę — laisvės atėmimu dešimčiai metų. Abiejų turtas konfiskuotas. Aukščiausiosios tarybos prezidiumas atmetė A. Minkevičiaus malonės prašymą. Nuosprendis jau įvykdytas.

GIRTAVIMO REZULTATAI

J. Laukaitis, gyvenantis Kaišiadorių rajone, „Valstiečių laikraščio“ balandžio 20 d. laidoje praneša skaudų įvykį. Eleonora Bartkienė, Rumšiškių apylinkėje žinoma kaip stikliuko mėgėja, š. m. vasario 21 d. gėrė su sūnum Vytautu ir jo draugu Kaziu Matiuškiniu, atvažiavusių į svečius iš Kauno. Vėlai vakare ši trijulė išsikirstė. Abu jaunuoliai kažkur išėjo, bet E. Bartkienė nematė kur. Iš degančio namo ją ištraukė gaisrininkai. Tas namas nelabai nukentėjo, tik priestatas sudegė. Tada paaiškėjo, kad į tą priestatą nuėjo sūnus Vytautas ir jo draugas Kazys. Ten jie girti užsirūkė ir užmigo. Nuo cigarečių nuorūkų užsidegė priestatas. Abu jaunuoliai žuvo liepsnose.

REVOLIUCIJOS MUZIEJUJE

Paroda „Didžioji pergalė“ atidaryta revoliucijos muziejuje Vilniuje. Ji skirta II D. karo užbaigos keturiasdešimtmėčiui. Minimi kai kurie sutelkti rodiniai. Lankytojams parodomas Berlyno puolime dalyvavusio B. Valantelio komjaunimo bilietas, apdegęs puolant Reichstagą, Berlyno kovose žuvusio S. Deminavičiaus raudonarmiečio knygėlė. Specialių skyrių turi propagandistų lietuviškąją vadinamą XVI-ji divizija. Čia yra signalinis pistoletas, kuriuo pirmojo šaulių bataliono vadas V. Valys nutraukė ugnį, kai vokiečiai kapituliuavo Kurše, vyr. felčerio J. Lipnicko krepšys. Parodai sutelkta ir daugiau asmeninių daiktų, dokumentų, kovas vaizduojančių nuotraukų. Daug vietos skiriama Maskvai tarnavusiems sovietų partizanams Lietuvoje. Parodą užsklendžia spalvotos sovietinamos Lietuvos miestų ir kaimų nuotraukos, rodančios jų atstatymą pokaryje, per 40 metų pasiektus laimėjimus įvairiose srityse.

VANDUO ALYTUJE

Alytaus gyventojų aprūpinimui švartiu geriamu vandeniu padės išspręsti darbą pradėjusi nauja vandens valymo stotis. Pasiekusi projektinį galingumą, ji per parą nuskaidrins iki 27.000 kubinių metrų vandens.

DIDŽIAUSIOS ŽUVYS

Jau trečią kartą paskelbiami metiniai didžiausių žuvų konkurso rezultatai, liečiantys pernykštį meškeriojimą. 1984 m. konkursui buvo pateiktos 69 žuvis, paskirta 16 aukso, 25 sidabro ir 22 bronzos medaliai. 1983 m. konkursui buvo pasiųsti 45 laimikiai. Didžiausia lydeka, svėrusi 14,5 kg, pernai Miniųje blizgė pagavo Klaipėdos moksleivis R. Beinoravičius. Didžiausio laimikio šiam konkursui susilaukė vilnietis J. Babrauskas. Elektrėnų vandens saugykloje sugundė 37 kg šamą ant skritulio pakabintu beveik puskilogramiu karšiu. Pernai meškeriotojai pagavo daugiau stambių meknių, salačių, karšių, tačiau pagal skaičių šias žuvis nurūgė pūgžliai — net 16 jų atitiko medalių normas. Vien tik jonavietis L. Ivanickas per dieną Neryje sugavo devyonis: du jo pūgžliai atitiko sidabro, kiti — bronzos medalių normas. Daugiausia rekordinių žuvų sugauta gegužės mėnesį. Šiems metams konkurso komisija nutarė padidinti konkursinius pūgžlių dydžius. Aukso medaliai bus skiriami pūgžliams, kurių ilgis — 22 centimetrai ir daugiau, sidabro — 21, bronzos — 20 centimetrai. Sešių laimikio komisija nevertino, nes meškeriotojai nesutvarkė reikalingų dokumentų. Komisijos narys Ričardas Adamonis primena, kad visus konkursui skirtus laimikius reikia užregistuoti vietiniuose Medžiotojų ir žvejų draugijos skyriuose arba medžioklės ir žūklės ūkiuose. Ten patiekiami ir visi kiti dokumentai — nuotraukos, liudininkų pareiškimai, žvynai. V. Kst.

„Gyvataro“ studentų grupė Hamiltone šoka 35-rių metų sukakties koncerte

Hamilton, Ontario

SIBIRINIŲ TREMINŲ MINĖJIMAS — birželio 16, sekmadienį, Mišios ta intencija — 10.30 v.r. AV parapijos šventovėje. Apylinkės valdyba kviečia visas organizacijas dalyvauti su vėliavomis.

A.a. MARCIJONO JUODŽIO atminimui paaukojo Tautos fondui Anita ir Jonas Kšivickiai \$40.

CHORAS „AIDAS“ birželio 8, šeštadienį, 7 v.v., Jaunimo centre koncertu paminės savo 15 metų veiklos sukaktį. Šio sukaktuvinio koncerto programą atliks Klivlando jaunų vyrų dainos vienetas „Uždainuokim“, vad. muz. Alg. Bielskauskas, „Aidas“, vad. muz. J. Govedo, ir solistas V. Verikaitis. Taip pat programoje dalyvaus gausios būrys buvusių adiečių, kuriuos kartu su pirmuoju „Aido“ vadovu dainuos.

Po koncerto, grojant geram orkestrui, smaguš šokiai. „Aidas“ turi nuosirdžių rėmėjų. Laimės staliukus aukojo J. Butkevičius — \$100, J. Šarapnickas iš St. Catharines — \$50, „Olimpijos“ kirpyklos sav. J. Norkus — \$45 vertės pusmetinė plaukams; smulkių laimikio loterijai po \$10 paaukojo — M. Ribienė ir J. Asmenavičius. Taip pat gauta daug smulkių laimikio loterijų, už kuriuos „Aidas“ visiems nuosirdžiai dėkoja.

„Aidas“ kviečia visus šiame koncerte dalyvauti. Savo gausiu dalyvavimu paremsite dainuojantį jaunimą. „Aidas“ laukia visų! J.P.

PADĖKA

Nuosirdžiai dėkojame už mums suruštąs 20 metų vedybinio gyvenimo sukakties staigmenines vaišes, už malonų prisiminimą ir dalyvavimą.

Nuosirdžiai dėkojame: A. Apanavičienei, O. Dziemionienei, G. Vaitkienei ir G. Baliūnienei už taip gražiai suorganizuotą išpūdingą, gražų vakarą; K. Mileriui už gražius sveikinimo žodžius; mūsų piršlei E. Bajoraitienei, kuri žodžiais ir laiškais sujungė mus į gražų, laimingą šeimos gyvenimą; krikšto dukrai Vidai už rožių įteiktą krikšto mamai; vaikams — Loretai, Ramonai ir Vincentui, „Gintarinį aidą“ radijo programai už sveikinimus bei linkėjimus per radiją.

Dėkojame visiems, dalyvavusiems ir prisidėjusiems prie šio vakaro: A. V. Apanavičiams, T. E. Apanavičiams, E. J. Bajoraičiams, G. Baliūnienei, E. P. Balytoms, E. F. Cipariams, S. J. Dambrasams iš Langtono, K. K. Deksniams, A. O. Dingfield, O. A. Dziemioniams, G. Dziemioniumi — krikšto sūnui, O. A. Godeliams, A. Grigaičiui iš Kitchenerio, S. A. Jankauskams, G. B. Jodeliams, O. A. Jusiams, R. Jusytei, A. Jusui — krikšto sūnui ir Patricijai, N. J. Kailinikams, V. G. V. Kairiams, J. J. Kamaičiams, T. P. Kareckams, D. V. Kekiams, L. A. Krakauskams, D. B. Kriaučiūnams, B. J. Lapinskas, E. A. Liaukams, E. P. Lukavičiams, P. V. Lukošiams, Mačikūnams, A. Mertins, K. Mileiams, Patamsiams, B. S. Prakašams, I. V. Pečiuliams, S. J. Remesat, K. J. Rudaičiams, V. A. Stanevičiams, A. A. Stunguriams, L. Usevičienei, G. Vaitkienei, L. Valiukui, B. B. Venclovams, Vegiams iš Bramptono ir S. A. Zimnickams.

Tegu Jūsų draugiškumo šiluma niekada neišblėsta, o Jūsų nuosirdūs linkėjimai tepasilieka ilgai mūsų atmintyse. Nuosirdūs acii visiems — Jūsų — Danutė ir Bernardas Mačiai

[vedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus]
(Esu „Union Gas“ atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Vancouver, B. C.

MOTINOS DIENA. S. m. gegužės 12 d. KLB Vankuverio apylinkė Douglas mokykloje suruošė Motinos dienos minėjimą. B. Vileita, pradėdama iškilmę, pakvietė visus sugiedoti Tautos himną. Po to visi pagerbė mirusias motinas atstodami tylos minutę.

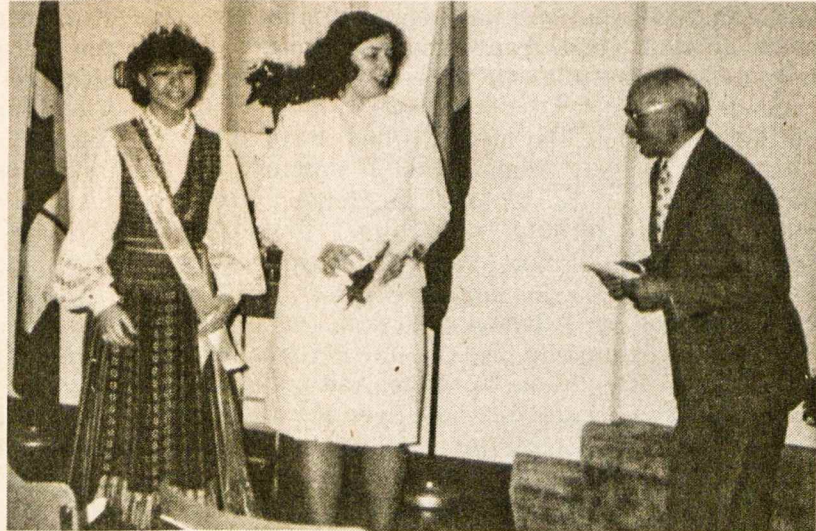
Mums buvo malonu šį sykį matyti iš Seattle atvažiavusius svečius — tautinių šokių grupę „Lietutis“. Jie jau keletą sykų pasirodė Vankuveryje su savo spalvingais šokiais.

Programą pranešinėjo N. Vencutė. Paskaitą lietuvių kalba skaitė L. Macijauskienė. Ji vaizdžiai nušvietė heroikią lietuvių motiną, auginančią dukras ir sūnus, jos įtaką tautos charakteriui, idiegiant juose tautinę sąmonę, parengiant darbščius artojus ir naršius karius. I. Rogers anglų kalba išreiškė meilę savo motinai ir skaitė atsiminimus iš savo pačios peryvenimų. Ji pabrėžė, kad motinos siela yra atspindys mūsų būsimai kartai.

Buvo pagerbtos seniausios Vankuverio motinos — St. Milašienė, J. Andersonienė, A. Jurksaitienė ir K. Smilgienė. Joms buvo prišegtos gėlės.

Seattle tautinių šokių grupė, vadovaujama L. Petkus (Petkutes ar Petkuvienės? — Red.), kuri taip pat apibūdino kiekvieną šokį, paskaitė „Bitute, pilkoji“, „Suktinį“, „Sustą“, „Landytinį“, „Noriu miego“. Ypač buvo įdomus ir nematytas naujas šokis „Draugystė“, kurio choreografiją paruošė latvė. Jame buvo įrengti trijų Baltijos valstybių tautiniai motyvai su kiekvieno krašto liaudies muzika.

Vankuverio lietuvių choras, vadovaujamas V. Malerienės, padainavo 8 dainas. Pranešėja N. Vencutė vaizdžiai anglų kalba apibūdino kiekvieną dainą. Taip pat V. Malerienė ir L. Macijauskienė padainavo duetą „Mano sie-

Motinos dienos iškilmė St. Catharines, Ont., apylinkės valdybos pirm. P. BALSAS dėkoja paskaitininkei G. PETRAUSKIENEI iš Toronto ir iškiliajai vietos lietuvaitei (Miss Lithuanian Community) T. ZELAZNI-KAITEI, prisidėjusioms prie iškilmės programos

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje,

įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS „TALKA“

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 21 MILIJONĄ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
indėlius (P.C.A.) 5 1/2%
santapas 6 1/2%
kasdienes palūkanas
už santapas 6%
term. indėlius 1 m. 9 1/2%
term. indėlius 3 m. 10%
reg. pensijų fondo 8%
90 dienų indėlius 8 1/2%
(minimum \$5.000)
Reg. pensijų 1 m. 9 1/2%

IMAME UŽ:
nekiln. turto pask. 10 1/2%
asmenines paskolas 12 1/2%
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santapų dydį iki \$2.000.
Nemokama asmeninių paskolų drauda iki \$10.000.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Vienuoliktasis metinis Tautos fondo narių suvažiavimas įvyko gegužės 4 d. Bruklino, Kultūros židinyje. Dalyvavo 30 asmenų, negalėjusieji dalyvauti atsiuntė įgaliojimus, kurių buvo gauta 256. Suskaičiavus buvo rasti 3.457 balsai. Suvažiavimas pradėtas generalinio Lietuvos konsulo Niujorke A. Simučio sveikinimu ir jo perduotu Lietuvos atstovo Vašingtone dr. St. Bačkio sveikinimu. Atstojimui pagerbti TF darbuotojai. Pranešimus padarė: TF tarybos pirm. A. Vakselis, valdybos pirm. J. Giedraitis, izd. V. Kulpa, TF atstovybių pirmininkai, VLIKo valdybos vicepirm. L. Grinius. Nuo 1984 m. sausio 1 iki gruodžio 31 d. aukų JAV surinkta \$85,901.57. Iš viso pajamų turėta \$292.690,02, išlaidų — \$134.570,46.

1984 m. pabaigoje izde buvo \$158.119,56, Laisvės izde — \$250.687,03. Išrinkta nauja Tautos fondo taryba ir valdyba. Tautos fondo tarybą dabar sudaro: pirm. J. Valaitis, vicepirmininkai — A. Daunys ir L. Grinius, direktoriai — J. Bobelis, J. Giedraitis, dr. A. Janaciene, V. Kulpa, A. Patamsis, E. Remėza, A. Sperauskas, A. Vakselis, dr. P. Vileišis, K. Vilnis ir dr. J. Vytyvienė, laikinai sutikusi būti sekretore I. Banaitienė. Naują Tautos fondo valdybą sudarė pirm. Juozas Giedraitis, vicepirm. M. Norėkienė, sekr. B. Lukoševičienė, izd. V. Kulpa, finansų sekr. A. Katienė, J. Vytyvienė — vajių reikalams, A. Staknienė — informacijai. Kontrolės komisiją sudarė A. Čampė, P. Ažuolas ir L. Tamošaitis, finansų — V. Kulpa, P. Minkūnas, J. Bobelis.

SVEČIAS IŠ LIETUVOS. Pas te tą ir dėdė Milašius viešėjo svečias Mindvidas Znaidauškas iš Kauno. Jie jam iškėlė smagias išleistuves, kuriose dalyvavo daug lietuvių. Dalyvavusieji jam įteikė dovaną. Kor.

Čikagietis kun. dr. V. Rimšelis, lietuvių marijonų provincijolas, kilęs iš Vilniaus krašto, lankėsi Lenkijoje ir Suvalkų trikampyje, kur vedė kolektyvą lietuviams. Savo išpūdžius papasakojo gegužės 31 d. Jaunimo centro kavinėje, pakviestas BALFo centro valdybos.

JAV žydų kongresas savo pranešime spaudai balandžio 2 d. apkaltino daug etninių grupių ir jų laikraščių, mesdamas šėšėlį ir į ALTO leidinį „Lithuania's Jews and the Holocaust“, kurio autorius yra kun. dr. J. Prunskis. Pastarasis parašė laisvą JAV žydų kongresui, primindamas, kad kaltinimai nėra teisingi, nes medžiaga daugiausia buvo renkama iš pačių žydų šaltinių, rastų jų bibliotekoje „Spears“ Čikagoje. Kad Lietuvos komunistų partijoje buvo didelis nuosimtis žydų ir kad jie dalyvavo sovietiniuose tarymose pirmosios okupacijos metais, yra istorinis faktas, kurį savo atsiminimų knygoje „White Nights“ pripažino buvęs Izraelio premjeras M. Beginas.

Australija
Antanina Binkevičiūtė-Gučienė, buvusi Kauno radiofono solistė ir dainavimo pedagogė, balandžio 28 d. atšventė savo amžiaus aštuoniasdešimtmetį. Iš Adelaidės ji buvo pakviesta į seserėčios Gražinos Oswald ūkį Birdwoode, kur jos laukė 56 asmenys, o dvi moterys buvo atvykusios iš Sydnėjaus. Sukaktuvininke sveikino: ALB krašto valdybos pirm. Vytautas Neverauskas, Adelaidės apylinkės valdybos pirm. Jonas Stačiūnas, choro „Lituanian“ vadovė Genovaitė Vasiliauskienė, Moterų organizacijos pirm. dr. Stasė Paceviciene, „Vaidilos“ teatro vardu kalbėjęs Vytautas Opulskis, Ona Baužienė ir Bronis Straukas. Raštu gautus sveikinimus perskaitė Viktoras Ratkevičius. Sukaktuvininke vis dar dalyvauja lietuviškoje veikloje, vertina koncertinius renginius spaudoje.

VI-jo lietuvių jaunimo kongreso lėšų telkimo komisijos pirm. Zigmąs Jokūbaitis gegužės 5 d. iš Melburno buvo atvykęs Adelaidėn ir padarė išsamų pranešimą šiuo klausimu. Jo klausėsi tik keliolika pakviestų Adelaidės lietuvių, nors aukų rinkimas liečia visus. Australijos lietuvių būtiems kongreso ruošos darbams turės sutelkti \$70.000, kurių \$10.000 reikės suaukoti Adelaidės lietuviams. Netrukus į juos kreipsis Adelaidėje sudarytas vietinis komitetas lėšoms telkti.

Australijos lietuvių jaunimo sąjunga gegužės 19 d. Melburne surengė Romo Kalantos mirties už Lietuvos laisvę metinių minėjimą. Rytmetinei radijo valandėlei vadovavo B. Prašmuitaitė, primindama šio jaunolio skaudžią gyvybę auką ant tėvynės laisvės aukuro. Mišias atnašavo kun. dr. Pr. Daukyns. Tada visi susirinko didžiojoje

DBLS centro valdyba pareigomis pasiskirstė savo posėdyje gegužės 5 d.: J. Alkis — pirm., V. Dargis — I vicepirm. spaudai ir informacijai, E. Šova — II vicepirm. organizaciniams ir kultūriniais reikalams, A. Vilčinskis — sekr. (jaunimas ir tautinis auklėjimas), B. Butrimas — izd. (finansai ir renginiai), nariai — S. Nenortas (teisiniai ir administraciniai reikalai), Z. Juras (politiniai ir socialiniai reikalai).

A. a. Jonas Galbuogis balandžio 21 d. buvo rastas miręs savo bute Nottinghamo, sulaukęs 74 metų amžiaus. Velionis buvo kilęs iš Jurbarko apylinkių, Britanijon atvykęs 1948 m. Buvo vedęs, turėjo JAV gyvenančią dukrą Vandą. Velionis ją applanė prieš keletą metų, susipažino su vaikaičiais. Dukra į laidos nesulaukė atvykti. Gedulines Mišias balandžio 30 d. Šv. Barnabo katedroje atnašavo kun. dr. S. Matulis, MIC, ir Šv. Patriko parapijos klebonas kun. P. Soaras. Palaidotas Welford Hill kapinėse. DBLS Nottinghamo skyriaus vardu atsisveikino K. Bivainis, Lietuvių katalikų Bendrijos — kun. dr. S. Matulis, MIC.

Šveicarija
Žurnalas „L'Impact“, leidžiamas prancūzių kalba Ženevoje, paskelbė J. H. Hoffmano straipsnį „Exiger la liberation des pays baltes“ („Reikalauti laisvės Baltijos šaliams“). Autorius primena skaitytojams Lietuvos, Latvijos ir Estijos turėtą nepriklausomybę po I D. karo, kurią palaužė Sovietų Sąjungos atnešta okupacija, pasiekta susitarimu su nacių Trečiuoju Reichu. Tai liudija, kad Baltijos kraštų įjungimas Sovietų Sąjungon buvo ne teisėtas. Įjungimo nepripažino JAV ir jo nepripažinta dabartinis prez. R. Reaganas.

AUDRA Travel
Kviečia keliauti kartu!!!
1985 metų KELIONĖS Į LIETUVĄ

Išvyksta	Grįžta
Liepos 12	Liepos 29 (Dainų šventė)
Rugpjūčio 12	Rugpjūčio 28
Rugsėjo 3	Rugsėjo 11 ar 17
Spalio 4	Spalio 20
Gruodžio 20	Sausio 5

Gauta papildomų vietų ekskursijai liepos 16 dienai. Norintius vykti kviečiame skubiai registruotis.

Kelionės į kitas pasaulio šalis
AUSTRALIJA - gruodžio 19 - sausio 11
BRAZILIJĄ, ARGENTINĄ - * - datos bus skelbiamos
Mūsų įstaigoje * * *

- Sutvarkomi dokumentai iškvietsimams.
- Tarpininkaujama suteikiant giminėms Lietuvoje labai naudingą finansinę paramą nuperkant automobilius, kooperatinius butus bei tvarkant palikimus.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Smulkesnes informacijas teikia
AUDRONĖ arba JŪRATĖ adresu:
1576 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada, M6P 1A4
(Priešais Lietuvių namus)
Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060
Telex 06-986766 TOR
Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2159872

Koncertuoja Toronto Maironio mokyklos mokslo metų pabaigtuvėse IRENA ČERŠKUVIENĖ, ANDRIUS VAIČIŪNAS, RŪTA VALAITIENĖ, VAIDOTAS VAIČIŪNAS, PAULIUS VYTAS, ANDRIUS ČERŠKUS. Jie atliko vaikų dainų pynę iš plokštelės "Du gaideliai"

JAVIM ŽIBURIAI

Redaguoja Rūta Girdauskaitė

Ruoškimės išvykai Baltijos jūra

Šios laivo ekskursijos (liepos 25-31 d.) Baltijos jūra pagrindinis tikslas yra iškelti ir reikalauti žmogaus bei tautos teisių visiems pavergtiems latviams, lietuviams ir estams, bet numatyta ir labai įvairi kultūrinė bei pramoginė programa.

Išvažiavus iš Kopenhagos, kur rengiamas teismas Sov. Sąjungai, traukiny su miegamojo vietom važiuos į Stockholmą. Šiame traukinyje bus ir specialus vagonas, kuriame dalyviai turės progos susipažinti, pabendrauti, padainuoti ir iškelti bendras viltis, kad vieną dieną mūsų tėvų šalys bus laisvos.

Per šią trijų dienų ekskursiją keliausime arti visų trijų pavergtų Baltijos šalių. Yra suplanuotas tarptautinis estradinės ir liaudies muzikos vakaras, kuriame dalyvaus lietuvių dainininkės — Violeta Štromienė ir Jolanta Vaičiaiūtė. Violeta — tai žinoma dainininkė Lietuvoje, o Jolanta yra koncertavusi įvairiuose pasaulio kraštuose. Jinai dainuos ne tik lietuviškas liaudies dainas, bet ir angliškas, prancūziškas. Latviams atstovaus Gatis Puide iš Australijos ir vokalinis "Sol" ansamblis iš Bostono. Jie ne tik paruoš savo programą, bet priartins kitiems dainininkams. Organizatoriai dar tikisi, kad Leila Miller, kuri praėjusią vasarą pabėgo iš Estijos, galės dalyvauti šioje programoje. 1982 m. ji buvo išrinkta Estijos estradininke.

Grįžtant į Stockholmą liepos 29 d., bus ekuimeninės pamaldos, kuriose pasirodys tarptautinis baltiečių choras ir kiti muzikiniai vienetai.

Turbūt pats įspūdingiausias kultūrinis renginys bus tarptautinė paroda, kurioje dalyvaus visi baltiečiai. Daugiau kaip 60 lietuvių, latvių ir estų atliks programą. Prie Anglijos šokėjų prisidės vietinės grupės iš Stockholmo — "Kasaari" ir "Zibenitis". Latviškas "Kolibri" liaudies ansamblis iš Bostono irgi koncertuos. Tą patį vakarą, vadovaujant latviui poetui Juriui Kronbergui, bus tarptautinio PEN klubo literatūrinė vakaronė.

Čia dalyvaus žymūs poetai, dramaturgai ir žurnalistai, jų tarpe ir mūsų Tomas Venclova, kuris reiškiasi ne tik literatūrinėje srityje, bet ir politinėje. Venclova, vienas iš lietuvių Helsinkio žmogaus teisių ginti grupės narių, skaitys savo kūrybą. Laivas skambės baltiečių ir Skandinavijos poezijos garsais.

Po baigiamųjų programų ir įvairių vakaronių kelionės dalyviai turės progos vėl su-eiti ir aptarti kelionės reika-

lus. Uždarymo pokilyje gros "Sol" ansamblis — bus progos pasukti valsus ir "rock and roll".

Šiai kelionei reikia dar daug daugiau suinteresuotų dalyvių. Visi prašomi prisidėti prie šios retos politinės ir kultūrinės manifestacijos. Siųskite \$100 JAV registracijos mokesį kaip galint greičiau Gintarui Grušui, 5559 Modena Pl., Agoura, CA 91301.

Besiruošiant kelionei į Lietuvą

Pagaliau žiema prabėgo, džiaugiamės sulaukę pavasario. Jau pasiilgau saulėtų dienų, laukiu vasaros. Nusprendžiau, kad jau laikas rimtai pagalvoti apie vasaros atostogas. Aplankiau keletą kelionių biurų, pasiėmiau brošiūrų ir pradėjau jas studijuoti. Aprašymai kiekvienos vietovės beveik visi vienodi, visi prižada, kad kelionė bus nepaprastai įspūdinga, viešbutis geriausias, maistas skaniausias, ir siūlo būtinai nepraleisti progos aplankyti svetimą šalį. Kiekvienos šalies aprašymai domino mane, bet nutariau, kad dar keletą dienų teks apie tai pagalvoti.

Sekančią dieną, besikalbėdamas su tėvais, sužinojau, kad jie šiais metais nori aplankyti savo gimtąjį kraštą Lietuvą. Pajutau, kad mane irgi kažkas traukia pamatyti mano tėvėlių kraštą. Daug metų jau prabėgo nuo to laiko kai aš lankiau lietuvišką mokyklą ir mokiausi Lietuvos istorijos, geografijos ir literatūros. Gražią Lietuvos gamtą Vilniuje, Kaune, Trakuose teko išvysti tik mokyklos vadovėliuose arba skaidrėse per geografijos ir istorijos pamokas. Taip pat daug kal-

USA arba BFPC c/o 1611 Connecticut Ave., NW, suite 2, Washington, D.C. 20009, USA.

Čia matyti daug latviškų pavardžių, bet kodėl tėra tik viena kita lietuviška pavardė? Juk šis reikalas liečia lietuvių tiek pat, kiek ir latvių bei estus. Visi turėtų parodyti savo solidarumą ir prisidėti prie ruošos darbų ir dalyvauti ekskursijoje.

Rita Likanderytė

Pagalba Suvalkų trikampio moksleivijai

Lenkijos lietuviai, susispietę Seinų — Punsko apylinkėse, amžius laikosi savo nedideliose ūkeliuose ir rūpinasi ūkį perduoti ipėdiniui, o kitus vaikus išmoksinti. Toli gražu ne visi tėvai pajėgūs padėti vaikams, kai tie turi išsikelti iš tėviškių — arčiau mokyklų. Gaunamos stipendijos neužtenka, kai reikia mieste kambarį samdyti. Retesniais atvejais truputį padeda iš užsienio giminės, labdaringos organizacijos. Padeda ir "Labdaros" draugija, pasitelkusi rėmėjus. Dabar rėmėjų priešakyje iškilo Mykolas Žilinskas (Berlyne), perdavęs "Labdaros" draugijai 5000 kan. dol. vertės procentinių bonų, per ilgesnius metus nešančių aukštas palūkanas, kurios bus panaudotos lietuvių moksleivijai Lenkijoje — jų mokslo priemonėms, knygoms ir pan.

"Labdaros" draugija labai nuoširdžiai dėkoja M. Žilinskui už tokį kilnų darbą ir tiki, si toje akcijoje pasekėjų. Taipogi reiškiamo padėką Vydūno jaunimo fondui, tarpininkavusiam šiame reikale M. Žilinskui. Nuoširdžiai dėkojame visiems iš viso plačiojo pasaulio mūsų darbo rėmėjams.

"Labdaros" valdyba

Adresas: Jonas Glemža, Conventrain 33, 7260 Calw-Hirsau, W. Germany. Banko konto: Labdara e. V. Landesgirokasse Stuttgart, Nr. 1185168 BLZ 60050101.

• Jaunimas yra mūsų gyvenimo šaknys. Jos nudžiūlus — išnyks ir viršūnės: garsiosios dainų šventės, didingos šokių šventės ir nebebus kam žodžio tarti dėl Lietuvos laisvės.

M. KRUPAVIČIUS

Ne veltui kovojo partizanai

Lietuva, tėvyne mūsų, Tu didvyrių žemė...

Šiais žodžiais prasideda mūsų himnas, lyg primindamas mūsų partizanus, kurie, nieko negailėdami, nei laisvės, nei šeimos, nei pagaliau gyvybės, dėjo savo galvas, kovodami už tėvynės laisvę. Nors jų buvo nedaug, bet visi turėjo viltį, kad su Dievo pagalba jie išvaduos savo gimtąjį kraštą, savo mylimąją Lietuvą iš piktų priešų nagų. Dabar jie guli šaltuose kapuose.

Bet tebevargsta mūsų kraštas priešų vergijoje. Gal veltui jie kovojo, galvas dėjo? Gal jų didelė meilė, pastangos neapsimokėjo?

Netiesia! Jų kovos dvasia tebegyvuoja. Nors be ginklų, lietuviai visi dar ginasi nuo priešų, geidžia laisvės ir ją vieną dieną pasieks su savo slapta spauda, Dievo pagalba ir viltimi. Neveltui partizanai kovojo, neveltui galvas dėjo, nes jų ryžtas ir viltis tebegyvuoja kiekvieno lietuvių širdyje, kuris nori savo tėvynę išlaisvinti, kuris yra pasiryžęs stengtis tarnauti Lietuvai, kad ji nebūtų užmiršta. Todėl jis gerbia lietuvių kalbą ir visa, kas yra lietuviška, ir tai praktikuoja kada tik gali bei ragina kitus daryti taip pat. Tas žmogus tikrai yra Lietuvos sūnus ar dukra, šiandieninis Lietuvos partizanas, kuris nepasiduoda rusų vergijai.

Lina Mockutė

Toronto atžalyniečiai savo metiniame koncerte Lietuvių namuose

Nuotr. B. Tarvydo

Toronto lietuvaitės sceniniame šokyje, išreiškiančiame pagarbą žuvusiems Lietuvos didvyriams

Nuotr. Vyt. Maco

Jaunas rankas — tėvynės gerovei

Laiškas nuo tremtinio-kalinio Juliaus Sasnausko iš Sibiro

Nuoširdžiai Tau dėkoju už Tavo kalėdinį laišką, kurį gavau vakar, už gražius ir gerus linkėjimus, už tokį linksmą atviruką. Labai malonu, jog Tu prisimini mane švenčių proga. Kiekvieną kartą, skaitydamas Tavo laiškus, negaliu atsi-džiaugti Tavo jaunatvišku entuziazmu, plačiu akiračiu, o ypač ta gražia, gyva lietuviška dvasia. Tavo pavyzdys skatina ir mane pasitempti. Susvetimėjimo, abūjuomo pavojus gresia netgi Lietuvoje gyvenant, o juo labiau — svetima-me krašte.

Anksčiau esu parašęs Tau tris laiškus, bet supratau, kad nė vieno iš jų Tu negavai. Galbūt šita pasiseks "prastumti". Per trejus metus tik vienas mano laiškas pasiekė Jungtines Valstijas, o likusieji (apie dešimt) pražuvo Atlanto bangose. Taigi su paštu liūdnas vaizdas, nors, pavyzdžiui, ir į Braziliją, ir į Kanadą esu sėkmingai pasiekęs keletą laiškelių. Labai norėčiau, kad mudviem būtų galima reguliariai, be jokių kliūčių pasikeisti korespondencija, tatau juk būtų ne tik malonu, bet ir abipusiai naudinga. Deja, kol kas tokios galimybės nėra.

Kaip Tu atšventei Kalėdas ir Naujus metus? ... O aš gruodžio mėn. "švenčiau" savo klajonių penktąsias metines, taigi jau daug vandens nutekėjo nuo tos dienos, kai išvedė iš namų. Už pusantūrą metų tikiosis vaikščioti Vilniaus gatvėmis, o dabar džiaugiuosi tuo, kad laišškai pasiekia, kad namiškai ir draugai kartas nuo karto aplanko.

Ši žiema — pati šalčiausia iš tų, kurias praleidau čia, Sibire. Vienu metu termometras rodė -50°C. Lauke tokiame šaltyje ilgai neišbūsi, taigi sėdžiu tarp keturių sienų ir svajoju apie šiltesnius negu Sibiras kraštus. O kaip pas jus? Jungtinėse Valstijose turbūt irgi būna šaltų žiemų?

Sakei, jog Tau patiko marškinukai su užrašu "Pienburnis", o aš štai nešioju rutulio fone

stiluotą Vytį ir užrašą — II Pasaulio lietuvių dienos. Apie savo kasdieninius darbus esu Tau rašęs ankstesniuose laiškuose. Sekantį kartą vėl trumpai papasakosiu. Ir lauksiu naujienų iš Tavo padangės. Tebūna Tau šie nauji metai gra-

žūs ir prasmingi. Sveikinu Tave, linkiu kuo geriausios kloties, o ypač — kad niekuomet nepaliautum skyręs savo jauną širdį, jaunas rankas Tėvynės gerovei.

Su Dievu, **Julius**, 1985.01.3

Padėkite išlikti lietuviams!

MIELI PASAULIO LIETUVIAI,

Pasaulio lietuviško jaunimo įgalioti jam atstovauti ir reikšti jo nuomonę visuomenei, norėtume atkreipti Jūsų dėmesį į svarbų jaunimo rūpestį, kuris buvo išreikštas V Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso atstovų. Mūsų rūpestis — lietuviškos išlaikymas išeivijoje, tad ir kartojame kongreso raginimą prisidėti prie LITUANISTIKOS KATEDROS steigimo Iliinojaus universitete Čikagoje.

Katedra pasižymi tuo, kad yra ne tik pastovus lituanistikos šaltinis viso pasaulio lietuviams, bet ir institucija ateities išeivijos lituanistų ugdymui. Lituanistikos katedra jau pradėjo savo mokslinį darbą 1984 m. rugsėjo mėnesį su pirmuoju jos vedėju prof. Bronium Vaskeliu ir pirmaisiais lituanistikos studentais, siekiančiais magistro bei daktaro laipsnių. Katedros galutiniam įgyvendinimui reikalinga finansinė parama.

Iki šiol daugiau kaip 1200 lietuvių iš įvairių pasaulio kraštų suaukojo apie 300,000

dolerių ir JAV Lietuvių fondas pridėjo 60,000 dolerių. Kadangi pagal lituanistikos katedros įsteigimo sutartį dar turime surinkti apie 240,000 dolerių, PLB valdyba ir PLB fondo taryba š. m. sausio 26-27 d.d. savo posėdžiuose nutarė 1985 metus skelbti Lituanistikos katedros metais ir kvieisti visą lietuvių išeiviją bei jos organizacijas prisidėti prie šio vajeaus įgyvendinimo iki šių metų galo.

PLJS valdyba, kuri jau daug metų skatina jaunimą tobulintis lituanistikos moksluose, kviečia visus jungtis į lituanistikos katedros galutinio įgyvendinimo lėšų vąj. Visos aukos JAV-se ir Kanadoje gali būti nurašomos nuo mokesčių (IRS I. D. No. 36-3097269). Čekius ir testamentinius palikimus rašyti LITHUANIAN WORLD COMMUNITY FOUNDATION vardu ir siųsti 5620 South Claremont Ave., Chicago, IL 60636, USA. Parodykite solidarumą jaunimui, pažymėdami, kad duodate auką jaunimui, norinčiam išlaikyti savo lietuviybę ateityje.

PLJS valdyba

1985
Stovykla
Neringoje

lietuviškai kalbantiems
jaunuoliams
(nuo 17 metų ir studijuojantiems)

Kur 134C, R.F.D. 4, West Brattleboro, VT 05301, USA
(tel. 802 — 254-9819)

Kada Birželio 16-29
Kaina \$80.00 JAV savaitei

Programa Krikščioniškumas, lietuviškumas, charakterio ugdymas. Pirmoje 1984 m. stovykloje per dvi savaites dainavom, paskaitų klausėm, diskutavom, iškylavom, tautodailės mokėmės, vaizduojamos projektavom ir filmavom, vaidinimams rengėm, sportavom, Vatikano radijui juostelių įkalbėjom, skaitėm lietuvių klasikų literatūrą, draugavom, valgėm ir miegojom!

Kreiptis smulkesnių informacijų
Neringa, ICC-RT 21, Putnam, CT 06260, USA

Toronto "Atžalyno" tėvų komiteto pirmininkė J. VITKŪNIENĖ, apdovanojama metinio šokėjų koncerto proga

Nubaustas karys, sušaudęs lietuvius

Vakarų Vokietijos teismas balandžio 26 nutėisė 69-rių metų pensininką Kurtą Rahoizerį (Rahhaeuser) trejus metus kalėti už aštuonių lietuvių sušaudymą prieš 40 metų.

Waldshute-Tiengeno teismas ketletą savačių nagrinėjo buvusio Vermachto vyresniojo leitenanto bylą ir pripažino jį kaltu dėl penkių sušaudytųjų mirties. Prokuroras reikalavo nuteisti aštuoneriems metams, gnyjęs — ištėsinti. Prisiekiusių teismas paskyrė trejų metų bausmę.

Sis karo nusikaltimas prieš aštuonis lietuvius įvyko paskutinėmis Antrojo pasaulinio karo dienomis netoli Loerach, prie Šveicarijos sienos, pietinėje Badeno krašto dalyje.

Nėra žinių, kas buvo tie nelaimingi lietuviai: pabėgėliai ar darbam išvežti. Juos sušaudė vietos "folkšturm" jaunuoliai, 16-17 metų "vervoliai" — nacių partizanai, kurie ketino veikti užfrontėje, bet savo ketinimo neįvykdė. Sušaudytieji jiems padėjo įrengti įtvirtinimus Svarcvaldo pašlaitėje.

Teisiamasis karininkas teisme atakliai neigė savo atsakomybę. Jis teisinio, kad sušaudytieji buvo pasmerkti miriopi už plėšikavimą. Teismas šį jo pasiteisinimą atmetė kaip visiškai neįtikimą. Liudininkai ir nusikaltimo dalyviai parodė, kad jis tikrai vadovavo penkių lietuvių sušaudymui. Kaip karininkas jis buvo saistomas įsakymų iš aukščiau, bet galėjo nusikaltimo nevykdyti. Aštuoni lietuviai buvo nekaltai sušaudyti tik dėl "vervolių" baimės, kad jie neišduotų jų ir jų įtvirtinimų.

Prancūzų okupacinės zonos karo teismas 1950 m. karininką

**"Dievas teikia mums meilę,
kad mylėtume tą, kurį
jis mums duoda"**

**Gerry Loughheed
Funeral Home**

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

"Broliai lietuviai"

KLM. JŪRA

Užgostymai

Ak, didžiai pamėgome įvairius "užglostymus", jog nebūtų pažeminta mūsų "tautinė garbė". Gindami savo tautinę garbę, kūrėme ir tebekuriame organizacijas, sąjūdžius, bendruomenes, spaudą, lietuvių veikimo centrus, parapijas...

Visa tai būtų labai gražu, jeigu antroje medalio pusėje netvyrotų kai kuriais atvejais keršto, pavydo ir įžeistos savimeilės nuosėdos. O blogiausia yra tai, kad kartais dengiamo ir slepiamo nešvarius marškinius. Ką gi, išskalbsime sugrįžę į tėvynę! Dabar? Na, dabar... nepiktinkime svetimųjų! Nežeminame lietuvių vardo! O jeigu "tas lietuvis" elgiasi žemiau hotentoto ar bet kurio kito miškinio gyventojų, tylyme. Šitokių būdų drumzlėlės ir nešvarumėliai plūduriuoja — visada paviršiuje — ciniška šypsenėle pasipuošę ir lipa visiems ant nospaudų...

Slepiame. Užglostome...

— Tik susimildamas to nekelk viešum! Pažeminsi lietuvių vardą...

Ir tylyme! Dar gi susitikę gatvėje šitokius "bušmanus", saldiarūkščiai jiems šypsoms, spaudžiame dešinę...

O susirinkimuose, minėjimuose, pagerbimuose, šitie lietuviški abisina krioši pirmos eilės, sakytum, didžiai nusipelnę tautos veteranai. Ir ką tu su jais! Jaučiasi nepaliečiami ir nepasiekiami.

Norėtųsi klausiti, šaukti, teirautis:

— Kas atitaisys skriaudas ir užgrydys žaizdas savųjų atvertas? Kas nuplūs tą purvą ir šmeižtus, kuriuos buvo apdrėbti tylūs neprotestuojantieji, nieku nenusikalte taip pat mūsų broliai lietuviai?

Nuolatos skaitome "LKB kronikoję", kad ne okupanto, ne pavergėjo letenos skaudžia terioja, smaugia ir persekioja lietuvišką moksleiviją, tikinčiųjų bendruomenę, dvasininkus. Tai savieji išsigimėliai, kurių vardų ir veidų nedrįstame kalti prie gedos stulpo!

Užglostome. Slepiame. Tai juk mūsų "broliai lietuviai"!

O Sniečkus, Niunka, Cvirka, Gedvila, Paleckis... tai į amžinybę nukeliai "šventuolėliai"! Jų pasibaisėtinas veiksmas teįvertins istorija? Ne svetimųjų liežuviai plakė ir įdavinėjo tauriausius lietuvius pavergėlių-atėjų, kuris pats tikrai nebūtų galėjęs išrankioti tūkstančius tauriausių pasisvėntelių, dirbusių savo tautos broliams!

Ne rusai sudarinėjo sąrašus tremiamųjų į Sibirį! Sakome — žydai talkino rusams. Gali būti, bet mes užmirštame skausiausių talkininką ir kaltininką, kuris mus įdavinėjo raudoniešiams, kuris terorizavo rašytojus dalyvauti "revoliucinių dainų konkursuose", net klastojo parašus po svetima kūrinių, vertė muzi-

kus kurti raudoniešiams kantatas, terorizavo ir vertė mokytojus švietėjus mokyklose skieisti ne tik komunistinę propagandą, bet ir prievarta jaunose sielose diegti bedievybę (tas visu uolumu daroma iki šiandien!). Visa tai darė, daro ir darys ne svetimieji, bet savieji "broliai lietuviai"! Sakome: tegu istorijos teismas juos vertina ir teisia. Tuo jų nepabaiginsi!

Partizanai

Visi gerai žinome, kad partizaninių kovų metu žiauriausiai prieš savuosius kovojo ir savuosius įdavinėjo rusų vadovaujamos stribų gaujos! Juk tai savieji broliūdžiai! Tautinės atmosferos. Išsigimėliai okupanto ir pavergėjo tarnyboje. Pagal V. Kudirką, išdava idealizmą ir tėvynės meilę "už trupinį aukso, gardaus valgio šaukštą!"

Kaip tie tūkstančiai nekalčių palaidotų Sibiro taigose, taip ir daugelis kitų tūkstančių, žuvusių nuo lietuviškų stribų rankos, yra dažniais atvejais aukos savųjų keršto, pavydo, pagiežos ir igimto pomėgio kam nors įkasti!

Pastebėtina, kad mažiausia pasalinūško kramtymosi pastebėta pas gydytojus ir visokio rango švietėjus, bent senesniais laikais!

Tremtyje

Pasitraukimas iš Lietuvos, bėgimas nuo atvilnijančio maro dažniais atvejais buvo pagrįstas ne tiek okupanto, kiek savųjų "brolių lietuvių" baimė. Rusai naikino ir žiauriausiai žudė bei trėmė savųjų įskystus; naciai gaudė, kankino, žudė ir trėmė į baisius konclagerius — visada nekaltauosius — irgi savųjų įduotus.

Tremtis visus sulygino ir suvedė prie bendro sriubos katilo, prie BALFO ir UNRRDO duodamo badmirio davinio. Nepaisydami tremties vargų ir badmirio būklės, išsekę ir suvarę, bet idealizmo ir savo tautine meile liepsnodami, visi metėmės į kūrybinį, švietimo ir kultūros darbą.

Atrodė, kad... tos amžiais mums trūkios VIENTYBES čia tikrai ilgam užteks! Kur tau: vieni išblyškę, entuziazmu degdami kūrė kultūrinės vertybes, mokslo, švietimo gaisrus ir granatų lietuvių išgelbėta tautinį žiedą, kiti, kuprinėmis apsikrovę, spekuliuojo, tukro, krovėsi žemiškas vertybes, kad atsiradus emigraciniams galimybėms, visus ratus riebiai pasitėpdami pirmais išsardėtyje tolimas šalies...

Ir čia visu brutaliu nuogumu pasireiškė mūsų lietuviška "broliška" vienybė: Per 40.000 įskundimų emigracinei įstaičiai! Ir čia ne svetimieji mus persekiojo ir skundė, ne! Vieni buvo kaltinami prosovieciniais, kiti pronaciniais laborantais, kad jie iškristų iš emigracinės kvotos ir tuo būdu rastųsi labiau užtikrintai galimybė įskundėjui emigruoti! Daugelis tų skundų nepasiekė tikslo, bet didelė jų dalis žiauriai pakenkė įskystiesiems — jų emigracinės bylos buvo palaidotos.

Lietuviška sąžinė

Ar manote, kad atsiubudo, kad skurbėdėjo "lietuviška sąžinė" tų dvasios ir kūno vertėjų, atsiderusių išveivioje? Anaipat! Į viską numoję ranka, skubėjo krauti medžiagines vertybes. Jie užmiršo BALFą, tautinius fondus, Sibiro tremtinius, visokią šalpą ir net lietuvišką spaudą. Gobsūmo demonas juos tiek pavergė, kad net savo priaugančios kartos, savo ainių nepamokę protėvių kalbos; savo pavardės sudarkė, iškraipė, suhotentotino... Išvirtu tuo tik niori, bet tikrai nebe lietuviškas! Dabar... kai jie pavargę, paseno ir jau suuodžia graudulines kvap... dedasi "nusipelnusiais", kad bent padoresnio nekrologo susilauktų, kad ir numiręs pasivartytų pagarbos bei atjautimo patalėliuose...

Nemėgink tokiems priminti sąžinės balso! Jie jaučiasi švarūs, teisūs, nieko nenu-skriaudę, niekam NEKANDE ir pasirošę ilsėtis Viešpaties ramybėje!

Hamiltono "Gyvataro" 35-rių metų sukakties koncerto dalyvių dalis — jaunieji ir europinė grupė A. Blekaitis

Šoko jaunieji, studentai ir veteranai

Sukaktuvinis "Gyvataro" vakaras

KAZYS MILERIS

Trisdešimt penkerių metų savo veiklos sukaktį Hamiltono "Gyvataras" atšventė su didele iškilme Jaunimo centre. Gegužės 11 d. vakarą į salę rinkosi pasipuošę žmonės, bėginėjo jau programai apsi-rėngę gyvataričiai. Salė buvo pilna. Matėsi daug veidų iš Toronto, St. Catharines ir kitų vietovių. Vakaras prasidėjo menine programa. Jos pranešinėti išėjo ilgus metus buvusi "Gyvataro" pranešinėtoja ir šokėja L. Verbickaitė-Sawitz.

Pasirodė visos trys taut. šokių grupės: vaikų, jaunių ir studentų, o priėjo — veteranų ir vad. Europos grupė, kuri prieš 17 metų buvo nuvykus į Prancūziją atstovauti Kanadai Montrejeau mieste surengtame tautų festivalyje. Iš viso šio vakaro programoje dalyvavo per 100 šokėjų.

Programa prasidėjo Suktinu. Jį pradėjo šokti pati mažiausia "Gyvataro" pora. Prie jų greit jungėsi ir kiti šokėjai bei kitos šokių grupės. Taip jie salėje greit pripildė visą jiems skirtą aikštelę. Paskui atskirus šokius atliko atskiros grupės. Vaikų grupė dar pašoko Voveraitę ir Pasėjau kanapę. Mažieji šoko labai susikaupę, vienas kitą pataisydami, iš susijaudinimo pamiršę vadovės įsakymą šypsotis ir karts nuo karto pasitikrindami, ar mama, ten sėdinti prie stalo, juos mato.

Jauniai šoko Gyvataro šokį kartu su studentais ir vieni — Tabalą bei Jaunystės šokį. Jų šokiai jau sudėtingesnių figūrų ir greitesnio tempo. Jie šoko jau gerai pagaudami muzikos ritmą ir paisydami choreografinio atlikimo. Šitokio amžiaus šokiui suporuoti berniukai dar neįaučia, kad jie turi vesti ir vadovauti savo šokėjai. Tas šokančios poros ryšys nelabai matomas. Jie daugiau susirūpinę atlikimu vien tik savo figūrų ir neslepiaimai užpyksta, kai toji ji sumaišo.

Studentų grupei, kuri yra jau tikroji "Gyvataro" atstovė, teko pašokti daugiau šokių. Jie atskirai dar šoko Jonkelį, Subatėlę, Čigonėlį, Varkijietį, o vienos mergaitės — tą lyrinį ir grakštų mišikų dažnai per vestuves šokamą Sadutę. Studentai, jau perėję kelerių metų "Gyvataro" mokyklą ir G. Breichmanienės treniruotę, visi šoko su didele įsijautimu ir artistine išraiška. Jų kojos jau gerai spyruokliuojančios, ir su orkestro ritmu vyrukai grakščiai suko savo šokėjas.

Publika buvo sužavėta veteranų šokių (europinės grupės) pasirodymu. Jos šokėjai — jau subrendę ir su pradedančiom žilti galvomis, profesionalai, sukūrę savo šeimas ir jau turintys "Gyvataro" šokančius savo vaikus. Šoko jie Audėjelę. Jei ir trūko jiems dabar kiek kvapo, bet dar ne-trūko tempo ir gerai suderintų judesį harmonijos. Čia jie vėl įrodė, kad yra buvę patys geriausi ir dar nepraradę gerų šokių įgūdžių. Žmonės juos palydėjo gausiais plojimais.

Paskutinį šokį Malūną šoko visos grupės. Tas malūnas salės vidury pradėjo sukis su mažaisiais, ir juos vis supo ir supo vis aukštesnių ir aukš-

tesnių šokėjų rateliai. Pagaliau visa aikštelė prisipildė besisukančio didelio marga-spalvio malūno. Ir jau čia buvo išlietas paskutinis prakaitas.

Po meninės programos buvo trumpa oficialioji dalis. Pirmiausia buvo suminėti taut. šokių muzikantai, kurių šį sykį buvo trys — K. Deksnys, ilgametis "Gyvataro" akordeonistas, ir šiam vakarui talkinę M. Tarvydas ir A. Vaičiūnas. Iškvietus "Gyvataro" grupių vadovės, kurioms buvo įteiktos gėlės bei dovanos: vaikų grupės — Vidai Beniušienė, jaunių — Jolantai Jokūbaitė, veteranų — Irenai Jokūbaitė, studentų ir visų jų vadovė — Genovaitė Breichmanienė.

Sukaktuvininką "Gyvatarą" bei jo vadovę pirmiausia pasveikinti išėjo KLB Hamiltono apyl. pirm. B. Mačys, anksčiau taip pat buvęs ir tėvų komiteto pirmininku. E. Kuda-bienė nuo "Aukuro" atnešė gražių gėlių ir dovaną. Sveikino KLB krašto tarybos pirm. adv. A. Pacevičius, pranešdamas ir gerą žinią, kad VIII taut. šokių šventė galbūt įvyksianti Kanadoje. Toronto "Gintaro" taut. šokių vadovė R. Karasiejienė irgi sveikino "Gyvatarą", įteikdama gėlių bei dovanėle vadovėi G. Breichmanienei, jai padėkodama už nuosirdų bendradarbiavimą. Toronto "Atžalynui" atstovavo V. Dauginis. "Širvintos" tunto skautukės su jom dirbusiai G. Breichmanienei taip pat įteikė gėlių ir pasveikinimo. Gėlių įteikė ir Vyt. Mačikūno stalo kolektyvas. Paskutinį žodį senųjų ir naujųjų gyvataričių vardu tarė dr. V. Kvedaras. Jis irgi dėkojo "Gyvataro", vadovėi G. Breichmanienei už pasisvėntimą ir ištvermę, prisiminę tų šokių tėvelius, kurie kantriai vežioja savo jaunąjį prieauglį į repetitijas.

Gardžiai vakarienei svečiams paruošė žinoma Toronto kulinarė J. Bubulienė.

Kanados lietuvių dienos

Š. m. spalio 11-13 dienomis Torontas ruošiasi 30-osioms Kanados lietuvių dienoms, o birželio 21-29 vyks tradicinis Karavanas. Šių renginių pasiekimas priklauso nuo dirbančiųjų žmonių pasiruošimo, dėmesio ir rūpestio.

Gegužės 16 d. įvykusiame KLB apylinkės v-bos posėdyje buvo aptarti šie skubiai artėjantieji renginiai. Didesniems pasirodymams visuomet reikalinga didesnė dirbančiųjų talpa. Todėl birželio 4 d. 7.30 v.v., Lietuvių namuose, šaukiamas naujai išrinktosios tarybos narių ir organizacijų atstovų posėdis — pasitarimas. Valdya tikisi didesnio dėmesio ir tautos planuojamiems darbams atlikti.

Lietuvių dienoms rengti komitetas dar nėra sudarytas. Veikia tik KLB v-bos nariai, pasiskirstę darbais: pirm. A. Vaičiūnas rūpinasi visais L. Dienų reikalais ir patalpomis, V. Kulnys — paroda, informaciniu leidiniu ir svečių priėmimu, L. Girinis-Norvais — meninių grupių programų koordinavimu, Kęstutis Raudys — svetimkalbe spauda, informacija ir paroda, Budnikas — ry-

škalmingai vakarienei baigiantis, scenoje pasirodė G. Breichmanienė. Ji savo kalboje prisiminė prel. J. Tadauską, dabartinį AV par. kleboną kun. J. Liaubą, Kanados "Folk Arts Council" direktorių L. Kossarą, Kanados liet. fondą, "Talkos" bankelį, lietuvišką spaudą ir savo padėjėjas. Sujaudinta visiems nuosirdžiai padėkojo. Sveikinimo žodį tarė ir Hamiltono "Folk Arts Council" pirm. D. Banting. "Ilgiausiais metais" buvo ir baigta sukaktuvinė iškilme.

Šia proga G. Breichmanienė susilaukė daug sveikinimų — laiškų ir telegramų iš lietuviškųjų institucijų, savo bendradarbių bei pažįstamų. Laiškų pasveikino gen. Lietuvos konsulas Kanadai dr. J. Žmuidzinas, Kanados "Folk Arts Council" direktorius L. Kossar, KLB kultūros komisija (R. Kurienė), Liet. tautinių šokių institutas (G. Gobienė), KLB St. Catharines apylinkės v-ba (S. Šetkus), Australijos Liet. Bendruomenė (V. Baltutis) rašė: "Australijos lietuviai ir šiandien prisimena jūsų viešnagę bei koncertus Australijoje, kurie paliko nepamirštamus lietuviškų taut. šokių momentus". Sveikinimų laiškus atsiuntė Niujorko taut. šokių ansamblis "Tryptinis", vad. J. Matulaitienės, Los Angeles "Spindulys" su vadovėmis O. Razutienė ir D. Varnienė, Čikagos "Grandis" su vad. I. Smieliauskienė. Sveikino Hamiltono mergaičių choras "Aidas" (J. Pleinys), dailininkai A. A. Tamošiūčiai iš Kingstono, Ont., buv. Vilniaus universiteto lektorė ir G. Breichmanienės taut. šokių mokytoja M. Baronaitė-Grėbliūnienė iš Australijos.

Dalyvavusių buvo apie 350 — tiek, kiek salė galėjo sutalpinti. O norinčių dalyvauti buvo daug daugiau. Sukaktiui ruošti buvo sudarytas komitetas, susidedantis iš dešimties žmonių, kurie savo užduotį gerai atliko.

L. Girinis

Lietuvių dienų leidinys

Pagal nusistovėjusią tradiciją, Kanados lietuvių dienų proga spausdinamas ir atitinkamas leidinys. Jis pasirodys ir šiais metais. Rengėjų sudarytoji komisija yra pasiskirsčiusi darbus, telkia medžiagą ir ją ruošia spaudai. Dalis medžiagos jau gauta, kita dalis dar rašoma pakviestų bendradarbių. Pagal numatytą planą, leidinys turi apimti lietuvių veiklą ne tikiai Toronte, bet ir visoje Kanadoje. Lietuvių dienos šiemet įvyks Toronte, bet bus visos Kanados lietuvių renginys. Skelbimus leidiniui renka St. Dargis. Inf.

INTERNATIONAL

SOL. ALGIO GRIGO vadovaujamos kelionių agentūros
1985 METŲ KELIONĖS Į LIETUVĄ:

KELIONĖ nr. 007 "OCTOBERFEST" rugsėjo 21 iki spalio 3 d.:

Liuksemburgas, Heidelbergas, Rotenburgas, Miunchenas, Inzellis, Fiusenas, Lucerna, Strassbourg, Salzburgas, Insbruckas, Oberammergau. Priedai: laivu ekskursija Reino upe, Eagles Nest, Chiemsee; kasdieniniai pusryčiai, 9 pietūs, priešpiečiai (lunch) "Hofbrauhaus" ir daug kitų priedų.

Pilna kaina iš Čikagos \$1,289.00

KELIONĖ nr. 2 liepos 15 iki liepos 31 d.

11 dienų Vilniuje, 1 diena Leningrade, 3 dienos Helsinkyje

Iš Niujorko \$1,788.00

Iš Montrealio \$2,225.00 kanadiškais

KELIONĖ nr. 3 rugsėjo 1 d. iki rugsėjo 18 d.

11 dienų Vilniuje, 1 diena Leningrade, 3 dienos Helsinkyje

Iš Niujorko \$1,669.00

KELIONĖ nr. 4 gruodžio 20 iki sausio 4 d.

11 dienų Vilniuje, 3 dienos Helsinkyje

Iš Niujorko \$1,467.00

Iš Montrealio \$1,835.00 kanadiškais

Nakvojant dviese kambaryje, įskaitant visas susisiekimo išlaidas, viešbučius ("President Hotel" Helsinkyje), maistą, operos, teatro arba baletą bilietus, (valias ekskursijas ir daug kitų priedų. Kelionė nr. 4 suderinta su grandioziniu Naujų metų sutikimo baliumi.

Tarpininkaujame perkantiems automobilius, kooperatinius butus, padedame sutvarkyti dokumentus išvietimams. Informaciją ir visais kelionių reikalais kreiptis į:

G. T. INTERNATIONAL, INC., P.O. BOX 29163, CHICAGO, ILLINOIS 60629, USA

TELEFONAI: (312) 471-1700 arba 471-1702

KANADOJE (416) 534-3120 arba 767-4991

Skrendame erdviais "FINNAIR" lėktuvais

JAV LB kultūros tarybos surengtoje premijų įteikimo šventėje Klivlande 1985. V. 11 premijų gavėjai ir įteikėjai. Pirmoje eilėje iš kairės: J. Kapočius, M. Lenkauskienė, dr. J. Girnius, dr. E. Vaišnienė, E. Meilus, I. Bublėnė, dr. A. Butkus; antroje eilėje: A. Markelis, D. Lapinskas, V. Mariūnas, J. Stempušis, P. Kilius, kun. G. Kijauskas, SJ, dr. R. Kašuba

Penktoji premijų šventė

BALYS GAIDŽIŪNAS

JAV Lietuvių Bendruomenės kultūros taryba, pirmininkaujama jaunos ir energingos visuomenininkės Ingridos Bublėnės, bebaigiančios antrą veiklos kadenciją, mūsų kultūrinį gyvenimą judina skiriamųjų premijų gausa. Premija rašytojams, dailininkams, muzikams, kultūrininkams, lietuviškų radijo valandų vedėjams. Atsimenant, kad premijų yra ir iš kitų šaltinių, kai kas ima kalbėti, kad jų net per daug. O Klivlande, Čiurlionio ansamblio sukaikties koncerte kalbėjusi Toronto "Volungės" choro vadovė D. Skrinkaitė-Viškontienė užsiminė, o kodėl užmirštami chorų vadovai? Aš pats dar pridėčiau, o kodėl neatsimenami ir tautinių šokių vadovai, jei jau atsimenami mažiau tautiniam darbui laiką aukojantieji? Taigi premijų ne per daug. Anot Bronio Railos, jų reikia dar daugiau. Gal tik daugiau skatinančių, o ne už senus nuopelnus dalinančių.

Gegužės 11 d. Klivlande buvo surengta penktoji tokių premijų šventė. Ji Klivlande įvyko antrą kartą. Kitus kartus jos buvo Niujorke, Detroite ir Čikagoje. Bet tik Klivlandas sutraukė per 400 klausytojų. Kitur jų buvo žymiai mažiau, net ir tokioje Čikagoje, kuri skaičiumi didžiojoje esanti lietuvių išeivijos sostinė. Kiek pasigiriant, mes, klivlandiečiai, rimtai vertiname savuosius menų ir kultūrinių darbų žmones. Tai jau daugelį kartų buvo įrodyta dideliu dėmesiu ir talka rengiant rašytojų suvažiavimą, tautinių šokių šventę, koncertus, pasitinkant naujai išleistas knygas, kviečiant iš toliau atvykti pavienius rašytojus. Žodžiu, mėgstame savo apylinkės menininkus, mėgstame ir iš kitur atvykstančius.

Šių metų Kultūros tarybos premijų šventė buvo graži, bet kiek ir nuvilianti. Į šventę nesiteikė atvykti didžiausia premija — \$3000 gavęs poetas A. Nyka-Niliūnas, dailininkų premiją gavęs skulptorius Vy-

tautas Kašuba ir muzikos premiją gavęs prof. V. Marijošius. Pastarasis, tiesa, atsislygino į šventę atsiuntęs savo dukterį dr. Eloną Vaišnienę, šaunią visuomenininkę, kuri patraukliai perskaitė atsiųstą tėvo laišką. Tą premiją V. Marijošius atidavė lituanistikos katedrai ir muzikologijos archyvu. Neatvyko ir dviejų radijo valandų laureatai — tai iš Los Angeles Genovaitė Plukienė ir iš Hot Springs Salomėja Šmaizienė, bet jas pilnai galima pateisinti, nes jų premijos tik po kelis šimtus ir vargu gali padengti kelionės išlaidas. Bet užtat iš Worcesterio, Mass., atvyko trečią radijo premiją gavęs laureatas Edvardas Meilus ir pasakė, po Ilonos Vaišnienės, klausytojams gan patrauklią kalbą. Kiti kalbėtojai, deja, savo kalbomis, be senų darbų prisiminimų, mažai ką naujo klausytojams tedavė. O buvo tikėtasi, kad gali duoti.

Surengtoje šventėje premijas patys pasiėmė tik dr. J. Girnius, D. Lapinskas, J. Kapočius ir E. Meilus. Žinau, buvo labai stengtasi, kad į šventę atvyktų visi laureatai, nes, ateiptyje jas rengiant, dažnam gali kilti klausimas, ar verta į jas eiti, kai patys laureatai į jas pasyviai žiūri.

Kultūros tarybos penktąją premijų šventę pradėjo Ingrida Bublėnė. Programai vadovavo Juozas Stempušis. Be laureatų, buvo visa eilė kalbėtojų, kaip Kultūros tarybos vicepirm. V. Mariūnas, Lietuvių fondo tarybos pirm. P. Kilius, JAV LB pirm. dr. A. Butkus, PLB atstovė M. Lenkauskienė, A. Markelis. Visi kalbėjo trumpai, bet ir po tų kalbų iš klausytojų girdėjos pastabos, kodėl neapsieinam vienu kalbėtoju, o būtinai norim visi pasirodyti?

Po premijų įteikimo buvo gražus koncertas solistės Anitos Pakalinskių, akompanuojant muz. J. Govėdai. Jaunai ir daug žadančiai solistei, visi dalyviai nepagalėjo padėkos plojimui. Koncertui pasibaigus visi važiavo į auditorijos svetainę.

JAV Lietuvių Bendruomenės kultūros tarybos surengtoje premijų įteikimo šventėje Klivlande tarybos pirmininkė I. BUBLIENĖ įteikia premiją dr. J. GIRNIUI

Mokytojos mirtis

Tylos namuos viena, pečius apsiiautusi skara, mano mokytoją kažko laukė. Svajotoja, Šumano visus koncertus pažinusi, savo piano klavišais perbėgo ir staiga bildesys į duris nakčia. Ramiai atrakinusi klausia, o čia įsiveržia kareivių būrys... Nesupranta, klausinėja... niekas nieko neaiškina, tik rėkauja: — Pasiimk ryšulį, kas lengviau ir važiuojam toliau!...

Paklusniai, tyliai apsigaubia skara, moteris slenka pro duris su menka manta — kaip kūdikis bežadis, vėtroš pagauta, nieko nenuskriaudusi auka. Paskutinis žvilgsnis į piano klaviatūrą Šumano elegijų partitūrą... Įgrūdo vagonan į dejonijų tvaiką baisų. Nusviro galva, priglundusi prie lentos, ausyse spengia riksmas, vaikų maišatis... Kamputyje ji užmerkia šviesias akis.

HALINA MOŠINSKIENĖ

... Ir skrieja neįsakyti žodžiai — kodėl? už ką? Svajonėse sukurtų personažų, miraučių... Dar tiesiasi launi pirštai į vitražą vagono lentų plyšį pro šalį skriejančių pievų... Sukepusiose lūpose užgesta paskutinis "Sudievil!"... Susmunka trupus kūnas. Mirtis užmerkia akis. Kažkokių palaukė išmeta lavoną, kažkas uždengia šakomis.

P. S. Taip žuvo mano muzikos mokytoja Elena Neimanaitė-Servskienė, 1941 m. tremiama iš Panevėžio. Baigusi Leipcigo konservatoriją, buvo išteikėjusi už čekų smuikininko Servskio, po trijų mėnesių žuvusio I. D. karo metu fronte. Ji buvo kilusi iš Lietuvos žinomos ev. reformatų Neimany šeimos, viena iš Onos Konstancijos Yčienės seserų. Buvau jos pianino mokinė nuo 1924 iki 1936 m. Panevėžyje pasižymėjau kaip pianistė virtuozė. Tikiuosi, kad daug jos buvusių mokinių prisimena ją šviesiai ir pilnai pagarbos jausmais.

1985 m., Brazilija.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Balandžio pabaigoje Londone lankėsi du instrumentalistai iš Hamburgo — pianistė prof. dr. Raminta Lampsatytė-Kollars ir smuikininkas Michael Kollars. Jie yra dažni svečiai Britanijoje. Ši kartą juos Londonan pakvietė radijo ir televizijos bendrovė BBC atlikti klasikinių muzikos kūrinių įrašų. Šia proga įteigti į tuos įrašus įjungė ir vilniečių kompozitorių Osvaldo Balakausko bei Vytauto Barkausko kompozicijų.

Tradicinę Lietuvii dieną Los Angeles mieste kasmet rengia Šv. Kazimiero parapija. Šiemet šis renginys įvyks birželio 16 d. Bus pradėtas lietuviškomis Mišiomis, kurių metu giedos kompoz. Br. Budriūno vadovaujamas parapijos choras ir solistai. Mokyklos klasėse bus surengta įvairių dailininkų darbų paroda. Pagrindinis koncertas įvyks Marshall High School salėje. Jame pagarsėjęs pantomimikas Paulius Rajeckas atliks keturis pantomimos škius — "Vietoj įžangos", "Televizija", "Problemos" ir "Kelonė į Lietuvą". Muzikinę programos dalin išjungs muz. A. Jurgučio vadovaujamas "Dainos mylėtojų" choras, kvartetas, solistai ir instrumentalistai. Programai vadovaus A. Žemaitaitis.

XXXIV-ji "Draugo" romano konkurso premija J. Švabaitei-Gylienei įteikta gegužės 4 d. New Britain, Conn., Šv. Andriejaus lietuvių parapijos salėje. Iškilmes suorganizavo specialiai sudarytas komitetas, vadovaujamas Igno Budrio. Jos sutraukė daug lietuvių iš įvairių vietovių. Sveikintina "Draugo" idėja metiniam premijų įteikimui pasirinkti vis kitas vietas, nes tai sujungia lietuvių, sustiprina jų meilę literatūrai. Iškilmi vadovavo Zita Dapkienė. Kalifornietis Juozas Kaributas, \$2.000 premijos mecenatas, negalėjo atvykti, bet laureatę, rengėjus ir dalyvius pasveikino ilgu laišku. Vertintųjų komisijos aktą, kuriuo XXXIV-ji "Draugo" premija skiriama J. Švabaitei-Gylienei už romaną "Stikliniai ramentai", perskaitė ją įteikianti M. Ramienė, atvykusi iš Čikagos. Laureatė J. Švabaitei-Gyliene padėjo trumpu žodžiu ir keliais savo eilėrašciais. Ištiraukė iš "Stiklinių ramentų" skaitė dr. Alfonsas Stankaitis. Oficialią dalį užbaigė kun. dr. V. Rimšelis, MIC, kalbėjęs apie sukaiktuvinio "Draugo" praeitį ir dabartį. Po trupmenos pertraukėlės įvyko torontietės sol. Lindos Marcinkutės koncertas, kuriame skambėjo lietuvių kompozitorių — J. Gruodžio, S. Šimkaus, J. Švedo, J. Stankūno, S. Gailevičiaus, B. Budriūno dainos, papildytos T. Freire'o ir W. A. Mozarto kūriniais.

Sol. Nelė ir muz. Arvydas Paltinai, estradinių dainų atlikėjai, trečią kartą aplankė Š. Amerikos lietuvių. Lietuvoje A. Paltinas vadovavo estradiniam "Kopų balsų" orkestrui Klaipėdoje, N. Paltinienė buvo pagrindinė to vienos solistė. Jiedu 1982 m. buvo išleisti pas anksčiau Vakaruose įsikūrusius Arvydo tėvus. A. Paltinas dabar dirba dainavimo ir muzikos mokytoju Vasario 16 gimnazijoje, vadovauja chorui ir orkestrėliui. Pirmą kartą Š. Amerikoje N. A. Paltinai, pakviesti Čikagos "Margučio", lankėsi 1983 m. Du jų koncertai įvyko Čikagoje, vieno koncerto susilaukė Torontas, Hamiltonas, Detroitas ir Klivlandas. 1984 m. N. A. Paltinų koncertai buvo surengti Niujorke, Pitsburge ir Čikagoje. Šiemetinėse koncertuose pagrindinis dėmesys teko Floridos lietuviams. Balandžio 14 d. N. A. Paltinų koncertas įvyko Miamio lietuvių klube, balandžio 17 d. — St. Peterburgo lietuvių klube. Jiems buvo atlikta rinktinė ankstesnių koncertų programa. Ketvirtasis Nelės ir Arvydo Paltinų susitikimas su Čikagos lietuvių balandžio 21 d. įvyko Jaunimo centre. Jame skambėjo lietuvių ir kitataučių kompozitorių dainos, daugeliui koncerto dalyvių priminusios jaunystės dienas. Palydai A. Paltinas panaudojo elektroninį muzikos instrumentų bei garsų aparatą, prie kurio buvo prijungtas sol. N. Paltinienės rankose laikomas mikrofonas: susidarydavo įspūdis, kad jos balsas ateina iš kelių skirtingų vietų, tampa to paties tembro duetu, tercetu ir kvartetu. Programa pranešėjo "Margučio" vedėjas Petras Petrutis, įterpdamas ir linksmesnį žodį. Akompaniatorius A. Paltinas perdavė iš V. Vokietijos atvežtą Vasario 16 gimnazijos direktoriaus Andriaus Šnio padėką už nuolatinę užsienio lietuvių paramą šiai gimnazijai.

Rokiškio liaudies teatro vilniečiams atvežė K. Inciūros "Gulbės giesmės" spektaklį, paruoštą rež. Jono Korenkos. Šis K. Inciūros kūrinys nėra lengvas saviveiklininkams, nes turi eiliuotą tekstą, daug masinių scenų, bet rokiškėnams pavyko sukurti gyvą, spalvingą spektaklį. Didžiąją žiūrovų dalį sudarė iš Rokiškio krašto kilę vilniečiai, kurie džiaugėsi saviveiklininkų entuziazmu, menine išmone.

Vilniaus gražų gamyklos salėje viešėjo mokytojos S. Lovčikaitės vadovaujamas Pakruojio rajono liaudies kūrybos ansamblis, atvežęs naują programą "Oi tu rūta, rūta". Jon buvo įjungtos kruopščiai surinktos vertingiausios šiaurės Lietuvos dainos, pasakojimai, šokiai. Koncertas buvo skirtas tautosakos pateikėjos O. Bluzmienės amžiaus aštuoniadesimtmečiui. Iš jos jau yra užrašyta apie 5.000 liaudies kūrinių variantų.

Respublikiniai profsąjungų kultūros rūmai Vilniuje surengė lietuvių dailės studijos "Paletė" narių tapybos ir grafikos parodą. "Paletė", įsteigta 1971 m., po darbo lanko apie 30 įvairių profesijų vilniečių. Tapytojus vadovauja R. Bičiūnas, grafikams — V. Nesterenka. Studijos nariai aktyviai dalyvauja parodose. Individualią savo darbų parodą Mokslininkų rūmuose yra surengęs biologas A. Vitkus, Lietuvos rašytojų sąjungoje — siuvėja V. Juodgalvytė, Vilniaus inžinerinio statybos instituto dėstytoja E. Martinaitytė, mokytoja J. Kulšienė, rašytoja E. Liegutė. Respublikiniuose profsąjungų kultūros rūmuose taipgi veikia ir vaikų dailės studija "Akvarelė", vadovaujama N. Valeikienės.

Vilniaus dramos teatras, pradėdamas pavasario gastroles Kaune, žiūrovus pakvietė į lenkų dramaturgo Leono Kruckovskio pjesės "Pirmoji laisvės diena" premjerą. Pjesė yra propagandinė, skirta sovietinės karo pergalės keturiasdešimtmečiui. Autorius L. Kruckovskis yra laimėjęs tarptautinį Lenino premiją "Už taikos stiprinimą tarp tautų". Spektaklį režisavo H. Vancevičius, scenoavizdžius ir drabužius sukūrė dail. F. Navickas. Vaidina aktoriai — J. Kisielius, L. Noreika, E. Gabrėnaitė, V. Tomkus, J. Rygertas, A. Sabals, I. Kilšauskaitė, R. Kirklynytė, R. Ramanauskas, V. Rumšas, A. Zigmantavičius, R. Abukevičius, E. Brazulis, S. Siparis. Vilniaus dramos teatras kauniečiams taipgi atvežė A. Ostrovskio "Kiekvienam gudruoliui pakanka kvailumo", A. Gelmano "Aksis ir aki su visais", T. Williamso "Katė ant įkaitusio skardinio stogo", du mažosios scenos spektaklius — R. Lankausko "Svečiai atvyksta prieš perkūniją, arba sausainiai su gvazdikais" ir H. Miulerio "Tyli naktis". Jauniesiems žiūrovams buvo skirta K. Kubilinsko pasaka "Molio Motiejukas".

Lietuvos istorijos ir etnografijos muziejus savo gausius rinkinius yra suskirstęs pagal jų grupes. Visų neįmanoma parodyti lankytojams. 1976 m. buvo pradėti leisti įvairias grupes apimančios moksliniai katalogai, pateikiantys tų daiktų charakteristikas, amžių, medžiagas, dydį, inventorinių numerį. Šio darbo entuziastai yra muziejaus skyriaus vedėja O. Mažeikienė, paruošusi keletą leidinių. 1976 m. buvo išleistas katalogas "XVI—XIX a. laikrodžiai", 1979 m. — "XVI—XIX a. ginklai", 1980 m. — XVI—XX a. apšvietimo priemonės" (O. Mažeikienė talkino K. Kučinskienė), 1982 m. — XVI—XX a. pirmosios pusės auksakalbių dirbiniai". Šiuo metu O. Mažeikienė baigia ruošti leidinį apie senuosius baldus. Į tokių leidinių medžiagos paruošimą yra įsijungusios mokslinės šio muziejaus darbuotojos — L. Gaigalienė, B. Tautavičienė, Z. Budrytė, R. Babarskaitė ir O. Lisauskaitė. Muziejus taipgi leidžia mokslinius katalogus apie atliktus archeologinius kasinėjimus. Tokio darbo pavyzdys — A. Butrimo sudarytas leidinys apie akmenis amžiaus gyvenvietę Daktarisškės vietovėje. Muziejaus leidiniai yra mokslininkai susisteminti, pagrįsti tarptautiniais standartais, charakteristikos pateiktos lietuvių ir rusų kalbomis, nurodyta bibliografija. Kai kurie leidiniai savo apimtimi, kokybe, įrishiū prilygsta albumams. Tai nuopelnas ne tik jų sudarytojų, bet ir vyr. red. A. Jankevičienės, fotografo V. Bortkevičienės, dail. V. Jucio.

V. Kst.

PLB valdybos iniciatyva Čikagoje 1985 m. lapkričio 23-24 d.d. rengiama mokslinė konferencija, kuri nagrinės tautines sąmonės išlaikymą išeivijoje. Šioje nuotraukoje — rengėjų komitetas. Iš kairės: sekr. V. KERE-LYTE, pirm. BR. JUODELIS, PLB valdybos vicepirm. švietimo reikalams B. JASAITIENĖ, Pedagoginio lituanistikos instituto rektorius prof. dr. J. RAČKAUSKAS, anketos koordiniatorius kun. dr. K. TRIMAKAS, PLB vykdomasis vicepirmininkas prof. dr. T. REMEIKIS, Trūksta JAV LB švietimo tarybos pirm. J. KAVALIŪNO, KLB švietimo komisijos pirm. V. BIRETOS, lituanistikos katedros vedėjo prof. dr. BR. VAŠKELIO. Jie visi rūpinasi konferencijos organizavimu

Moderatorius — prof. dr. Jonas Račkauskas.

Konferencijos darbų išvados numatyta moderatorių paruoštą rekomendacijų priėmimas. Finansinė šios konferencijos atsakomybė tenka PLB švietimo ir tautinio auklėjimo komisijai bei PLB išdu.

I konferenciją kvies švietimo institucijų vadovus ir mokytojus, jaunimo organizacijų vadovus, švietimo institucijų tėvų komiteto narius bei tautinio auklėjimo darbuotojus, kultūrininkus, visuomenininkus.

Vienas reikšmingiausių tos konferencijos darbų bus plačios apimties anketa, apie kurią išsamiai papasakojo tame posėdyje dalyvavęs kun. Trimakas. Jis nori ją vadinti 1985 m. pasaulio lietuvių anketa, nes tokio masto, tokio dydžio anketo lietuvių istorijoje nėra girdėjęs. Paminėtina, jog tos anketo autorius yra geras šios srities žinovas. Tokį panašų apžvalginį darbą su kaittytu pagalba yra atlikęs apie išeivijos lietuvių jaunimo dabartį bei ateitį, gvil-denes tai su jaunimu Pasaulio lietuvių jaunimo kongrese. Jo darbo rezultatai gerai buvo įvertinti "Pasaulio lietuvių" ir "Aidų" žurnaluose.

Anketa bus siunčiama į lietuvių gyvenamus kraštus lietuvių, anglų, vokiečių, ispanų ir portugalų kalbomis lietuvių kilmės lietuviams. Ji turės 57 klausimus su poskyriais. Bus atspausdinta ir išsiuntinėta daugiau kaip 10,000 anketų. Kun. dr. Trimakas prie šio darbo esąs jau sugaišęs daugiau kaip 100 valandų. Dar daugiau sugaišties bus anketom sugrįžęs, jas klasifikuojant. Duomenų analizę įgalins sudaryti 3-4 kartų vaizdą, kuriame atsispindės nutautėjimo eiga ir pasekmės. Taipgi bus matyti kas darytina, norint išlikti lietuviams už dešimtmečio ar daugiau.

Anketa apims lietuvių kilmės asmenis už dabartinės Lietuvos ribų. Jos bus išdalintos nuo 15 metų iki vyriausio amžiaus JAV-bių, Vokietijos, Anglijos, Australijos, Pietų Amerikos ir kitų kraštų lietuvių kilmės žmonėms.

Numatyta ir antroji dalis anketo, liečianti padėtį lituanistinėse mokyklose. Bus platinama tik JAV-se ir Kanadoje. O kad šis užmojis gerai pasisektų, komitetas prašo gavusių anketas, kurios netrukus bus išsiuntinėtoms, paaukoti trumpą laiką joms užpildyti ir grąžinti.

Konferencija, dėl kurios komitetas intensyviai dirba jau ištisus metus, vadinama profesine konferencija. Ja siekiama ilgesnio tautinės sąmonės išlaikymo už pavergtos tautos ribų.

Atsiųsta paminėti

TĖVYNĖS SARGAS, 1985 m. 1 (60) nr. Redaguoja Algirdas J. Kasulaitis, administruoja Adomas Viliušis (4050 S. Campbell, Chicago, IL 60632, USA), leidžia Popiežiaus Leono XIII literatūros fondas. Numerio kaina — \$4.00 JAV.

TORONTO "GINTARAS" 1955-1985. Išleido "Gintaro" 30-čio sukaikties komitetas, redagavo Vitalius Matulaitis, surinko "Tėviškės žiburiai", atspaudė "Time Press Litho Ltd." Torontas, 1985 m., 76 psl.

TRUPINĖLIAI, Otavos šeštadieninės mokyklos metinis leidinys 1 (11) 1984-1985. Redakcija ir administracija: mokykl. Alė Paškevičienė (659 Alesther St., Ottawa, Ont. K1K 1H8, Canada).

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI virš 27 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:	
Pirmadieniais	10-3	90 dienų termin. indėlius	8 1/4%
Antradieniais	10-3	180-185 d. termin. ind.	8 1/2%
Trečiadieniais uždaryta		term. indėlius 1 metų	8 3/4%
Ketvirtadieniais	10-8	term. indėlius 2 metų	9 %
Penktadieniais	10-8	term. indėlius 3 metų	9 1/2%
Šeštadieniais	9-1	pensijų s-ta	9 %
Sekmadieniais	9-12.30	spec. taup. s-ta	7 1/2%
		taupomąją s-ta	7 %
		depozitų-čekių s-ta	6 %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmd. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Parduodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽINGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Vaidotas (Vay) Jonynas
Telefonas (416) 864-2734
pataria ir padeda investicijose nuo aukso iki valstybinių laktų. Jo atstovaujama firma aptarnauja investuotojus nuo 1923 metų.
MOSS, LAWSON & CO. LIMITED
48 Yonge St., Toronto, Ont. M5E 1G7

LITUOVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ANTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (ISSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE turi "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

"TYPE MASTER GRAPHICS"
3317 Bloor Street West, Toronto, Ontario M8X 1E7
Telefonas: 236-1048
* Raidžių rinkimo bendrovė.
* Renka tekstus lietuvių, prancūzų ir anglų kalbomis.
Skambinkite Linai Kuliavenei arba Vidai Šiaučiulienėi

Agentas, kuris rūpinasi jumis
1. Jūsų namai yra svarbiausias mūsų rūpestis.
2. Pasirinkdami mus, jūs pasirenkate agentą, kuris rūpinasi jumis.
3. Skambinkite Antanui Geniui tel. 231-2839, ir turėsite pirmos klasės patarnavimą.
Antanas Genys (416) 231-2839
Frank Barauskas Limited, Realtor, 3828 Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K8

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymai ir dažymas:
sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas — RICHARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Greitas ir tikslus patarnavimas!
DRAUDIMAS
gyvybės, automobilių, gaisro atvejais
nuomininkų turto, verslo ir komercijos
Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857
Allstate Simpson's, 176 Yonge St.,
Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West,
Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue
(Torp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
* Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical Fitness Certification)
* Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. * Visi automobilių mechanikai
* taisymai. * Siginėjęs ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
* GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

Dviejų partijų sutartis

Bendradarbiavimo sutartį pasirašė abu Ontario opozicinių partijų vadai: liberalų — D. Petersonas (48 atstovai parlamente) ir NDP (socialistų) — B. Rae (25 atstovai). Pasirašymas buvo atliktas atskirai, pranešimas padarytas atskirose spaudos konferencijose. Atrodo, buvo norima pabrėžti, kad sutartis neturi nieko bendro su koalicija. Socialistų atstovai reikalavo koalicinės liberalų ir socialistų vyriausybės, norėjo savo ministerijų premjero D. Petersono kabinete. Tokį reikalavimą atmetė liberalų atstovai. Buvo pasitenkinta tik socialistų parama liberalams parlamente. Sutartis užtikrina, kad dvejus metus socialistai nekels pasitikėjimo liberalų vyriausybei klausimo ir nebalsuos, kai ji iškels konservatorių. Šiame punkte yra derybininkų nepastebėta klaida: konservatoriai turi 52 atstovus, liberalai — tik 48. Jei socialistas atsisakytų balsavimo pasitikėjimo klausimais, D. Petersono liberalų vyriausybę lengvai galėtų nuversti F. Millerio konservatoriai. Išsilaikyti valdžioje D. Petersonui reikės bent penkių socialistų balsų.

Spaudos konferencijose ir B. Rae, ir D. Petersonas teigė, kad rinkėjai aiškiai siekė beveik 42 metus provinciją valdžiusių konservatorių pakeitimo. Esą dėl to abi opozicinės partijos parlamentan grįžo su 73 atstovais, o premjeras F. Milleris — tik su 52. D. Petersono liberalai netgi gavo 1% daugiau balsų už F. Millerio konservatorius. Bendradarbiavimo sutartin yra įjungti ir liberalai, ir socialistai priminti pažadai: patvirtinamas finansinės paramos atskiroms mokykloms, uždraudimas gydytojams iš OHIP sveikatos draudos pacientų reikalauti papildomo atlyginimo, pertvarkymas butų nuomos kontrolės, darbų parūpinimas jaunimui, vienodas atlyginimas už vienodos reikšmės darbą ne tik valdžioje, bet ir privačiame sektoriuje, įpareigojimas darbdaviams pasirašyti pirmą sutartį su darbininkų atstovavimo siekiančiomis uniijomis, rūpintis sveikatos apsauga ir saugumo užtikrinimu darbovietėse, įvedimas OHIP sveikatos draudimo papildoma, kuris padengtų pacientų kelionę iš šiaurinės Kanados į gydymo centrą pietinėje jos dalyje, sustabdytas valdžios mokesčių didinimo benzinui pagal stotyse kylančias jų kainas vartotojams, tyrimas žymiai brangesnio benzino šiaurinėje Kanados dalyje. Butų nuomos kontrolė lig šiol apimdavo pastatus iki 1976 m. Dabar ją žadama įvesti ir naujesniems bei naujiems pastatams. Lig šiol nuomos kontrolė apimdavo butus iki mėnesinės \$750 nuomos. Dabar šią sumą norima padidinti, bet palikti anksčiau įvestą metinį nuomos padidinimą 4%.

Liberalų ir konservatorių bendradarbiavimo sutartį provincijos gubernatoriui J. Airdui jau įteikė socialistų vadas B. Rae, kartu pabrėždamas, kad jo partija parlamente nelems premjero F. Millerio konservatorių mažumos vyriausybės, pasiūlydamas leisti liberalams sudaryti naują mažumos vyriausybę, kuri parlamente bus remiama socialistų. Sutartis yra didelis smūgis premjerui F. Milleriui, taip

pat siekusiame socialistų paramos. Dabar jis staiga pradėjo kalbėti, kad sutartis pažeidė demokratiją ir Kanados konstituciją. Kitokios nuomonės yra bendradarbiavimo sutarties sudarytojai. Liberalams derybose atstovavęs R. Niksonas dar prieš sutarties paskelbimą buvo nuskridęs Otavon, teisinius reikalus aptarė su senatoriumi E. Forsey, kuris yra laikomas žymiausiu Kanados konstitucijos specialistu. Jis užtikrino, kad sutartyje nėra jokio konstitucijos pažeidimo.

Paskutinis mokyklos šeštadienis

Maironio mokykla Toronto baigė mokslo metus ir paminėjo 35-rių metų gyvavimo sukaktį bei vysk A. Barauską

LIUDA ŠILEIKIENĖ

Gegužės 11 diena. Į Maironio mokyklą renkasi mokiniai, tėvai, mokytojai. Tai paskutinis mokyklos mokslo diena. Mokiniai (parengiamasis skyrius iki IX) susirenka į savo klases. Auklėtojai išdaliną mokslo metų pažymėjimus. 10 v. visi renkasi į mokyklos auditoriją. Staigmena! Salėje matosi plokštelės "Du gaideliai" artistai su savo muzikos instrumentais. Jie programą atlieka labai linksmam ir vaizdingam. Lengvai suprantami, dainelių žodžiai greitai įtraukia jaunesniuosius mokinius į bendrą dainavimą ir net vaidybą. Dainelėms pasibaigus, buvo įteiktos premijos mokiniams, dalyvavusiems KLB švietimo komisijos konkurse "Mūsų šeimos istorija".

Mokyklos vedėjai G. Paulionienėi pasveikinus mokinius, baigusius mokslo metus ir palinkėjus jiems linksmų atostogų, mokiniai ir tėveliai išsiskirstė į namus.

Išleistuvės

Vakare Toronto Lietuvių namuose įvyko iškilmingas abiturientų išleistuvių ir mokyklos 35 metų sukakties pokylis, kurį suruošė mokyklos tėvų komitetas, vadovaujant pirm. Birutei Batrak. Scenoje sėdėjo 12 X skyriaus abiturientų ir 9 moksleiviai, baigę aukštesniuosius lituanistinius kursus. Mokyklos vedėja G. Paulionienė pasveikino atsilankiusius ir pakvietė mokyti. Vaidą Kuprevičiūtė-Jay šio vakaro programos pranešėja. Pažymėjimus įteikė X sk. auklėtoja S. Bubelienė ir vedėja G. Paulionienė. Taip pat kiekvienas abiturientas gavo metinį mokyklos leidinį ir po gražią raudoną rožę, kurią jie vėliau perdavė savo tėvams.

Pagerbtas a.a. A. Rinkūnas

Prieš įteikiant aukštesniųjų lituanistinių kursų moksleiviams diplomus, Maironio mokyklos mokytojas A. Baziliauskas pakvietė visus prisiminti pedagogą a.a. A. Rinkūną, buvusį tų kursų vadovą vienos minutes tylo. A. Baziliauskas priminė kursantams jų mokytojo didelę meilę bei rūpestį lietuviškai mokyklai ir aplamai lietuviškam jaunimui. Vėlonis skubėjo išleisti knygą "Lietuva ir VLIKas", kad galėtų ją įteikti kaip dovaną savo mokiniams per jų išleistuves. A.a. Rinkūnas dirbo visuomeninį darbą iki pat paskutinės savo gyvenimo dienos ir todėl A. Baziliauskas priminė kursantams, kad dabar yra jų pareiga tęsti savo mokytojo darbą.

Vedėja G. Paulionienė ir mokytoja I. Ehlers (perėmė A. Rinkūno darbą) išdalinė diplomus. Taip pat kiekvienas kursantas gavo po vėlonies A. Rinkūno knygą "Lietuva ir VLIKas", metinį mokyklos leidinį ir po raudoną rožę.

sijomis. Balsavimas nepasitikejimo klausimu numatomas birželio 18 d. Konservatorių pralaimėjimas yra neišvengiamas, nors tas balsavimas įvyktų ir vėliau. Premjeras F. Milleris dabar gyvena viltimi, kad gubernatorių J. Airdas sutiks su jo pasiūlymu skelbti naujus Ontario parlamento rinkimus, palaikydami liberalų-socialistų bendradarbiavimo sutartį. Iš tikrųjų provincijos gubernatorių J. Airdo laukia sunkus sprendimas. Neužmirština, kad jis yra liberalų veikėjas, kurį Ontario gubernatoriui paskyrė pats Kanados ministras pirm. P. E. Trudeau. Minėtos sutarties laikymasis sukeltų konservatorių prieštąstus, kad gubernatorių J. Airdas, pats būdamas liberalas, talkina liberalam. Saugėnis kelias būtų skelbti naujus parlamento rinkimus, bet jų po pusantro mėnesio nenori nei Ontario gyventojai, nei opozicinės partijos.

Atsisveikinimas ir padėkos

Su X sk. abiturientais atsisveikinimo mokyti. S. Bubelienė. X sk. mokinių vardu atsisveikino Daiva Grybaitė. Vidai Dirmantaitei buvo įteikta dovaną kaip pavyzdinčiausia mokinė.

Su aukštesniaisiais lituanistiniais kursais atsisveikino jų mokytoja G. Paulionienė, linkėdama buvusiems kursantams išlikti sąmoningais lietuviais. Vytas Čuplinskas atsisveikino kursantų vardu. Jis pareiškė, kad mirus A. Rinkūnui, jame staiga kilo jausmas, kad dabar yra jų pareiga tęsti jų mokytojo darbą, įsijungti į lietuvių visuomenės veiklą.

Kursantai Leonui Ehlers buvo įteikta KLB švietimo komisijos dovaną už konkursinį darbą "Mūsų šeimos istorija".

G. Paulionienė kalbėjo apie mokyklos veiklą. Ji pasidžiaugė, kad pirmasis skyrius kasmet padidėja. Per paskutinį dešimtmetį (1975-85) X sk. baigė 275 mokiniai, lituanistinius kursus — 105. G. Paulionienė iškvietė scenon buvusius Maronio mokyklos vedėjus — V. Matulaitį, J. Gustainį, J. Andrių, V. Biretą ir buvusį aukšt. lituanistinių kursų vedėją V. Tasecką. Jie buvo pagerbti gėlių prisegimu. Padėką išreikštą buv. mokyklos tėvų komiteto pirmininkui D. Karosui, dabartinei pirmininkei B. Batrak, uoliai talkininkui A. Rašymui, metinio leidinio redaktorei R. Jonaitienei, dail. Snaigėi Šileikienei už scenos išpuošimą.

Rašytojo minėjimas

Paminėta rašytojo vysk. A. Barausko 150 metų gimimo sukaktis. Aukštesniųjų lituanistinių kursų moksleiviai apibūdino jo asmenį bei raštus, o X sk. mokiniai skaitė "Anykščių šilėlį". VIII sk. mokinės padainavo porą dainelių, diriguojant R. Mickevičienei ir pianinu akomponuojant D. Viskontienei. Kunigui K. Kaknevičiui sukalbėjus maldą, prie gėlių išpuoštų stalų visi vaišinosi.

Pabaigai

Šį rašinį norėčiau užbaigti buvusio ilgamečio Maironio mokyklos vedėjo J. Andriulio žodžiais, parašytais mokyklos leidinyje: "Mokykla savo užduotį atliko ir didžiulius lūkesčius pataisino. Mes matom mokyklos auklėtinių veidus visose mūsų visuomeninio ir kultūrinio gyvenimo srityse. Štai jau savo vaikus į mokyklą vežioja buvę jos auklėtiniai". O vėlonis A. Rinkūnas tame pačiame leidinyje byloja: "Su dabar turimu pasišventusio mokytojo personažo kiekiu, su turimais mokiniais ir visų rodoma parama galime dar ilgai laikui mūsų mokyklą išlaikyti".

Toronto Maironio mokyklos VIII, IX ir X skyriaus mokinių choras, vadovaujamas muzikės D. VISKONTIENĖS ir R. MICKEVIČIENĖS, dalyvavęs mokyklos išleistuvių programoje

Nuotr. R. Barančiū

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniam ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:
8 1/4% už 90 dienų termin. indėl.
8 1/2% už 6 mėn. termin. indėlius
8 3/4% už 1 m. termin. indėlius
9 % už 2 m. termin. indėlius
9 1/2% už 3 m. termin. indėlius
9 % už pensijų planą
9 % už namų planą
7 1/2% už specialią taup. s-tą
7 % už taupymo s-tas
6 % už čekių s-tas (dep.)

IMA:
už asmenines paskolas nuo 11 1/2%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų 10 1/2%
2 metų 11 %
3 metų 11 1/2%
(fixed rate)

su keičiamu nuosimčiu
1, 2 ar 3 metų 10 %
(variable rate)

AKTYVAI virš 43 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydys, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių perlaides, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antriniai mortgicijai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,
Telefonai: 532-8723 Toronto, Ontario
ir 532-1149 M6P 1A6

AL GARBENS REALTOR
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Telefonas 489-1543
Įstaiga, tarnaujanti lietuviams nuo 1951 metų

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
Telefonas 773-6480
77 Kennedy St. West, Aurora, Ontario L4G 2L6
Alfonas Garbenis, jn. B. Econ. CRA. Kvalifikuotas (kainojimas nuosavybių dėl mortgicijų. Patarnauja palikimų (Estates & Capital Gains), investicijų ir kituose nekilnojamo turto reikaluose.

RE/MAX
renown realty ltd., realtor
an independent member broker
daiva t. dalinda, B.A.
associate broker
4887 dundas st. west
Islington, Ontario M9A 1B2
res: 767-0999
232-2322

HIGH-PARK — BLOOR, puikus 3 aukštų, 14 kambarių namas; privatus įvažiavimas, dvigubas garažas. Labai gražiai prižiūretas, \$275,000.

ISLINGTON-DUN parduotas naujai atremontuotas namas, \$179,000.

NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario
Telefonas 535-1258

Dabar turime įvairių silkų pigia kaina: kibiras — \$32.50 arba \$1.39 už svarą (kibire yra 25 svarai — 50-70 silkų)
Turime įvairių rūkytų žuvų. Didelis pasirinkimas.
Gera kaina. Kviečiami atsilankyti.

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
(2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8,
tel. 279-4371)
Važiuoti (vakaras Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (1 pietus) Wharton Way.
Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus.
Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

A.P. GOMES
Real Estate & Insurance Ltd.
1567 Dundas St. W.
Toronto, Ontario
Telefonai:
531-1191
namų 537-2291

A & L Windows
66 Spadina Ave., Hamilton, Ont. L8M 2X1
Savininkai — Algis ir Lenis Žilvyčiai
Esamas langus pakeičiame šiluminiais (thermal) langais dvigubo ar trigubo sturmo stiklo. Taip pat įdedame aliumines duris 2" ir aliuminius išorinius langus (storm windows) įvairios rūšies ir spalvos, pagamintus pagal užsakymą. **Nemokamas įkainojimas.**
Lietuviams 10% nuolaida. Skambinti telefonu
(416) 545-6556 Hamilton, Ontario
Toronto ir apylinkėse prašome skambinti "collect"

Sutikome...

(Atkelta iš 3-čio psl.)
vadas rėkia ant jo ir liepia tylėti. Po tos audros vada išvažiuoja. Abu vada, anksčiau buvę atleisti iš aktyvios kariuomenės tarnybos ir dirbę pasienio policijoje, kur buvo savotiški diktatoriai savo pavaldiniams. Tuo laiku mobilizuoti ir paskirti pareigoms pagal kariškus laipsnius. Visada vykdė aukštesnių viršininkų įsakymus, bet nesiskaitė su žmoniškumu.

Pakeitė įsakymą

Po keliolikos minučių pasikambina telefonu K. Š. ir praso, kad vadų įsakymą delsčiau. Dar po kelių minučių skambina bataliono vadas, kad vilniečių nesiųčiau atgal. Aš jam tvirtinu, kad jau išsiunčiau į mišką, nors žinau, kad jie dar pas ūkininkus daržinėse, neskaitant 2 ar 3, kurie tuoj pat išėjo namo. Aš pažadu bataliono vadui vykti į mišką

ir, jei jie nebus perėję, tai sugrąžinsiu. Vėl atvažiuoja vilniešas K. Š. Jis kalbasi su vilniešais, visiems garantuoja, kad galės pasilikti Lietuvoje ar grįžti namo, kada tik norės. Mat kariuomenės vadas, susitaręs su vyriausybe, leido vilniečiams apsispręsti be prieinamų apsispręsti be prieinamų. Ginklų jie negalės gauti. Apie 20 jų apsisprendė daryti. Apie 20 jų apsisprendė laikinai likti laisvoje Lietuvoje, o kiti nakties metu išėjo į savo tėviškes. Geras puskari-

ninkis buvo iškeltas iš mano būrio, o kareiviui neteko stovėti su šautuvu, nes tą bausmę aš turėjau įvykdyti.

Pasilikusių vilniečių buvo nuvežti į Merkinę ir gražiai priimti. Jie tuoj išsiskirstė pas ūkininkus dirbti, nes visi buvo atėję iš ūkių. Deja, pagal Lietuvos įstatymus jie buvo skaitomi užsieniečiais — turėjo išsiimti darbo leidimus kaip užsieniečiai ir sumokėti po 30 litų. Vėliau beveik visi grįžo į savo namus.

V. Stangis

"Tėviškes žiburių" spaudos balijuje netrūko ir jaunų skaitytojų, besidominčių lietuviška spauda Ntr. St. Dabkaus

SKAITYTOJAI PASISAKO

ISPŪDŽIAI IŠ LIETUVOS

Retkarčiais spaudoje pasirodo pirmosios kregždės — turistų išpuodžiai iš Lietuvos. Š. m. balandžio mėn. "Draugas" spausdino kelias Vinco Šalčiūno išpuodžių iškarpas. Pirmiausia sąmoningam lietuviui, vertinant dabartinę ekonominę gyvenimą Lietuvoje, rūpėtų, kiek galima objektyviau aprašyti, nepataikaujant nei Amerikai nei Kanadai, ignoruojant ir sovietų pasigyrimus, — lyginti Lietuvos ekonomiją su tik tokia pavyzdinga valstybe, kaip Danija ar kt., nes Lietuva niekad neprilygo ir nepilygs nei Amerikos ar Kanados standartams.

Išėjimoje turint pajėgių ekonomistų ir statistikos žinovų, nesunku būtų, išstudijavus išvengtą realų Lietuvos ekonominį lygį.

M. G.

Skautų veikla

• Atlanto rajonas (J. S. G. Čepas) rengia ir šiais metais sporto šventę Bostone birželio 22-23 d.d. Registruoti iki birželio 9 d. Pilnas mokestis \$12. Šeštadienio vakare — linksmapuoklis Lietuvių klube, So. Boston. Norintieji važiuoti praneškite turtininkui 489-7735.

• LSB sk. skyriaus vedėjas s. fil. G. Plačas yra paruošęs specialybių programas, ženklus, suėgus planus ir kitą svarbią medžiagą skautų vienietams. Ji palengvins draugininkams darbą.

• Iki stovyklos Romuvoje beliko nepilni du mėnesiai. Vieni vadovai jau atostogauja, kiti važiuoja į vasarnamius, o treči ruošiasi dirbti stovykloje su jaunimu ir atlikti gerą darbą. Birželio 13 d., 7.30 v.v., skautų būklė — brolių pastovyklės vadovų posėdis. Visų vadovų, važiujančių į stovyklą, dalyvavimas būtinas.

• Skautininkų sueiga buvo sėkminga. Skautiškas aciu paskaitininkė G. Bijūnienė, kuri mums skaitė apie poetą A. Baranuską 150 metų nuo jo gimimo sukakties progą.

• Mamytės, turinčios sumoderintas virtuves ir pakeitusios naujus moderniškus puodus, prašomos senų neįmesti — jie labai tiktų stovyklai.

Tautinių mažumų...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

mėną Paruir Airikin, Krymo totorių Mustafą Džemelevą.

Prie kalbos teksto pridėtas sąrašas asmenų, kurie laikomi lageriuose su pastabomis už ką nubausti. Jame yra ir du lietuviai: Gintautas Iešmantas, pašalintas iš kompartijos, nubaustas 11 metų lageriu už poeziją, kurioje įtaigojamas Lietuvos atsiskyrimas nuo Sov. Sąjungos, ir Liudas Dambrauskas, šilumos izoliavimo instituto skyriaus vedėjas, nubaustas 5,5 metų lageriu už paršymą atsiminimų apie Stalino lagerius, kuriuose praleido 25 metus. Atsiminimai nebuvo išspausdinti.

JAV ambasadorius N. Schifteris kalbėjo ir apie Sov. Sąjungos akciją prieš žydus, jų emigracijos varžymus, religijos persekiojimą. Taip pat jis paminėjo Krymo totorius, Volgos vokiečius, deportuotus iš savo gyvenamųjų vietovių.

Norite susipažinti su savaitraščiu "TEVIŠKĖS ŽIBURIAI"? Atsiųskite savo adresą ir gausite keletą numerių nemokamai.

Tokios pat sąlygos

— Aš sužinojau, kad mano tėvas nesumoka jums už eilutę jau treči metai, — sako klientas siuvėjui.

— Taip, ar norite sumokėti už jį?

— Ne, ne. Aš norėčiau pasiūdinti eilutę tomis pačiomis sąlygomis.

Skrybėlaitė

— Brangusis, ar graži tau ši skrybėlaitė?

— Ne, ji tėra tik gražiai brangi.

Geras pamokymas

— Ką pats darytumei, būdamas mano batuose?

— Gerai juos valyčiau.

ŠYPSENOS

Parinko Pr. Alš.

Bičių nuopelnas

Londoniškas "Daily Mirror" skaitytojams pranešė apie vieną Anglijos bitininko džiaugsmą. Esą jos praėjusią vasarą net du kartu sugėlusios jo uošvės.

Mandagumo siekiant

Mama mokė Vytuką mandagumo: — Vytuk, jei ko nori, netiesk rankos per visą stalą. Ar neturi liežuvių? — Taip, mama, bet ranka ilgesnė už liežuvį...

Dieta

Apysunkiai nutukusi ponija, gavusi gydytojo nustatytos dietos lapelį, klausia: — Pone daktare, ar aš šios dietos privalau laikytis prieš valgį, ar po valgio?

Sąlyginis sprendimas

— Sako, tu greit vesi, Svensonai?

— Aš ir pats nežinau. Mano sužadėtinė nenori už mane tekėti, kol neišmokėsiu skolų. O tu skolų tiek daug, kad aš negalėsiu jų išmokėti, kol negausiu jos kraiciau.

Vis tiek paguoda

— Sakykite, ar ten priešakyje matyti žemė? — klausia laivo kapitonas jūros liga sergąs keleivis.

— Ne, horizontas.

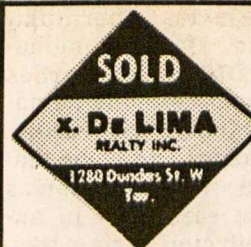
— Ačiū Dievui, tai vis dėlto geriau negu nieko.

Keista kava

— Nuostabi tavo kava, brangi!

— Aišku! Juk mano vyras ją parvežė iš Brazilijos.

— Nuostabu! Ji dar karšta!

Birutė Grigaitytė-Spudienė,

namų pirkimo ir pardavimo agentė

1280 Dundas Street West,
(prie Dovercourt Rd.)
Toronto, Ont. M6J 1X7

Ištaigos telefonas: 535-2500
Namų telefonas: 445-9469

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS,

B.Sc., LL.B

2 Jane St., Suite 303
Toronto, Ontario M6S 4W3
Bloor ir Jane gatvių kampas

Telefonai:
ištaigos (416) 762-7393
namų 248-9458

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS,

B.A. M.L.S. LL.B

3031 Bloor St. W., Suite 200
prie Royal York
Toronto, Ontario M8X 1C5

Telefonai:
ištaigos (416) 231-4138
namų 848-0234

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 10 v.r. - 2 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Greitas ir tikslus patarnavimas!

533-1121 (416) 822-8480

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6

OLD MILL PONTIAC-BUICK RENGIA

TARPTAUTINĮ FESTIVALĮ —

TAUPYMO KARAVANĄ!

LAIMĖSI
NEMOKAMĄ VCR
ir 52 FILMŲ NUOMĄ iš
CARAVAN VIDEO
239-1133
BEI KITUS VERTINGUS LAIMIKIUS
LOTERIJOJE:

- NEMOKAMĄ daugumos automobilių reguliavimą \$94.95 vertės
- NEMOKAMĄ automobilio išorės patvarkymą bei dažymą (SYM TECH) \$179 vertės
- NEMOKAMĄ apsaugą nuo rūdijimo (SYM TECH) \$239 vertės

Birželio 6-22

BUS SMAGU
VISAI ŠEIMAI

MUZIKA, ŠOKIAI
IR VALGIAI
IŠ VISO
PASAULIO

TEIRAUKITĖS APIE
MŪSŲ FESTIVALIO VERTYBES
VISUOSE MŪSŲ GM AUTOVEŽIMIUOSE

1986 GRAND AM

48 MĖNESIŲ NUOMOS KAINA
\$2,000.00 (MOKA ARBA MAINAI)

SAVYBĖS:

- 2,5 litro motoras su taupikliu
- rankinė 5 bėgių transmisija
- automatinis bagažinės atidarymas
- galinis šildiklis (defroster)

- plieninių vijų padangos
- lempų grupė
- sportiniai veidrodžiai

- AM/FM automatinė radijo stočių atranka
- atlošiamos sėdynės su atramom
- automatinė langų valymo sistema
- plačios apsauginės juostos šonuose

OLD MILL

OLD MILL PONTIAC-BUICK LIMITED

PONTIAC-BUICK

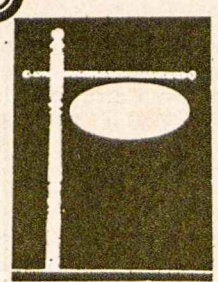
2500 BLOOR ST. W., TORONTO 766-2443

TOTAL TRADES RENOVATING

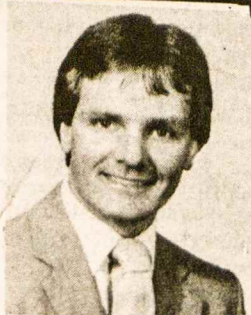
151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario

- atlieku visus elektrinius darbus — namų, istaigų, įmonių
- parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
- įrengiu aliumininius gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
- atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūšių, padidinu namus, verandas
- uždengiu naujus stogus, išlieju (važiavimus) (driveways)

Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

Juozas (Joseph)
Norkus
namų pirkimo ir
pardavimo atstovas
patarnauja
lietuvių kalba
Nemokamas namų
vertinimas

Kingsway Real Estate Ltd. Realtor
1614 Bloor Street West

(priešais Toronto Lietuvių namus)

Telefonas 535-2331, namų 532-5893

DRAUDA

"ALL THE
CHOICE IN THE
WORLD"

MASKELL INSURANCE
BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8Y 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Skanėstai ir sumuštiniai, įvairių rūšių mėsa, sūriai, salotos, duona, bulskutės, kava, arbata, spurgos, pyragaičiai. Paruošiami baliams ir iškyloms užkandžius.

Ivalių rūšių ledai — riešutiniai, tropiški, šokoladiniai ir kiti. Saldainiai, pagruzdinti kukurūzai (popcorn). Vaikams ir suaugusiems!

Atvykite arba skambinkite telefonu 1-705-429-5240.
1379 Mosley St. (prie 32-os gatvės) Wasaga Beach, Ontario
Vasaros metu atidaryta 7 v.r. - 11 v.v. Savininkai L.R.S. Kaknevičiai

1985 metų ekskursijos

į VILNIŲ ir į kitus Europos miestus

3. Liepos	11 - 24	\$1912.25
4. Rugpjūčio	21 - 29	\$1739.25
5. Rugsėjo	4 - 13	\$1612.25
6. Spalio	4 - 19	\$1912.25
	3 - 11	\$1421.25

Visos kainos — kanadiškais doleriais. Į šias kainas įskaityta: lėktuvas, viešbučiai, maistas, pervežimai, ekskursija į Kauną, mokesčiai ir drauda.

Grupės 1, 3 ir 5 lydesiu aš pats. Norinties nupirkti automobilius arba ir kitus reikmenis už dolerius.

Sudaromi išskvietimai ir vizos pavieniui važiuojantiems ilgesniam laikui. Kelionės dokumentai sutvarkomi pavieniui ar grupėms į visus pasaulio kraštus. Šiais metais dirbsime 3 žmonės. Smulkesnių žinių teirautis čia žemiau nurodytu adresu ar telefonu.

V. BAČĖNAS

All Seasons Travel, B.D.

Registration No. 0009239

1551 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6P 1A5

Visais kelių
reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS

tel. 533-3531

nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

TORONTONT

Anapilio žinios

— Romoje, Šv. Petro bazilikoje, Šv. Tėvas Jonas-Paulius II šventino kunigu dijoną Edį Putrimą drauge su kitais šventinamaisiais. Jo primicijos bus birželio 16, sekmadienį, 4 v.p.p., Lietuvos kankinių šventovėje.

— Pakrikštyta dr. Eimūčio ir Ritos (Lapienytės) Birgių dukrelė Angelė-Rita; Henrio ir Žibutės (Gvildytės) Reinerių sūnus Morkus-Henrikas-Juozas.

— Wasagos Gerojo Ganytojo misijos komiteto rinkimai — birželio 9, sekmadienį, po 11 v.r. Mišiu.

— Vasaros metu Mišios Gerojo Ganytojo koplyčioje Wasagoje laikomos kiekvieną sekmadienį 10 ir 11 v.r.

— Paukojo parapijai: \$200 — O. Kuniutienė; \$100 — J. Pikšilėnienė; \$50: P. Čėčys; \$30 — N. Preibienė; \$20 — J. Gėdėdas.

— Lietuvių kapinėms paukojo: \$200 — E. Raudienė; \$100 — N. Preibienė, U. Bleizgienė, K. Pauplienė; \$50 — B. Galinienė, S. Kuzmickas, J. Stravinskis, E. Siman, A. Lėdienė, H. Eidukevičienė, B. Kerulienė; \$40 — E. Kazakevičius; \$30 — N.N.; \$25 — F. Yokybyniene, J. Kalainis; \$20 — B. Luomanas, O. Krivickienė, J. Pikšilingienė, D. Stukas, I. Valentienė, S. Šergalienė, P. Bosas, A. Dobienė; \$10 — J. Zabulionis, P. Sakalauskas, G. Sutienė; \$5 — T. Varneckienė.

— Mišios birželio 9, sekmadienį, 10 v.r. — už a.a. Zuzaną Aukšteinę ir kitus šeimos mirusius, 11 v.r. — už a.a. Bronę bei Viktorą Rastauskus ir Zenkevičių šeimos mirusius; Wasagoje 10 v.r. — už a.a. Juditą, Vincą ir Juozą Bridickus, 11 v.r. — už a.a. Filomeną Pusvašienę.

Lietuvių namų žinios

— LN kultūros komisijos rūpesčiu suorganizuotas filmo "Lietuvos tragedija" rodymas suatrakė apie 300 žiūrovų. Jame buvo rodoma istorinė medžiaga, surinkta dar prieš 1945 m. Daugelis žiūrovų atpažino savo tėviškės ir net asmenis.

— Ligoninėse gydosi A. Gatautis ir K. Butienė.

— LN sekmadieninėje popietėje lankėsi: A. ir J. Sąjauskos iš St. Catharines, J. Sūdžius iš Cicero, V. Adamkevičius ir A. Ustinaiuskienė iš Connecticut.

PADEKA

Nuoširdžiai dėkoju lankiusiems mane Šv. Juozapo ligoninėje: dr. I. Sivacian, dr. J. Yčui, V. A. Kauskams, W. M. Lackams, B. A. Chamstizui už gėles, meniškai paruoštas P. Siminkevičienės, J. B. Maziliauskams, A. G. Underiams, M. Žaliauskui.

Visiems dėkingas —

P. Lackus

PADEKA

Nuoširdžiai dėkoju visiems ir visom, kurie mane lankė ligoninėje, namuose ir atnešė gėlių bei dovanų. Negaliu rasti žodžių tinkamai padėkoti draugams, katalikių moterų draugijai, Nekaltai Pradėtosios Marijos vienuolių seselėms ir Prisikėlimo parapijos kunigams.

Visiems nuoširdžiai tariau aciu —

Juzefa Juodikaitienė

PADEKA

Nuoširdžiai dėkoju visoms mėloms iniciatorėms ir rengėjoms už didelį rūpestį ruošiant man tokį garbę bei turtingą mergvakarį. Labai ačiū visoms viešioms, kurios atvyktoje praleisti su manimi to vakaro. Taip pat dėkoju toms viešioms, kurios prisidėjo, bet negalėjo atsilankyti. Dėkojame už tokias gaudias ir gražias dovanas, kurios bus reikalingos ir naudingos mūsų vedybinio gyvenimo pradžiai. Jūsų nuoširdumas ir rūpestingumas pasiliks mums labai malonus prisiminimas mūsų gyvenime.

Jums dėkingi —

Loretta Žilinskaitė ir Andrius Dalinda

Sovietinį Volgogradą 1984 m. lankė torontiečių grupė, vadovaujama buvusio Toronto burmistro J. Sewell. Ji tuomet norėjo gauti valdžios ir miesto paramą, bet negavo. Ten lankydamosi ji neturėjo progos kelti žmogaus teisių klausimo. Š. m. gegužės 24 d. Toronte lankėsi Volggrado delegacija (4 asmenys), kuriai buvo suruoštas priėmimas Toronto miesto rotušėje. W. Boytchuko iniciatyva miesto tarybos nariai pasiūlė burmistrui A. Eggletonui sudaryti jiems progą iškelti žmogaus teisių pažeidimus Sov. Sąjungoje, bet Volggrado globėjai (Anne Hume) tam pasipriešino ir pasiūlė tą reikalą atidėti kitai progai.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Švč. Trejybės šventėje vysk. P. Baltakis, OFM, 21 jaunuoliui suteikė Sutvirtinimo sakramentą. Per iškilmes solo giedojo J. Sriubickienė, V. Verikaitis ir A. Simanavičius. Parapijos choras giedojo naujai paruoštas lotyniškas Mišias. Visiems akompanavo L. Marcinkutė. Šventovę gėlemis papuošė V. Siminkevičienė.

— Šios savaitės penktadienis — mėnesio pirmasis. Seneliai ir ligoniai lankomi iš anksto susitarus. Mūsų šventovėje 7 v.v. valanda ir Mišios.

— Ruošiasi tuoktis: Paulius Stauskas su Rūta Meiklejohn.

— Susituokė: Jonas Gutauskas su Sharon L. Fushtey.

— Birželio mėnesį Švč. Jėzaus Širdies litanią kalbama šio mėnesio 8 v. Mišiu, seštdieniais — po 9 v. Mišiu, sekmadieniais — po kiekvienų Mišiu.

— Vartotų daiktų ir drabužių išpardavimas, kurį rengė Prisikėlimo parapijos labdaros sekcija, praėjo sėkmingai. Gauta pelno \$2,972.92. Pajamos bus panaudotos siuntinių persiuntimui į Suvalkų trikampį. Labdaros sekcijai vadovauja dr. J. Čuplinskienė.

— Trečiojo ordino mūsų parapijos kongregacijos Mišios ir susirinkimas — birželio 6, ketvirtadienį, 10 v.r.

— Parapijai aukojo: S. Valiukas \$150; \$100: G. Valaitis, V. Žemaitis, E. Raudys; \$50: J. A. Raskauskai, K. Pauplis, E. Kairienė, J. Aranauskas; vyskupo fondai: P. Skablauskas \$100, N. Preibienė \$50; pranciškonų klirikių fondai: P. Gaidelis \$50; "Aušros" klubui: V. Petrakis \$100.

— Mišios birželio 9, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Mariją Štūkienę ir Joną Valatką, 9.30 v.r. — specialia int., 10.15 v.r. — už a.a. Stasį Taišerskį, 11.30 v.r. — už parapiją, 7 v.v. — už tėvus.

Aukotojai Vasario 16 gimnazijai

Vasario 16 gimnazijai paaukojo \$200 Petras Venckus iš Sudburio Kazio Rimo atminimui; po \$100 paaukojo P. Gulbinkas iš Toronto ir Mažosios Lietuvos moterų draugija Toronte; \$20 — K. Činčius iš Toronto.

Gimnazijos kuratorija nutarė paaukojusius berniukų bendrabučio statybai nemažiau 3,000 DM įrašyti garbės lentoje, o paaukojusius nemažiau 100 DM įrašyti garbės knygoje. Gimnazijos vadovybė mane paprašė, kad, siųsdamas jai aukotojų sąrašą su jų aukomis, nurodyčiau kuriam tikslui aukotojas savo auką skiria — gimnazijai ar berniukų bendrabučio statybai. Todėl prašau aukotojus pranešti man šiuo adresu: L. Tamošauskas, 236 Dovercourt Rd., Toronto, Ont. M6J 3E1 (tel. 531-4469) kuriam tikslui savo auką skiria. Jei aukotojas, siųsdamas auką per KLB kr. valdybos išduotą arba ją įdėdamas į Toronto bankelių gimnazijos s-ton, pažymės kam tą auką skiria, man pranešti nereikės.

Iš paskutiniųjų laikų paaukojusios gimnazijos vadovybei aukotojų sąrašo tik St. Povilenskis ir Prisikėlimo par. kredo kooperatyvas nurodė jų aukas naudoti berniukų bendrabučio statybai, tikėdamiesi nusiųsti nemažiau 3,000 dol., o kiti nurodė jų aukas naudoti gimnazijos vadovybės nuostatai kam jos labiausiai reikalingos.

Kredito kooperatyvas "Parama" paaukojo \$5,000 berniukų bendrabučio statybai ir \$3,000 gimnazijos vadovybės nuostatai. Bendrabučio statyba numatoma baigti iki kitų metų vasaros.

Paaukoję gimnazijai ar bendrabučio statybai per Toronto lietuvių bankelius, per KLB kr. valdybos išduotą J. Kristolaitį ar kitokiu būdu nemažiau \$15 gauna kvitą, tinkamą atskaityti nuo pajamų mokesčių. J. Kristolaitio adresas: Box 446, Waterdown, Ont. L0R 2H0.

L. Tamošauskas, KLB švietimo komisijos narys gimnazijos reikalams

Mokslo metų užbaigimo proga V. Marcinkevičiai Aukštesniesiems lituanistinams kursams paaukojo \$20. Atsidėkodama Maironio mokyklai už Vilniaus dienos programą Lietuvių namų kultūros komisija paaukojo \$50.

Sibirinių trėmimų

MINĖJIMAS-

ekumeninės pamaldos

birželio 13, ketvirtadienį, 7.30 v.v.,

anglikonų Šv. Pauliaus šventovėje (227 Bloor St. E., Toronto, Ont.).

Visus lietuvių dalyvauti kviečia

Kanados baltiečių federacija

Krepšinio rungtynės tarp Australijos latvių rinktinės ir Toronto "Aušros" klubo įvyks birželio 11, antradienį, 7 v.v., West Park Secondary School patalpose (Dundas-Bloor kampas).

Metinė sibirinių trėmimų sukaktis ir šiemet bus paminėta ekumeninėmis pamaldomis birželio 13, ketvirtadienį, 7.30 v.v., anglikonų Šv. Pauliaus šventovėje (227 Bloor St. E.). Rengia Kanados baltiečių federacija ir kviečia dalyvauti visus estus, latvius ir lietuvius. Pamaldose dalyvaus šių tautybių dvasininkai, pareigūnai, chorai, solistai, organizacijų atstovai su vėliavomis.

Kun. Edmundo Putrimo primicijos įvyks š. m. birželio 16, sekmadienį, Anapilyje. Primicijanto atnašaujamos Mišios bus 4 v.p.p. Lietuvos kankinių šventovėje, o po jų — didžiojoje Anapilio salėje iškilmingos vaišės. Visi Toronto ir apylinkių lietuviai kviečiami dalyvauti. Pakvietimai į vaišes gaunami sekmadieniais po pamaldų Lietuvos kankinių parapijos salėje arba pas R. Celejenską (tel. 231-8832). Rengia Lietuvos kankinių parapijos taryba.

KLB kultūros draugijos "Žiburiai" metinis susirinkimas — birželio 20, ketvirtadienį, 7.30 v.v., "Tėviškės žiburį" patalpose Anapilyje. Visi nariai prašomi dalyvauti. Valdyba

Dailės paroda, kurioje dalyvauja įvairių tautybių dailininkai, atidaryta Central Hospital patalpose (333 Sherbourne St., tel. 964-4111) gegužės 21 d. ir veiks iki birželio 21 d. Lankymo valandos: nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v. kasdien. Parodą surengė Ligoninės savanorių tartininkų draugija. Iš lietuvių toje parodoje dalyvauja skulptorius Dagys.

Torontieškimam Juozui Jagėlai š. m. birželio 11 d. sueina 90 m. amžiaus. Jis yra gimęs 1895 m. birželio 11 d. Gumbakių k. Papildė vls., šiaulių aps. Jis visą gyvenimą buvo ir tebėra teatrinio meno mėgėjas — vaidintojas, grimootojas, režisierius. 1915 m. baigė vidurinę Vieksnių mokyklą, o 1917 m. įstojo geležinkelio tarnybon. Nuo 1911 m. dalyvavo teatro mėgėjų grupėje, vaidindamas ir režisuodamas scenos veikalus įvairiomis organizacijomis. 1923-25 m. lankė "Vilkolakio" vaidybos studiją, nuo 1929 m. dirbo Pagėgiuose. Vokiečiams užėmus Klaipėdą, buvo perkeltas į Tauragę. Nuo 1949 m. gyvena Toronte. Jis yra didelis filatelijos mėgėjas ir įdomesnių laikraščių straipsnių rinkėjas. Yra surinkęs nepr. Lietuvos pašto ženklus, turi Jugt. Tautų išleistų pašto ženklų rinkinį, turi nemažai Lietuvos ordinių ir medalių. Juozas ir Stefa (Laurinavičiūtė) Jagėlos išaugino sūnų ir dukterį, kurie yra sukūrę šeimas ir augina savo atžalyną. Pr. Alšėnas

Dr. Vladas ir Elena Gutauskai iš Venezuelos, prisiminėdami a.a. Irenos Beresnevičiūtės-Jurkienės penkerių metų mirties sukaktį, paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$50.

Inž. Rimas Slavickas, Wellando elektros jėgainės vedėjas, pakviestas skaityti paskaitą elektros srities darbuotojų suvažiavime š. m. birželio 3-5 d.d. Ontario Londone. Tokiuose metiniuose suvažiavimuose dalyvauja 600 inžinierių, vedėjų, buhalterijų ir kitų pareigūnų iš visos Ontario provincijos. R. Slavickas yra "T2" skaitytojas.

Viešpačiui pašaukus į amžinybę ONUTĘ PAJARSKIENĘ,

jos vyrą FELIKSĄ, dukrą DALIĄ PEDDLE, sesutę PETRUTĘ ABROMAITIENĘ, brolių VLADĄ STOČKŲ su šeimomis ir artimaisiais nuoširdžiai užjaučiame —

Adelė ir Eugenijus Abromaičiai
Emilija ir Silvestras Čepai
Vanda ir Juozas Jasinevičiai

SVEIKINAME

Toronto "Gintaro" ansamblį,

linkėdami jam dar ilgus metus lietuvišku šokiu, daina ir muzika gaivinti mūsų tautiečius išeivijoje.

Sveikiname "Gintaro" vadovus — RITĄ ir JUOŽĄ KARASIEJUS, visus mokytojus bei pagalbininkus, kurie savo nenuilstamu darbu išvedė mūsų jaunimą į pirmąsias eiles tautinio meno srityje ir garsina lietuvių vardą plačiajame pasaulyje.

Daug sėkmingų ir kūrybingų metų!

Toronto lietuvių choras "Volungė"

Dr. Jonas Yčas

perkelia savo kabinetą nuo 1985 metų birželio 1 dienos į 17 High Park Ave. Telefonas 769-8276

Aukojo religinei šalpai

Religinei Lietuvos šalpai aukojo šios lietuvių parapijos bei misijos Kanadoje:

Angelių karalienės misija (St. Catharines, Ont.) \$ 1,154.00
Aušros vartų parapija (Hamilton, Ont.) 1,813.00
Aušros vartų parapija (Montreal, P. Q.) 50.00
Lietuvos kankinių parapija (Mississauga, Ont.) 10,487.00
Lietuvių katalikų misija (Ottawa, Ont.) 243.00
Lietuvių katalikų misija (Sault Ste. Marie, Ont.) 237.00
Lietuvių katalikų misija (Sudbury, Ont.) 460.00
Prisikėlimo parapija (Toronto, Ont.) 10,089.00
Šiluvos Marijos parapija (London, Ont.) 1,355.00
Šv. Kazimiero parapija (Windsor, Ont.) 200.00
Šv. Kazimiero parapija (Winnipeg, Man.) 302.00

Iš viso \$26,390.00

Aukos persiųstos Religinei lietuvių katalikų šalpai Brookline, JAV-se. Šios organizacijos pirmininkas yra vysk. V. Brizys, reikalų vedėjas — kun. K. Pugetičius.

Šios aukos buvo surinktos daugiausia per 1985 metų Tikinčiosios Lietuvos dieną, kurią kasmet organizuoja Kanados lietuvių katalikų centras. Jis reiškia nuoširdžią padėką visom parapijom, misijom ir aukotojams, dosniai prisidėjusiems prie Lietuvos tikinčiųjų šalpos.

V. Dalindienė, išdukinė

Speciali deklaracija, skirta žmogaus teisių konferencijai Otavoje, Kanados vyriausybei ir Sov. Sąjungai, buvo pasirašyta įvairių tautybių atstovų gegužės 30 d. Ontario parlamento rūmuose. Iš lietuvių dalyvavo Bendruomenės pareigūnai, vėliavnešiai su palyda, "Aro" chorai ir visa eilė tautiečių.

Giedra Rinkūnaitė-Paulionienė
Herbertas Stepaitis

Mississaugos miesto daugiafunktišė taryba kurioje dalyvauja ir lietuviai, gegužės 14 d. išrinko naują valdybą: pirm. ispanė M. Nuss, vicepirm. ukrainietis N. Iwanchuk, II vicepirm. anglė J. Cantwell, išd. italė R. Biscaro, sekr. J. Shadrach, nariai — čekas M. Janeczek, kroatas B. Budisa.

RVS VIDEO SISTEMA. Filmuojų su "Video" aparatais vestuves, gimtadienius, sukaktis, pirmosios Komunijos iškilmes, krikštynas ir t.t. Skambinti RAIMONDIU VALADKAI 279-4235 Toronte.

MONTREALQUE

"Lito" valdyba ir komisijos po metinio susirinkimo pasiskirstė pareigomis: valdybos pirm. A. Kličius, vicepirm. R. Pocauskaitė-Rudinskienė, sekr. A. Drešerienė, nariai — Br. Bulota, J. Bernotas, H. Dauderis ir V. Rudinskis; kredito komisijos pirm. V. Piečaitis, sekr. J. Kibirkštis, narys J. Adomonis; revizijos komisijos pirm. R. Bernotas, sekr. Br. Staškevičius, narys J. Šiaučius.

Lietuvos kankinių parapijos, Mississauga, Ont., KLB moterų dr. jos grupė, vadovaujama pirm. G. Trinkienės, gegužės 18-19 d.d. buvo atvykusi į Montrealį. Šeštadienį per savo klebono kun. J. Staškaus Šv. Juozapo oratorijos kriptojė atnašautas Mišias meldėsi už kenčiančią Lietuvą. Po to buvo einami Kryžiaus keliai ir apžiūrėta šventovė. Sekmadienį ta pati grupė dalyvavo AV šventovėje per 11 v. pamaldas. Po pamaldų Seselių namuose KLB moterų dr. jos Montrealio skyrius viešniais pavaišino pietumis.

Kun. J. Kubilius gegužės 23 d. grįžo iš Arizonos, dar pilnai neatsigavęs po savo ligos.

Maj. Laisvydas ir Linda Baršauskai, šiuo metu gyveną V. Vokietijoje, susilaukė dukters. Asta ir Ona džiaugiasi sesute, o seneliai Nora ir Alfonsas Gudai bei Stasė ir Albinas Baršauskai — dukraite.

Broniui Niedvarui ir Romui Otto bendro amžiaus 110 metų sukaktis buvo paminėta Silvijos ir Vinco Piečaičių vasarvietėje. Atrodo,

tokio skaičiaus žvakučių uždegimas sudarė daugiau vargo, negu jų užpūtimas.

"Rutos" klubo ruošiamą išvyką į "Safari" bus liepos 9 d. Anksčiau skelbta data buvo netiksli.

"Nepriklausomos Lietuvos" spaudos bendrovės susirinkimas įvyko gegužės 26 d. AV parapijos salėje. Susirinkimui pirmininkavo Albertas Norkeliūnas, sekretoriaus Br. Staškevičius. Bendrovės pirm. J. Šiaučius, kiti valdybos nariai ir revizijos komisija padarė pranešimus. Ilgesnis diskusijos kilo dėl valdybos pasiūlymo iš šerų bendrovės pereiti į nepelno organizaciją. Adv. V. Rudinskis paaškinus tuo atveju susidarys išlaidas, buvo nutarta prie valdybos sudaryti trijų asmenų komisiją, kuri turėtų atlikti tą klausimą išstudijuoti. Į tą komisiją išrinkti: adv. V. Rudinskis, A. Norkeliūnas ir G. Ali-nauskas. Diskusijose, šalia kitų, aktyviai dalyvavo ir torontiečiai D. Renkauskas bei L. Girinis-Norvaisa. Į naują valdybą dvejim metams išrinkti: J. Adomonis, G. Alinauskas, L. Balaišis, V. Barauskas, A. Cepulis, L. Girinis-Norvaisa, A. Myle ir J. Šiaučius. Revizijos komisija pasiliko ta pati: B. Kasperavičius, I. Petrauskas ir K. Toliušis.

A. a. Br. Rugienius, 70 m. amžiaus, mirė gegužės 20 d. Palaidotas iš Švč. Marijos šventosios gegužės 23 d. Cote des Neiges kapinėse. Lūdi trys seserys, du broliai ir kiti artimieji. B.S.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C.I.B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:
Certifikatus: min. \$1,000.00		
1 metų 9.25%		
Terminuotus indėlius:		
1 metų 9 %		Nekilnojamo turto,
180 - 364 d. 8.75%		asmenines ir
120 - 179 d. 8.50%		prekybines.
30 - 119 d. 8.25%		Paskolos
Trumpalaikius indėlius		mirties
už \$20,000 ar daugiau		atveju
Taupomosios sąskaitos:		draudžiamos
specialios 6.50%		iki \$10,000
su draudimu 6.25%		
kasdieninis % 6 %		
Čekių sask. 5 %		

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS		
1475 De Seve	3907A Rosemont	
Pirm. antr. treč. 9.00 - 3.00		
Ketvirtadieniais 12.00 - 8.00	4.00 - 8.00	
Penktadieniais 10.00 - 6.00	2.00 - 6.00	

DĖMESIO! Jeigu norite parduoti ar gauti mortgitių su 12% nuo \$10,000.00 iki \$100,000.00 ant privatus namo, skambinkite tel. 763-6498 Toronte.

PIANO PAMOKOS. Leokadija Paulauskaitė-Kanovičienė, M.A. buvusi Vilniaus konservatorijos dėstytoja. Tel. 225-8428 Toronte.

NATŪRALAUS GYDYMO KLINIKA mediciniškas pooperacinis gydymas. Patarimai asmeniniams ir šeimos reikalais. B. Naujalis, M.T. N.A.N.P. 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Tel. (416) 533-8008.

K. CIBAS atlieka visus staliaus darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 534-3882 Toronte.

MYKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024, Toronte.

ATLIEKU visokius namų remonto ir staliaus darbus, lauko ir vidaus dažymus, valau grindų kilimus ir sofas (steam cleaning) pigia kaina. Skambinti po 7 val. vakaro tel. 532-3410 Toronte — J. Baliūnas.

JONAS KRIPAS suplanuoja, parūpina leidimus, įveda langus lubose ar stoguose, stato naujus priestatus, garažus, prie namo grįstas aikštes (patio) ir atlieka kitokius statybos darbus. Skambinti tel. (416) 537-8140 Toronte.

VIENAAUKŠTĲJE (bungalow) Bažnyčiai rezidenciniame rajone turistai vyresnio amžiaus material išNUOMOJAMAS KAMBARYS su galimybe naudotis virtuve ir kitais patogumais. Dėl sąlygų skambinti po 5 v.p.p. telefonu 789-2364 Toronte.

REIKALINGA MOTERIS prižiūrėti 5 metų mergaitę ir 7 mėnesių berniuką Kipling ir Eglinton rajone. Teirautis angliskai tel. 233-2668 Toronte.

LIETUVIŠKA

gėlių krautuvė
savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ.
MENIŠKAI PARUOŠIA gėles ir jas pristato vestuvėms, ligoniams, laidotuviams, įvairiems rengimams. Skambinti tel. 763-6694, 710 Annette St., Toronto, Ont. M6S 2E2.

CANDLELIGHT CATERING

SAVININKAI J. S. BUBULIAI
Balai, vestuvės, sužadėtuves, parengimai namuose ir laidotuvių pusryčiai. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v.v. tel. 279-0256 arba 279-6864 Toronte.